Halid Hadim es-Surudži
Poslanikove oporuke ženama i primjeri sahabijki
Prijevod: Omer Spahović

Izdavač	**El-Kelimeh, Novi Pazar**
Za izdavača	**Malik Nurović**
Recenzenti	**Prof. dr. Šukrija Ramić**
	prof. dr. Sulejman Topoljak
Urednici	**Muzafera Nurović**
	Sanela Karišik-Misirlić
Lektor	**Jahja Fehratović**
Korektor	**Samed Jukić**
Prijelom i DTP	**Fahrudin Smailović**
Korice	**Denisa Fetahović**
Tiraž	**300 primjeraka**
Štampa	**El-Kelimeh, Beograd**

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

28-055.2
28-426

Es-Surudži, Halid Hadim
Poslanikove oporuke ženama i primjeri sahabijki / Halid Hadim es-Surudži ; [prijevod Omer Spahović]. - Novi Pazar : El-Keliemeh, 2008 (Beograd : El-Kelimeh). - 192 str. : 21 cm

Tiraž 300. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. Sadržaj: Priče iz života sahabijki ; Oporuke Alahovog poslanika ženama

ISBN 978-86-7980-026-8

a) Ислам - Жене b) Исламска етика
COBISS.SR-ID 148881164

Halid Hadim es-Surudži

Poslanikove oporuke ženama

i primjeri sahabijki

Novi Pazar, 2008.

Pregled i recenzija:
Muhammed Ali Bahri

S arapskog jezika preveo:
Omer Spahović

Oporuke Allahovog Poslanika ženama

Halid Mahmud Hadim es-Surudži

PREDGOVOR

Najljepša zahvala pripada Allahu, Gospodaru svjetova. Neka je blagoslov i spas na najčasnijeg Poslanika, našega miljenika Muhammeda, s.a.v.s., na njegovu časnu porodicu i ashabe, kao i na svakoga ko slijedi njegov sunnet i povodi se za njegovom Uputom do Sudnjega dana.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je postupcima i govorom upućivao na svako dobro, odvraćao od svakoga zla i pozivao ka Allahu. Allah, dž.š., kaže: *Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da Pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv.* (Et-Tevbe, 128.) I kaže: *a tebe smo samo kao milost svjetovima poslali.* (El-Enbija, 107.)

Jedna od najbitnijih odlika poziva Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., jeste to što on istinski posvećuje pažnju ženi, daje joj počast, osigurava status, definira vrijednosti, pojašnjava joj prava kako niko ne bi mogao činiti nasilje nad njom, a definira i njene obaveze kako ne bi došla u situaciju da prema nekome bude nepravedna.

Islam ženu smatra ravnopravnom muškarcu. Allah, dž.š., kaže: *Onome ko čini dobro, bio*

muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i doista ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili. (En-Nahl, 97.)

Žena je muškarcu sestra: "Žene su muškarcima sestre."[1] Prema tome, žene nisu oponenti ljudima, i ne postoji nikakav sukob između muškaraca i žena, kao što to neki danas vole predstaviti. Žena je muškarcu ili majka ili supruga ili sestra ili kćerka. Ona mu je stvarni i suštinski pomagač u ostvarenju humanističke misije na planeti Zemlji. Isto tako, ona je kao i muškarac, počašćena i odlikovana od strane Allaha, dž.š., što nam govori kur'anski ajet u kojem Allah, dž.š., veli: *Mi smo sinove Ademove, doista, odlikovali.* (El-Isra, 70.)

Ona je, kao i muškarac, obradovana ulaskom u Džennet, ukoliko bude vjerovala i činila dobra djela. Allah, dž.š., kaže: *a ko učini dobro – bio muškarac ili žena, a vjernik je -, u Džennet će; u njemu će imati u obilju svega, bez računa.* (El-Mu'min (Gafir), 40.)

Čovjek i žena su, dakle, dva lica iste medalje, i ona pripada njemu i on njoj. Allah, dž.š., kaže: *O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao.* (En-Nisa, 1.)

[1] Predanje bilježi Ebu Davud, hadis je hasen.

Islam je ženi zagarantirao pravo na život: *i kada živa sahranjena djevojčica bude upitana zbog kakve krivice je umorena?* (Et-Tekvir, 8-9.)

Islam joj je, isto tako, zagarantirao i pravo na ibadet. Nije dozvoljeno sprječavati je od odlaska u džamiju, ukoliko ne postoji mogućnost da se desi bilo kakva smutnja, jer Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Nemojte Allahovim robinjama zabranjivati odlaske u Allahove džamije."[2]; iako je za ženu najbolji namaz u njenoj kući.

Islam je ženi zagarantirao pravo i na obrazovanje i prosvjećivanje. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odredio poseban dan u sedmici u kojem je ženama držao predavanja, učio ih i savjetovao. U dvjema najvjerodostojnijim zbirkama hadisa, Buharijevoj i Muslimovoj, stoji: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je od žena tražio da iziđu klanjati bajram-namaz (na musali), i nijednu od njih nije izuzeo. Kada bi završio hutbu, prilazio bi njihovim safovima i savjetovao ih, tražio bi da udjeljuju sadaku.".

Posljednje riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s., bile su oporuka da se prema ženama lijepo ophodi. Rekao je: "Namaz i one koje su u vašem vlasništvu!"[3]

[2] Muslim, Sahihu Muslim.

[3] Predanje bilježi Ahmed, *Musnedu Ahmed*, a hadis je vjerodostojan.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je i na Oprosnom hadždžu oporučio lijep i primjeren odnos prema ženama, pa je rekao: "Lijepo se prema ženama ophodite!"[4]

Poslanik, s.a.v.s., je uporedio žene sa staklenim bocama (čašama) i naredio da se prema njima blago i pažljivo ophodi. Rekao je: „O hajkači (goniči), malo pažljivije sa staklenim bocama (čašama)."[5]

S druge strane, Allahov Poslanik, s.a.v.s., se savjetovao sa svojim ženama, kao što nam to prenosi majka pravovjernih Ummu Selema, kada mu je preporučila da obrije glavu na Hudejbiji i da se oslobodi ihrama kada su pošli na umru. Tada su ljudi oklijevali da se oslobode ihrama kada je sklopljeno primirje na Hudejbiji. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učinio kako mu je preporučila majka pravovjernih Ummu Selema, r.a., svi ljudi su ga u tome slijedili i učinili isto.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ženama dozvolio i učešće u ratovima. On je, kada je trebalo ići na pohod, izvlačio listiće i sa sobom vodio ženu čije se ime našlo na listiću.

4 Et-Tirmizi, , a hadis je hasen.
5 Sahihul-Buhari i Sahihu Muslim.

Žena je omiljena Allahovom Poslaniku, s.a.v.s: „Omiljene su mi žene i lijepi mirisi."[6]

Islam, u nekim situacijama, ženu stavlja ispred muškarca. Majka je preča od oca po pitanjima dobročinstva, pažnje, lijepog ophođenja i brige od strane njihove djece. Majka je preča od oca da se brine o djeci. Kćerka je preča od sina da se o njoj roditelji brinu i paze je. Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: „Kome bude data jedna ili više kćeri, pa se prema njima adekvatno i primjereno bude odnosio, one će mu biti zaštita od Vatre."[7]

Objava je došla u vrijeme kada je među Arapima bio raširen običaj da zakopavaju živu žensku djecu. Onome kome bi došla vijest da mu se rodila kćerka lice bi se smračilo, tijelo svehlo i sav bi izgledao potišten. Poslanik, s.a.v.s., je u naručju držao Umamu, Zejnebinu, r.a., kćerku, dok je imamio u džamiji. Kad je činio ruku i sedždu, spuštao je, a kada se ponovo vraćao na kijam, uzimao je u naručje.

Poslanik, s.a.v.s., je, kada bi mu god došla Fatima, r.a., ustajao i poljubio je u glavu, a zatim joj pravio mjesto pored sebe. On je s Aišom, r.a., majkom pravovjernih, zajedno trčao. Dozvoljavao joj je da mu se osloni na leđa dok gleda kako se habešije igraju s kopljima u džamiji.

6 En-Nesai, Sunenun-Nesai, a hadis je vjerodostojan.
7 Bilježe ga Buhari i Muslim u svojim zbirkama.

Poslanik, s.a.v.s., se sa Aišom, r.a., kupao iz iste posude. Stavljao je glavu u njeno krilo, iako je imala mjesečni ciklus (hajz).

Pa, koji to svjetski zakon na ženu gleda ovako dostojanstvenim pogledom punim počasti i pažnje kao što na nju gleda šerijat?! Koji zakon joj poklanja toliko pažnje i brige, i tako detaljno ukazuje na šta sve ima pravo i šta je sve dužna?! Ko je uradio kao što je radio Allahov Poslanik, s.a.v.s., nosilac posljednje i časne Objave?!

U dijelu koji nam predstoji, slijede veličanstvene oporuke ženi koje sam izabrao iz riznice vjerodostojnih hadisa Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., kako bi joj bile podsjetnik i kako bi lakše i sigurnije slijedila njegov sunnet i praksu, i time bila među onima koji će na Sudnjem danu biti spašeni i sigurni.

Molim Allaha, dž.š., da mi trud učini iskrenim u Njegovo ime, a da sve ovo što dolazi u ovim oporukama učini korisnim i da nas opskrbi prakticiranjem istog. Allah, dž.š., upućuje na Pravi put.

Neka je spas, mir i blagoslov na našega miljenika Muhammeda, s.a.v.s., na njegovu časnu porodicu i čestite ashabe.

Naša posljednja dova je: *Hvala Allahu, Gospodaru svjetova.* **Halid Hadim es-Surudži**

19. ša'ban 1424. H.

UĐI U DŽENNET NA KOJA GOD HOĆEŠ VRATA

Prenosi se da je od Ebu Hurejre, r.a., rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: 'Ako žena obavlja pet dnevnih namaza, posti mjesec (ramazan), očuva čast i bude pokorna mužu, bit će joj rečeno: 'Uđu u Džennet na koja god hoćeš vrata'".[8]

Predanje usmjerava ženu u čemu sve mora biti pokorna da bi stigla do Dženneta, prva među tim stvarima je namaz. Namaz je prva i najveća pokornost, jer ga je Allah, dž.š., posebno rangirao i pridao mu veliku važnost, pa je rekao: *a naređeno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju, i da molitvu obavljaju, i da milostinju udjeljuju; a to je– ispravna Vjera.* (El-Bejjina, 5.)

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u poznatom hadisu, koji je definirao namaz kao jedan od temeljnih načela vjere, rekao: "Islam se temelji na pet stvari: svjedočenju da nema Boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov rob i Poslanik,

[8] Bilježe imam Ahmed u *Musnedu* i Ibni Hibban, hadis je vjerodostojan. Pogledati: *Sahihul-Džami*, 661.

obavljanju namaza, udjeljivanju zekata, obavljanju hadždža i postu mjeseca ramazana."[9]

Prva stvar za koju će čovjek biti pitan na Sudnjem danu je namaz. To nam kazuje hadis kojega prenosi Ebu Hurejre, r.a: "Zaista je namaz prva stvar za koju će ljudi biti pitani na Sudnjem danu..."[10]

Namaz, također, potire grijehe i loša djela, jer Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Pet dnevnih namaza i džuma do džume brišu loša djela koja se u tom periodu učine, ukoliko se ne počine neki veliki grijesi."[11]

Allah, dž.š., je zaprijetio onima koji ne budu obavljali namaz: *A njih smjeniše zli potomci, koji namaz napustiše i za požudama i strastima pođoše; njih sigurno čeka Gajj.* (Merjem, 59.) Riječ *Gajj* je naziv za duboku džehennemsku rijeku jako odvratnoga ukusa.

Allah, dž.š., je naredio Svojim robovima da traže pomoć u strpljivosti i obavljanju namaza: *Pomozite sebi strpljenjem i molitvom.* (El-Bekara, 45.)

[9] Bilježe ga Buhari i Muslim u svojim zbirkama.

[10] Bilježe ga Ebu Davud i Nesai, i hadis je vjerodostojan.

[11] Bilježi ga Muslim.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je, u nedaćama i iskušenjima, nalazio utjehu upravo u namazu. Namazu je pribjegao u noći uoči Bitke na Hendeku, kao i uoči Bitke na Bedru.

Podsticanje na namaz i prijetnje za njegovo ostavljanje

Ovo su samo neki plemeniti ajeti iz Časnoga Kur'ana i vjerodostojni hadisi koji muslimanku podstiču na obavljanje namaza i odvraćanju od njegova napuštanja i ostavljanja.

Allah, dž.š., kaže: *Redovno namaz obavljajte, naročito onaj srednji, i pred Allahom ponizno stojte.* (El-Bekara, 238.)

O vjernici obavljajte ruku i sedždu i Gospodara svoga obožavajte i dobra djela činite. (El-Hadždž, 77.)

Zato, namaz obavljajte i zekat dajte i u Allaha se pouzdajte; On je Gospodar vaš. (El-Hadždž, 78.)

Abdullah ibni Mes'ud, r.a., je upitao Allahovoga Poslanika, s.a.v.s:

- Koje djelo je najvrjednije?
- Namaz u njegovo vrijeme.
- A potom koje?
- Dobročinstvo prema svojim roditeljima.
- A potom?

- Džihad na Allahovom putu.[12]

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je namaz u njegovo vrijeme stavio ispred dobročinstva prema roditeljima i džihada na Allahovom putu.

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: "Čuo sam Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., kako govori:

- Šta mislite, kada bi rijeka tekla pored vrata nekoga od vas i on se u njoj kupao pet puta dnevno, da li bi na njegovom tijelu bilo ikakvoga traga prljavštine?
- Ne bi nikakve prljavštine moglo biti na njegovom tijelu.
- Tako je i sa pet dnevnih namaza. Allah, dž.š., njima potire grijehe.[13]

Od Abdullaha ibni Omera, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: 'Kada Allahov rob ustane obaviti namaz, donesu mu se svi grijesi i postave na glavu i ramena, pa kada god učini ruku ili sedždu, oni popadaju.'"[14]

Od Ebu Umame, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Čovjeku koji se počne abdestiti sa željom da obavi namaz i pri tome

[12] Bilježe ga Buhari i Muslim.

[13] Bilježe ga Muhari i Muslim.

[14] Ebu Davud, *Sunenu Ebi Davud*, i hadis je hasen. Pogledati: *Sahihul-Džami*, hadis broj 3837.

opere šake spadnu grijesi sa šaka s prvom kapljom vode koja dotakne zemlju; kada opere lice, s prvom kapljom mu spadnu grijesi koje je počinio sluhom i vidom; a kada opere ruke do laktova i noge do članaka, bude sačuvan od grijeha koji su mu bili određeni, i od svake greške kao na dan kada ga je majka rodila. Pa, kada ustane obaviti namaz, Allah, dž.š., ga, tim namazom, uzvisi za jedan stepen, a ako sjedne, sjedne zdrav."[15]

Kao prijetnja za ostavljanje namaza postoji hadis kojega prenosi Džabir ibn Abdullah, r.a., u kojem Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Granica koja čovjeka dijeli od nevjerstva je namaz."[16] Nevjerstvo spomenuto u ovom hadisu učenjaci tumače kao praktičko nevjerstvo, ukoliko čovjek ostavlja namaz isključivo iz lijenosti. Međutim, ukoliko bi neko napustio namaz negirajući njegovu obaveznost, u tom slučaju bi to bilo i istinsko nevjerstvo, i čovjek bi takvim vjerovanjem potpuno prestao biti musliman.

Od Abdullaha ibni Šekika el-Ukajlija, r.a., se prenosi da je rekao: "Ashabi Allahova Poslanika, s.a.v.s., nisu smatrali nevjerstvom ostavljanje bilo kakvog djela osim namaza."

[15] Bilježi ga Ahmed, a hadis je vjerodostojan. Pogledati: *Sahihut-Tergib*, 1/81.

[16] Bilježe ga Buhari i Muslim.

Druga pokornost na koju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uputio žene k putu do Dženneta je post.

Post općenito, a post mjeseca ramazana posebno, predstavlja jedan od najuzvišenijih ibadeta za koje je Allah, dž.š., odredio posebno veliku nagradu i veliki sevab. Poslanik, s.a.v.s., u hadisi-kudsiju, kojega prenosi od svoga Gospodara, kaže: "Svemogući Allah, kaže: 'Sve što čovjek uradi pripada njemu, osim posta, jer on je Moj i Ja za njega nagrađujem. Post je zaštita, pa kada neko od vas bude postio, neka se kloni grijeha i neka ne galami (ne viče), neka ne postupa kao neznalica. Ako ga neko bude vrijeđao ili fizički napao, neka kaže: 'Ja postim'. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Muhammedova duša, zaista je miris iz usta postača ljepši kod Allaha nego miris miska. Postač ostavlja hranu, piće i prohtjeve zbog Mene. Zaista je post Moj i Ja za njega nagrađujem. A svako dobro se nagrađuje deseterostruko više.'"

Od Sehla, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "U Džennetu postoje vrata koja se zovu Rejjan. Na njih će ulaziti postači na Sudnjem danu, niko osim njih na ta vrata neće ući. Bit će rečeno: 'Gdje su postači?', pa će oni ustati i na ta vrata niko osim njih neće ući. Kad

oni uđu, vrata će se zatvoriti, na njih više niko neće ući."[17]

Od Abdullaha ibni Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Post i Kur'an će se zauzimati za čovjeka na Sudnjem danu. Post će reći: 'Gospodaru, uskratio sam mu hranu i prohtjeve tokom dana, dozvoli mi da se zauzimam za njega.' Kur'an će reći: 'Ja sam mu uskratio spavanje noću, dozvoli mi da se zauzimam za njega.' – pa će im biti dozvoljeno da se za njega zauzimaju."[18]

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: 'Post nije samo ustezanje od jela i pića, post je ustezanje od bespotrebnoga i bestidnoga govora. Ako te neko počne vrijeđati ili galamiti, reci mu: 'Ja postim, ja postim'"[19]

Džabir, r.a., kaže: "Kada ti zapostiš, neka zaposti i tvoj sluh, i tvoj vid, i tvoj jezik od laži i svega što je zabranjeno. Nemoj komšiji nikakvo zlo činiti. Budi smiren i spokojan dok postiš. Nemoj da ti dan u kojem postiš bude isto kao dan u kojem ne postiš. Selefije su prakticirali da kada

[17] Bilježi ga Buhari.

[18] Ibn Hanbel, Ahmed ibn Hanbel, *Musned*. Hadis je vjerodostojan. Pogledati: *Sahihul-Džami*, 3882.

[19] Bilježi ga Ibni Hibban, i hadis je vjerodostojan. Pogledati: *Sahihul-Džami*, 5252.

zaposte, sjediti u džamijama. Govorili su: 'Tako čuvamo svoj post i nikoga ne ogovorimo.'"

Imam El-Makdisi, govoreći o tajnama posta i pravilima i propisima koji za njega važe, kaže: "Post ima tri klase: opći post, posebni i specijalno posebni post.

Prva klasa: Opći post je ustezanje od hrane, pića i ispoljavanja strasti.

Druga klasa: Posebni post je ustezanje pogleda, jezika, ruku, nogu, sluha, vida i cjelokupnoga organizma od svega što je grijeh i zabranjeno.

Treća klasa: Specijalni posebni post je ustezanje srca od svih niskih težnji, ambicija i nedoličnih misli koje ga udaljavaju od Allaha, dž.š., te potpuno usmjeravanje srca jedino prema Allahu, dž.š."

Najvrjedniji dobrovoljni post je post ponedjeljkom i četvrtkom, bijelim danima – trinaesti, četrnaesti i petnaesti dan svakoga mjesečevog mjeseca – uzastopnih ili razdvojenih šest dana mjeseca ševvala, post na dan Arefata, a to je deveti dan mjeseca zul-hidždžeta, post na dan Ašure (deseti dan muharema, dan prije ili poslije njega), prvih devet dana zul-hidždžeta i mjesec muharrem. Od svih dobrovoljnih postova najbolji je Davudov, a.s., post. On je postio svaki drugi dan.

Treća pokornost koju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stavio u obavezu ženi je čuvanje časti. Allah, dž.š., je dozvolio ženidbu i udaju, a zabranio prostituciju i nelegalan spolni odnos, kao i sve ono što njemu vodi. Prostitucija je zabranjena jer se negativne posljednice prostitucije pogubno odražavaju na cijelu ljudsku zajednicu. Prostitucija prouzrocira mržnju i netrpeljivost među ljudima, a nerijetko vodi krvoproliću i ubistvima. Te stravične posljedice se najviše odražavaju na staratelja žene – bez obzira radi li se o ocu, mužu ili bratu. Njima to najčešće donesi psihičke i društvene probleme kakve je vrlo teško prebroditi i prevazići. Prostitucija je, također, uzrok gubljenja loze i porijekla, jer vanbračno dijete nema zakonitoga oca, brata, sestre, amidže, amidžića.

Ibn Kajjim, r.a., u knjizi *Revdatul-muhibbin*, kaže: "Negativne i štetne posljedice prostitucije su protivne svjetskoj dobrobiti. Kada žena počini prostituciju, navuče sramotu na cijelu porodicu, muža i svu rodbinu. Ona im time uništi čast i ponos i učini da među ljudima idu samo oborene glave. Ukoliko u vanbračnom snošaju zanese i ubije dijete, time sastavlja dva velika grijeha – prostituciju i ubistvo, a ako ga ostavi, rodit će ga svome mužu i time im u kuću unijeti stranca, pa će učestvovati u nasljedstvu, iako mu ne pripada, i pripisivat će se njima,

iako nije od njih." Prostitucija muškarca, također, prouzrocira miješanje porijekla i nanosi štetu čestitoj ženi koja je brakom zaštićena, te je izlaže propasti i kvarenju. Zaista ovaj teški grijeh upropašćava i ovaj i Onaj svijet.

Zbog toga što su posljedice prostitucije stravične, Allah, dž.š., je naredio ženi da pokriva tijelo i učinio njen boravak u kući i posvećivanje mužu i djeci osnovom i temeljem njenoga života. S druge strane, nije je obavezao da se sama mora snalaziti za opskrbu, time je zadužio njenoga staratelja, čak i ako je ona bogata i imućna. Allah, dž.š., je ženi zabranio izlaziti van otkrivena pokazujući bilo šta od prirodnih tjelesnih ukrasa i sređivati se i uljepšavati da ne bi ljude navodila na grijeh svojom pojavom i izgledom.

Allah, dž.š., kaže: *U kućama svojim boravite i ljepotu svoju, kao u davno pagansko doba, ne pokazujte.* (El-Ahzab, 33.)

Allah, dž.š., je jednako naredio obaranje pogleda i vjernicima i vjernicama, s ciljem zatvaranja svih puteva koji vode prostituciji: *Reci vjernicima neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; to im je bolje, jer Allah, uisitinu, zna ono što oni rade. I reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim.* (En-Nur, 30-31.)

Allah, dž.š., je, također, zabranio ulazak u kuće prije nego se zatraži dozvola od domaćina. Zabranio je rukovanje muškarca sa ženom sa kojom mu je dozvoljeno stupiti u brak, osamljivanje sa njom, i uopće ženin izlazak van kuće ukoliko je namirisana. Allah, dž.š., je zabranio i bilo kakav usiljen govor koji pospješuje i potiče strast. Sve je to zabranjeno s ciljem sprječavanja povoda i uzroka koji vode prostituciji i nemoralu.

S druge strane, Allah, dž.š., je dozvolio sklapanje braka, jer je to jedini zakoniti način spajanja i susreta čovjeka i žene. Brak je garant reprodukcije roda i povećanja broja potomaka, smiraja i spokoja duše, blaženstva srca i tjelesnoga očuvanja kako čovjeka tako i žene. On je pokriće i zaštita. Njime se stiče dobro potomstvo od kojega čovjek ima koristi i na dunjaluku i na Ahiretu. Sklapanje brakova je garant zdravlja pojedinca i cijeloga društva, oni štite ljude od moralnih devijacija koje su uzrok pojave tjelesnih i duševnih bolesti.

Četvrta pokornost na koju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., podsticao ženu jeste pokornost mužu. Žena se, pokoravajući se mužu, pokorava Allahu, dž.š. Allah, dž.š., kaže: *O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim.* (En-Nisa, 59.)

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Da sam ikome naredio da učini sedždu bilo kome mimo Allaha, dž.š., naredio bih ženi da učini sedždu mužu. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Muhammedova duša, žena neće moći svome Gospodaru dati Njegovo pravo sve dok u potpunosti svome mužu ne da njegovo pravo, pa ako on bude imao potrebe za njom, makar ona bila i na jahalici (na grbi jahalice), ne smije ga odbiti."[20]

U ovome se podrazumijeva da je ta pokornost obavezna samo u dozvoljenim stvarima. Nije dozvoljeno pokoravati se nijednom stvorenju u nepokornosti Gospodaru. Time postaje jasno da je pkornost žene mužu zapravo pokornost i Gospodaru, Allahu, dž.š., jer su se čovjek i žena spojili zakonitim brakom, koji je sveti čin, da bi jedno drugo sačuvali i Allahu, dž.š., bili pokorni. Pokornost Allahu, dž.š., je suština vjerovanja.

U tom slučaju, sva džennetska vrata će biti otvorena pred tako dobrom suprugom da, s dozvolom svoga Gospodara, uđe na koja god hoće.

* * *

[20] Bilježi ga Ahmed, a hadis je hasen.

OBAVEZUJEM VAS DA MNOGO ČINITE TESBIH, TEHLIL I TAKDIS

Od Jesire, r.a. – a ona je muhadžirka – se prenosi da je rekla: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je rekao: 'Mnogo izgovarajte tesbih (subhanellah), tehlil (la ilahe illallah) i takdis (subhanel-Melikil-Kuddus). Brojte zikr na prstima, jer će oni biti pitani i Allah će dati pa će govoriti. I ne budite nemarne pa da zaboravite na milosrđe".[21]

Ovo je jako važna oporuka Allahovog Poslanika, s.a.v.s., muslimankama. Ona je specijalno upućena ženama jer one, počesto, pričaju i korisne i nekorisne stvari. Poslanik, s.a.v.s., je uputio žene na konstantan zikr, taj ibadet im je najbolja zamjena za beskorisne priče, tračeve, ogovaranja i svaki beskoristan govor kojem je, zbog svoje prirode, podložna većina žena.

Ovaj hadis je preporuka ženama kako da očuvaju jezike od bilo kakvog govora, osim onoga za kojim se objektivno ukaže potreba. Jezik počesto može biti uzrok zla stravičnih posljedica, ukoliko ga žena na vrijeme ne sputa i ne sačuva.

[21] Bilježe ga Ebu Davud i Tirmizi, a hadis je hasen.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan neka govori ono što je dobro ili neka šuti".[22]

I rekao je: "Kada čovjek osvane, svi njegovi organi se obraćaju jeziku i govore: 'Boj se Allaha po pitanju nas. Mi ćemo biti onakvi kakav ti budeš. Ako ti budeš ispravan i mi ćemo biti ispravni, a ako ti skreneš i mi ćemo skrenuti.'"[23]

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Zaista čovjek nekada izgovori riječ koju ne smatra nimalo važnom, a koja ga strmoglavi sedamdeset godina u Džehennem. Isto tako, izgovori riječ kojoj ne pridaje pažnju, a ona ga može uvesti u Džennet."[24]

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Musliman je onaj od čijeg jezika i ruku su mirni ostali muslimani..."[25]

Prema tome, ako je raskalašenost jezika opasnost koja čovjeka može baciti u Džehennem, onda je njegovo usmjeravanje ka spominjanju Allaha, dž.š., Njegovom slavljenju i hvaljenju, jedan od najvrjednijih i najboljih ibadeta. Allah, dž.š., je, zapovijedajući Svojim robovima da Ga konstantno spominju u svim prilikama, rekao:

[22] Bilježi ga Buhari.

[23] Bilježi ga Tirmizi.

[24] Bilježi ga Tirmizi, a hadis je sahih.

[25] Bilježi ga Buhari.

I spominji Gospodara svoga ujutro i naveče u sebi, ponizno i sa strahopoštovanjem i ne podižući jako glas, i ne budi nemaran. (El-E'raf, 205.)

I Allaha mnogo spominjite, da biste postigli što želite. (El-Džumuah, 10.)

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Primjer onoga koji spominje Allaha i onoga koji Ga ne spominje je kao primjer živoga i mrtvoga."[26]

I rekao je: "Muferridi su pretekli sve ostale." Ashabi upitaše:

- Ko su muferridi, Allahov Poslaniče?
- To su oni ljudi i žene koji mnogo Allaha spominju."[27]

Znači, oni koji mnogo spominju Allaha prvi stječu Allahovo zadovoljstvo i dostižu najviše stepene kod Njega.

Od Abdullaha ibni Busra, r.a., se prenosi da je neki čovjek rekao: "Allahov Poslaniče, mnogo je za mene islamskih propisa, reci mi nešto što ću stalno prakticirati". „Neka ti jezik uvijek bude vlažan od spominjanja Allaha, dž.š.," - odgovori Poslanik, s.a.v.s.[28]

[26] Bilježi ga Buhari.

[27] Bilježi ga Muslim.

[28] Bilježi ga Tirmizi, a hadis je sahih.

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "'Hoćete li da vam kažem šta vam je najbolje i najčistije djelo kod vašega Gospodara, najteže na mizanu vaših djela – bolje nego da udjeljujete i zlato i srebro, i bolje nego da se sretnete s neprijateljem, pa da im siječete vratove?" „Hoćemo" – odgovoriše. „Mnogo spominjite Allaha" – reče im Poslanik.[29]

Zikr je jedno od najvrjednijih djela koja čovjeka približavaju Allahu, dž.š., i jedno je od najveličanstvenijih djela koja vode Njegovom zadovoljstvu.

Riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s. "Mnogo izgovarajte tesbih, tehlil i takdis..." imaju sljedeće značenje:

Tesbih je izgovaranje riječi SUBHANELLAH.

Tehlil je izgovaranje riječi LA ILAHE ILLALLAH.

Takdis je izgovaranje riječi SUBHANEL-MELIKIL-KUDDUS.

Riječi: *fe innehunne mes'ulatun ve mustentikat* (oni će sigurno biti pitani i govorit će), odnose se na prste, kao što će govoriti i svi dijelovi ljudskoga tijela i biti pitani o onome što su činili i kako su korišteni. Oni će svjedočiti protiv čovjeka, ako je činio zlo. Svjedočit će u korist vjernika koji je bio pokoran Allahu i govoriti o

[29] Bilježi ga Hakim, a hadis je sahih.

njegovoj pokornosti, a kazivat će protiv nevjernika i nepokornika o njegovom nevjerstvu i nepokoronosti.

Mnogo je koristi spominjanja Allaha, dž.š. Ono tjera šejtana i odgoni njegova došaptavanja i nedoumice, njime se stječe Allahovo zadovoljstvo, odgone brige, tuge i potištenosti, donosi radost i sreću; rasprostire i omekšava srca i otklanja njegovu grubost, umanjuje grijehe, otklanja svirepost, štiti od Allahove kazne; zaštita je od licemjerstva i od kajanja na Sudnjem danu, uzrok je spokoja i smirenosti; ono je svjetlo na ovome svijetu u kaburu i na Onom svijetu.

* * *

NAJBROJNIJI STANOVNICI VATRE

Od Abdullaha ibn Omera, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ženska skupino, dijelite sadaku! Predočeno mi je da ste većinom vi u Džehennemu!" - Zašto, Allahov Poslaniče? – upitaše. "Mnogo proklinjete, mužu ste nezahvalne! Ja nisam vidio nikog tako nepromišljenog i manjkavije vjere, a da zanese pamet i odlučnog čovjeka kao što ste vi!"

Šta nedostaje – upitale su – u našoj vjeri, Allahov Poslaniče? – "Nije li svjedočenje žene jednako polovici svjedočenja muškarca?" - odgovorio je on. Da, rekoše one. – "Pa to je", reče 'Alejhisselam, "uslijed nepromišljenosti žena. A nije li žena sa menstruacijom ta koja ne klanja i ne posti?" – reče on. – Da, potvrdiše. – "To ti je, eto," – reče on – "manjkavost njene vjere."[30]

Ovaj hadis ukazuje na dosta toga što je mnogima nepoznato. Neki neznalice su shvatili iz ovoga hadisa da je islam ograničio ženu kao manje pametnu. Otuda neki ljudi, ispoljavajući niskost i prostotu, stalno ponavljaju ovaj dio teksta hadisa, što izvitoperuje stvarno značenje i poruku cijeloga hadisa. Pogledajmo šta ovaj hadis, zapravo, znači:

[30] Bilježe ga Buhari i Ibn Madža.

"O skupino žena": upotrijebljena je riječ *ma'šer* (*skupina*) koja je, kao i riječi *kaum* (narod) i *reht* (grupa, skupina), pluralija tantum. Prema tome, hadis je upućen eksplicite ženama.

"udjeljujte sadaku": ovo je opća poruka i preporuka ženama da udjeljuju sadaku. Hadis ukazuje na veliku vrijednost sadake i veličinu nagrade za nju kod Allaha, dž.š. Dijeljenje sadake je udjeljivanje imetka potrebnima i nevoljnicima od strane onih koji imaju imetka preko potreba.

Žena je slobodna udjeljivati imetak, po tom pitanju nije obavezna tražiti dozvolu od bilo koga. Međutim, ukoliko želi dijeliti sadaku od muževoga imetka, obavezna je za to tražiti dozvolu. Dozvoljeno joj je dijeliti nešto malo – podijeliti malo hrane komšijama – shodno običajima koji u toj sredini vladaju. Obavezna je tražiti dozvolu ako će dijeliti sadaku za koju zna da je njen muž, inače, ne dozvoljava. Dokaz za to je ono što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao Esmi kćerki Ebu Bekrovoj, r.a., u vjerodostojnom hadisu kojega bilježi Muslim: "Udijeli hrane koliko možeš". To znači da je Poslanik, s.a.v.s., dozvolio Esmi udijeliti nešto malo hrane ako ima i ako zna da je njen muž neće koriti zbog

toga kad sazna, niti će oni osjetiti kakvu štetu zbog toga.

"i mnogo tražite oprost od Allaha": ova preporuka Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ukazuje na jedan veličanstven ibadet kojim Allah, dž.š., briše grijehe robova. Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Mnogo tražite oprost od Allaha, jer zaista ja tražim oprost od Allaha i kajanje više od stotinu puta svakoga dana".[31]

"vidio sam da ste vi": znam da ste vi najbrojniji stanovnici Vatre. Ovdje je jako bitno shvatiti razlog zbog kojega su žene najbrojniji stanovnici Vatre.

Hadis je počeo podsticanjem žena na sadaku i istigfar, a to su ibadeti koji istinski liječe one bolesti i grijehe kojima su žene podložne. Poslanik, s.a.v.s., je objasnio da je ono čemu su žene podložne često proklinjanje i nezahvalnost muževima. Primjetno je da se oba grijeha čine jezikom i predstavljaju bolest. Žena im je podložna zbog izrazite osjećajnosti i sentimentalnosti; pod njihovim utjecajem zato što je ta osjećajnost često savladava. Jasno je da je ta osjećajnosti neophodna ženi u odgoju djece i pažnji koju im treba pokloniti. Ta osobina je neophodna da bi majka bila u stanju poduzeti i izdržati sve tokom odgoja, i stalne brige o njima.

[31] Bilježi ga Buhari.

Ovaj hadis je zbog toga ženi skrenuo pažnju da povede više računa o opasnosti, i da svoju osjećajnost usmjeri ka odgoju djece i pažnji kuće i muža. Hadis upozorava da ne dopusti da je ta osjećajnost navede, pa da joj postane navika proklinjati sve što joj se ne dopada ili svakoga iz okruženja, ukućane, komšije ili rođenu djecu. Poslanik, s.a.v.s., upozorava ženu na opasnost od činjenice da je ona jako sklona brzom zaboravljanju muževe dobrote prema njoj, te da često, pri prvoj srdžbi na svoga muža, govori: "Nikad od tebe ništa lijepo nisam doživjela... nikad nisi ni valjao!", kako je to pojašnjeno u drugim hadisima.

Sentimentalno izvitoperenje i poremećaj vode proklinjanju i negiranju muževe dobrote, a uz to su i grijesi koji vode u Džehennem. Sadaka i istigfar su ibadeti koji udaljavaju od džehennemske vatre. Prema tome, poruka hadisa je sasvim jasna: obaveza muslimanke je da se maksimalno bori sa sobom i sebi ne dopusti grijehe jezikom, posebno psovke, uvrede i proklinjanje i da ne bude nezahvalna mužu na dobroti. Obzirom da je žena, po prirodi, jako i brzo razdražljiva i podložna utjecaju osjećajnosti i sentimentalnosti, kao što smo prethodno pojasnili, prijeko je potrebno da se zaštiti stvarima koje liječe takvu prirodu, a to su sadaka i

istigfar. Allah, dž.š., je milostiv i oprostit će joj i udaljiti je od džehennemske vatre.

U hadisu je upotrijebljena riječ *imreetun džezle* (odvažna žena), tj. žena koja hrabro ističe mišljenje i stav. Kada se za govor kaže da je "džezil", to znači da je žestok i jak.

mnogo proklinjete: odnosi se na vrijeđanje i psovanje.

nezahvalne ste svojim muževima: negiranje muževe dobrote, brige i pažnje.

krnjave u pameti i vjeri: Krnjavost pameti je zbog dominacije osjećajnosti i sentimentalnosti nad razumom, kao što smo prethodno pojasnili. To je, svakako, i zbog nestabilnosti koja ženu obuzima tokom menstrualnog i, naročito, postporođajnog ciklusa. Krnjavost se manifestira specifičnim slučajevima sentimentalne podražljivosti, kao i psihičke nestabilnosti tokom menstrualnih ciklusa. Zbog ove činjenice, Allah, dž.š., je odredio da kod poslovnih transakcija i kreditiranja svjedoče dvije žene umjesto jedne, jer snažna sentimentalnost utječe na viđenje stvari u okruženju. Razlog zbog kojeg je potrebno da svjedoče dvije žene umjesto jedne jeste da se tim svjedočenjem umjesto sumnje dobije uvjerenost i pouzdanje.

krnjave u vjeri: Krnjavost u vjeri podrazumijeva da je žena oslobođena od namaza i posta

tokom menstruacije i postporođajnog perioda. Dakle, ona je manje obavezana i zadužena šerijatskim propisima nego čovjek.

da savladate pametnoga kao vi: Time se želi reći da žena, pored slabosti i jake razdražljivosti i uticaja osjećajnosti, savlada razumnoga i pametnoga, tj. muškarca koji se odlikuje razumom, stabilnošću i postojanošću. Ovo ukazuje na ženinu snagu koja proističe iz te slabosti. Ako je ona u stanju, onim sposobnostima koje joj je Allah dao utjecati na druge ljude, savladati razumnog, postojanog i odlučnog muškarca, šta mislite šta je tek čovjek, koji se odlikuje postojanošću, odlučnošću i razboritošću, u stanju učiniti? Ovo je jasan znak upozorenja ženama da sposobnosti kojima ih je Allah, dž.š., nadario ne koriste u ono čime Allah, dž.š., nije zadovoljan.

Općenito, iz hadisa se jasno zaključuje da su žene muškarcima sestre, i da izgradnja i odgoj generacija i društava počiva na njihovim plećima. Islam poziva oslobađanju žene od nasilja, terora i potčinjenosti, podiže je i čini dostojanstvenom i počašćenom kao i čovjeka. Islam joj je objasnio prava i obaveze – šta je sljeduje i šta je dužna.

Allah, dž.š., je muškarcu ukazao milost kada mu je, od njegove vrste, stvorio životnu saputnicu, koja će mu biti pomagač u životu, sa njim

dijeliti i dobro i zlo, sa kojom će razmjenjivati ljubav i osjećaje, koja će mu ublažavati nemilosrđe i neumoljivost života na ovom svijetu, kao i gorčinu bola i patnje. Žena je, dakle, zaštita čovjeku i ona mu donosi radost i sreću.

Islam je upozorio ženu da, ukoliko se odmetne i postane nepokorna i u tome pređe granicu, time život svoga muža i djece pretvara u pakao i očaj. Allah, dž.š., je, iz Svoje neizmjerne mudrosti i poznavanja onoga što je stvorio, odredio da razum i razboritost muškarca dominiraju njegovim osjećajima, pa je tako u stanju adekvatno i promišljeno voditi cijelu porodicu kroz život, čak i kada je neophodno da jedno vrijeme i odsustvuje od porodice. Ženini osjećaji dominiraju njenim razumom, pa je zbog toga u stanju tako brižno paziti i njegovati djecu. Da kod žena nije toliko razvijen snažni osjećaj brige i pažnje, dijete ne bi ni dobilo priliku opstanka, niti bi dočekalo da odraste.

Takva je Allahova, dž.š., mudrost u Njegovom stvaranju svega postojećega. Neka je hvaljen i slavljen Veličanstveni Stvoritelj!

* * *

PAZITE SE POTCJENJIVANJA GRIJEHA

Od Sehl ibn Sa'da es-Saadija, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Pazite se potcjenjivanja grijeha! Primjer grijeha koje smatrate sitnim i nevažnim je kao primjer grupe ljudi koja odsjedne u jednoj dolini, pa ovaj donese jednu grančicu, onaj donese drugu i sve tako dok ne donesu koliko im je dovoljno da ispeku hljeb. Uistinu, grijesi koje smatrate sitnim upropaste čovjeka kad ih počne činiti."[32]

Ovaj hadis upućuje na jednu jako bitnu stvar, čovjek ne smije potcjenjivati nijedan grijeh koji učini a da pri tome ne razmisli o posljedicama istoga i na ovom i na Onom svijetu. Jer, zaista, sitni grijesi, kad se nagomilaju, upropaste čovjeka i bace ga u džehennemsku vatru. Možda čovjek neki grijeh smatra minornim i sitnim, a upravo taj grijeh bude razlog da mu Allah, dž.š., uskrati veliko dobro i silnu blagodat. Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Uistinu čovjeku bude uskraćena opskrba zbog učinjenog grijeha".[33]

[32] Bilježe ga Ahmed i Taberani, a hadis je sahih.

[33] Bilježi ga Nesai s vjerodostojnim senedom (lancem prenosilaca).

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Žena je ušla u Džehennem zbog mačke koju je svezala - niti je nahranila, niti je pustila da jede kukce i gmizavce iz zemlje, i mačka je krepala".[34]

Ashabi Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., nisu pravili razliku između grijeha, jer su se mnogo bojali posljedica svakoga grijeha. Bili su svjesni, i tajno i javno, da Allah, dž.š., motri na njih, pa nisu sebi dopuštali nemar, stalno su Allaha spominjali.

Enes ibni Malik, r.a., je rekao: "Vi činite neka djela koja su u vašim očima tanja od dlake, a mi smo ih, u vrijeme Allahova Poslanika, s.a.v.s., smatrali jednim od velikih grijeha" - onih grijeha koji upropašćavaju počinioca.

Ako su ashabi ovako gledali na grijehe ljudi koji su živjeli u vrijeme neposredno nakon preseljenja Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., a koji su u očima tih ljudi bili tanji od dlake, da su oni veliki i opasni - šta bi tek rekli za ljude i grijehe koji se danas čine, a koji su ogrezli u riječima i djelima suprotnim onome što Allah, dž.š., naređuje i od nas traži?! Ljudi današnjice sve čine svakodnevno i u svim prilikama, a nisu svjesni da se to nagomilava i da ih može sunovratiti u ponor džehennemske vatre.

[34] Bilježi ga Ahmed, a hadis je sahih.

Neki dobri čovjek je rekao: "Ne obraćaj pažnju na sićušnost grijeha kojega činiš, nego vodi računa o tome kome si nepokoran!".

Učenjaci su podijelili grijehe na velike i male. Kažu da nema velikoga grijeha kojega tevba i pokajanje ne eliminira, kao što nijedan mali grijeh nije mali ako se na njemu ustraje. Jako velika opasnost leži u tome da čovjek nipodaštava i potcjenjuje grijehe, i kaže: "moj grijeh je mali grijeh, i Allah, dž.š., će to oprostiti", a i dalje ne prestaje i nastavlja sa činjenjem istoga. Time je čovjek već počinio veliki grijeh. Veliki grijesi onoga ko ih čini vode u propast.

Istinski vjernik na svoje grijehe gleda, bez obzira koliko oni bili mali, kao da su ogromno brdo koje visi nad njegovom glavom; koje samo što se ne sruši na njega. On je u stalnoj zabrinutosti i strahu od potencijalne mogućnosti da mu se Allah, dž.š., ne smiluje i ne oprosti grijehe i loša djela. Onaj koji je ogrezao u grijesima na svoje velike grijehe gleda kao na sitnu mušicu koja mu proleti ispred nosa i produži pa mnogi ljudi se sjete Allahovih riječi: *Kaži robovima Mojim da Sam Ja, zaista, Onaj Koji prašta i da Sam milostiv*, a zaboravljaju da je Allah, dž.š., rekao i: *ali da je i kazna Moja, doista, bolna kazna!* (El-Hidžr, 49-50.)

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam u ovom hadisu ukazuje na činjenicu da kada se grijesi, koji izgledaju mali, nagomilaju, postanu veliki i budu dovoljni da upropaste počinioca, ukoliko se ne pokaje za njih i ne zatraži milost i oprost od Gospodara. Mnoštvo grijeha, ma koliko bili malehni, dovoljno da upropasti čovjeka, ako zapostavi pokajanje i istigfar od Allaha, dž.š., kao i činjenje dobrih djela i onoga što čovjeka približava Uzvišenome. Nemar nije dozvoljen. Vjernik mora raditi po onome što je Allah, dž.š., rekao u Kur'anu: *Dobra djela, zaista, poništavaju hrđava,* (Hud, 114.) i ono što je rekao Njegov Poslanik, s.a.v.s: "Nakon lošega djela, učini neko dobro djelo kako bi ga poništilo".

***

ZABRANA OGOVARANJA

Od Aiše, r.a., se prenosi da je kazala: "Rekla sam: 'Allahov Poslaniče, dovoljno ti je kod Safije to što je mala (niska)', a on mi, na to, reče: 'Rekla si takvu riječ koja kad bi se pomiješala sa cijelim morem zatrovala bi ga'. Nešto sam mu prenijela od jedne osobe, a on mi odgovori: 'Ne bih nikoga imitirao, makar ne znam šta imao.'"[35]

Ovaj hadis ima cilj da upozori vjernička srca da ne upadaju u grijeh ogovarajući druge. Kada je majka pravovjernih, Aiša, r.a., rekla Allahovome Poslaniku, s.a.v.s., za majku pravovjernih, Safiju, r.a: "Dovoljno ti je što je kratka (niska)", Poslanik, s.a.v.s., se naljutio, jer Safiji nije bilo drago da se o njoj govori to što je rekla Aiša, pa joj je rekao: "Rekla si takvu riječ koja kad bi se pomiješala sa cijelim morem, zagadila bi ga (zamutila bi ga)."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., pod riječju koja bi zagadila cijelo more podrazumijeva da žena spomene muslimana ili muslimanku po onome što im ne bi bilo drago čuti – bez obzira da li je to što se govori istina ili ne. Priča u odsustvu

[35] Bilježe ga Ebu Davud i Tirmizi, a hadis je sahih.

ima takav tretman kod Allaha, dž.š., sve dok je namjera spominjanjem toga da se naškodi kredibilitetu onoga o kome se govori, da se uzdigne iznad njega time što će se spomenuti neka mahana, tjelesni nedostatak, porijeklo, izgled, moral, djelo, govor, pobožnost ili imetak, pa čak i ako je rečeno o odjeći, domu (kući) ili prevoznom sredstvu.

Ogovaranje nije ograničeno samo na jezik. Jednako je opasno izložiti čovjeka tome, ili dati neki znak u tom smislu, kao i jasno ga ogovoriti jezikom. Postupak je, u tom smislu, kao i riječ. Ismijavanje, podrugljiva šala, pismo, pokret, i sve drugo iz čega se da naslutiti i razumjeti isticanje ljudskih nedostataka, sve to jednako potpada pod definiciju ogovaranja.

Allah, dž.š., kaže: *i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekome od vas bilo drago da jede meso umrloga brata svoga, - a vama je to odvratno.* (El-Hudžurat, 12.)

Ovaj ajet je strašna opomena vjernicima da ne ogovaraju jedni druge, jer se onaj koji ogovara poredi s onim koji jede meso umrloga brata. Poznato je koliko je čovjeku odvratno meso mrtvaca i koliko čovjek osjeća gađenje prema pomisli da to jede. Šta mislite, kako bi tek bilo da čovjek jede meso rođenoga brata, i to mrtvoga?!

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jednom prilikom upitao ashabe:

- Znate li šta je ogovaranje?
- Allah i Njegov Poslanik, s.a.v.s., najbolje znaju.
- Da spomenete svoga brata po onome što mu nije drago.
- Šta ako je istina ono što o njemu govorimo?
- Ako je istina ono što o njemu govorite, onda ste ga ogovorili, a ako nije istina, onda ste ga potvorili."[36]

Onaj koji sluša ogovaranje je saučesnik u tom nečasnom činu, osim ukoliko se tome ne suprotstavi, ukoliko je u mugućnosti. Ako nije u mogućnosti suprotstaviti im se u ogovaranju, onda neka mudro, tako da to oni koji ogovaraju i ne primijete, pokuša nametnuti drugu temu i time ih odvratiti od ogovaranja. Koliko je to bitna stvar ukazuje i hadis Allahova Poslanika, s.a.v.s., u kojem kaže: "Onome ko odbrani čast svoga brata, Allah će otkloniti Vatru od njegova lica na Sudnjem danu".[37]

Neki tabiini kažu: "Sreli smo neke dobre prethodnike koji nisu smatrali ibadetom

[36] Hadis bilježi Muslim.
[37] Bilježi ga Tirmizi, a hadis je sahih.

post i namaz, nego i ustezanje od ataka na ljudsku čast."

Mnogo je razloga i povoda koji vode ogovaranju. Spomenut ćemo samo neke od njih:

1. Na taj način žena otklanja srdžbu, muku i zlobu, kad god se rasrdi na onoga koga ogovara. Kad se naljuti na njega, olakšava sebi spominjanjem loših stvari i osobina te osobe. Isto tako i zloba. Zloba je jedan od čestih povoda ogovaranja.

2. Druženje s vršnjakinjama, povlađivanje društvu s kojim se boravi i njihovo podržavanje u priči i govoru. Kad počnu ismijavati neku ženu i udaraju joj na čast, ona koja je s njima boji se da ih zaustavi, odvrati i presiječe im priču kako ne bi postala teška i suvišna, pa da je odstrane iz društva. Da se to ne bi desilo, ona im se pridruži u tom zlu i nastavi istu priču, pomažući im u ogovaranju misleći da je to uvjet lijepoga druženja i potrebna kolegijalnost i druželjubivost.

3. Želja za hvalisanjem i izmišljanjem klevećući druge je, također, jedan od spomenutih razloga. Neke žene misle da se hvale i sebe uzdižu ukoliko o drugim govore suprotno tome. Zbog toga se može čuti da žena kaže: "Ta i ta žena je nepismena, gruba i neotesana", želeći time ukazati na svoju učenost, finoću i

vrijednost, kako bi imali predodžbu da je ona učenija i pismenija od osobe koju ogovara.

4. Tu je, svakako, i zavist. Žene često zavide osobama o kojima ljudi imaju lijepo mišljenje i hvale ih, pa im pokušavaju oduzeti tu privilegiju ne znajući kako bi to uradile osim ogovaranjem i klevetom.

5. Među tim razlozima su i smijeh i šala. Često se spominju mahane drugih ili neki nemili događaji iz njihova života da bi se ljudi nasmijali.

6. Ismijavanje i izrugivanje drugih ponižavajući i nipodaštavajući ih jedan je je od najpodlijih razloga ogovaranja. Ovo je, uz to, i začeće oholosti, da nas Allah, dž.š., sačuva toga!

Svi nevedeni razlozi ogovaranja su bolesti srca koje čovjeka zasigurno upropaste ako ih se ne okani i ne pokaje se Allahu, dž.š., od prakticiranja istih.

Ogovaranje je nečastan čin koji ogovarača izlaže Allahovoj srdžbi, uništava mu dobra djela na Sudnjem danu; ista će biti poklonjena ogovaranome, to mu je nadoknada zbog skrnavljenja časti. Ukoliko ogovarač ne bude imao dobrih djela, peuzet će loša djela od ogovaranog.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upitao ashabe: "Znate li ko je muflis?" "Muflis je, u našem poi-

manju, onaj čovjek koji nema ni dirhema ni imetka", odgovoriše. Poslanik, s.a.v.s., reče: "U mojem ummetu, muflis je čovjek koji na Sudnji dan dođe s namazom, postom i zekatom, ali je nekoga uvrijedio, nekoga potvorio, nečiji imetak nepravedno pojeo (potrošio), nečiju krv prolio ili nekoga udario, pa od svojih dobrih djela malo vrati ovome, malo onome. Ako potroši sva svoja dobra djela prije nego im sav dug vrati, uzme se od njihovih loših djela, pa mu se stave na teret, i onda bude bačen u Vatru."

Neki čovjek je rekao Hasanu el-Basriju a.r: "Čuo sam da me ogovaraš?" On mu odgovori: "Nisi ti toliko vrijedan kod mene da bih ti povjerio raspolaganje mojim dobrim djelima".

Zbog toga je prijeko potrebno da se čovjek pozabavi ličnim nedostacima i mahanama umjesto da se preokupira tuđim.

Čovjek mora biti svjestan da se ni drugi ljudi ne mogu riješiti svih mahana i nedostataka kao što se ni on sam toga ne može osloboditi. To je tako ako se dotična mahana ili nedostatak tiče nekoga djela ili njegovoga ličnoga izbora. Međutim, ako se radi o nekoj urođenoj psihofizičkoj mahani ili nedostatku, bilo kakav prigovor mu je istovremeno direktan prigovor i njegovom Stvoritelju, Allahu, dž.š. Jer, ko kudi

neko djelo on kudi i onoga čije je to djelo. Da nas Allah, dž.š., sačuva toga!

Ukoliko žena ne može na sebi ni pri sebi uočiti nikakav nedostatak, neka zahvaljuje Allahu, dž.š. Mada, ukoliko bude objektivna i iskrena, bit će svjesna da je njeno mišljenje o sebi kako je ona biće bez mahane vrsno nepoznavanje sebe same, a to je samo po sebi jedna jako nezgodna mahana.

Postoje šerijatska opravdanja koja nekada ogovaranje čine dozvoljenim. Takva je situacija kada neko kome je učinjena nepravda pred vlastima (kadijom) govori o svome pravu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Onaj kome je zakinuto pravo može govoriti."[38]

U to se ubraja i situacija kada neko pita za fetvu, pa kaže, npr: "Otac mi je učinio nepravdu, ili brat mi je učinio nepravdu", mada je bolje kazati: "Šta kažete o čovjeku kojem je otac učinio nepravdu?" Ali i prva formulacija je dozvoljena u takvoj situaciji.

Ogovaranje postaje dozvoljeno i u situaciji kada se ljudi želi upozoriti da ne upadnu u neko zlo. Primjer je, recimo, kada žena primijeti da neka njena komšinica povremeno odlazi vračarima i sihribazima, dužna joj je otkriti istinu o

[38] Bilježe ga Buhari i Muslim.

tim zlotvorima i kazati kako to zapravo jeste, bez obzira što ih ta komšinica smatra dobrima.

Dozvoljeno je kazati istinu, iako nije draga onome o kome je rečena i kada neko upita za udaju kćeri ili ženidbu sina, pa se o tome raspituje kod komšinice, rodice ili poznanice. U tom slučaju je obaveza kazati istinu o toj djevojci ili momku, bez obzira o čemu je riječ, i pri tome je dopušteno spomenuti bilo kakvu mahanu ili nedostatak koji, eventualno, imaju pri sebi, kako se ne bi mladoženja ili djevojka na udaju prevarili ne znajući pravo stanje stvari.

Na kraju, nije ogovaranje govoriti o onome ko se hvali grijesima i prijestupima i o tome javno priča. Dozvoljeno je spominjati osobu po onim stvarima koje ni on sam ne krije i ne boji se da ga ljudi po tome spominju, i koji iste stvari radi na očigled ljudi.

Hasan el-Basri, r.a., je rekao: "Trojicu je dozvoljeno ogovarati: onoga koji slijedi hirove i prohtjeve (bez dokaza), griješnika koji ne krije grijehe i ne stidi ih se, i nasilnoga vladara." Ovu trojicu sjedinjuje činjenica da svi javno ispoljavaju svoje postupke, a možda se, čak, i hvale i ponose istima. Prema tome, ko bude tako postupao, dozvoljeno ga je ogovarati.

* * *

NJIH DVOJICA KUŠAJU PATNJU ALI NE ZBOG NEČEGA VELIKOG

Od Ibni Abbasa, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prošao pored neka dva kabura i rekao: 'Njih dvojica sada kušaju patnju, a ne kušaju je zbog nečega velikog. Jedan od njih se nije čistio dovoljno od mokraće, a drugi je prenosio govor ljudi od jednih do drugih."[39]

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavijestio da kaburska patnja najčešće biva zbog nečuvanja od mokraće. Enes, r.a., prenosi od Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Čistite se od mokraće, jer kaburska patnja najčešće biva zbog nečuvanja od nje."[40]

Ovaj hadis je potvrda obaveznosti čišćenja od mokraće nakon mokrenja. Neki ljudi ne posvećuju dovoljno pažnje tome nakon završetka mokrenja, niti se uvjere da je sva mokraća istekla, računajući da su poduzeli dovoljno higijenskih mjera. Posljedica toga bude isticanje kapi ili više mokraće na odjeću, čime ona

[39] Bilježe ga Buhari i Muslim.
[40] Bilježe ga Ahmed i Hakim, a hadis je sahih.

postaje nečista. To je razlog da čovjek doživi patnje u kaburu. Stoga, to treba imati na umu prije ulaska u toalet.

Druga stvar koja je razlog doživljavanja patnje u vatri jeste *nemimet*. Nemimet je prenošenje govora ljudi s ciljem kvarenja njihovih međusobnih odnosa, huškanja jednih protiv drugih, podsticanja na svađu i ubacivanja međusobne mržnje i netrpeljivosti u njihova srca.

Nemimet je prenošenje govora s ciljem stvaranja razdora među prijateljima, poslovnim partnerima, supružnicima u braku, rođacima, porodicama, plemenima, narodima, državama ili bilo kojim dvjema ili više stranama među kojima postoje dobrih odnosi i međusobna ljubav i poštovanje, poslovni odnosi ili tome slično.

Nemimet je jedna od najpodlijih šejtanskih metoda za ubacivanje razdora među ljudima. Onaj koji čini to nečasno djelo prikazuje svakoj strani se drukčijim licem. To je tipični dvoličnjak, a oni su najgori ljudi na Sudnjem danu.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Vidjet ćete da su najgori ljudi na Sudnjem danu dvoličnjaci, koji se jednima prikazuju na jedan, a drugima na drugi način." Također je rekao: "U

Džennet neće ući onaj koji prenosi tuđe riječi da bi zavadio ljude."[41]

Allah, dž.š., je prenosioca tuđih riječi s ciljem pravljenja razdora među ljudima nazvao fasikom (grešnikom), pa je naredio vjernicima da provjere ono što im takav donosi, da se uvjere je li to istina ili ne, prije nego donesu kakvu odluku na osnovu toga što im je takav prenio i ne poduzmu određene mjere prema onome o kome im je govorio. Allah, dž.š., je rekao: *O vjernici, ako vam nekakav nepošten čovjek donese kakvu vijest, dobro je provjerite, da u neznanju nekome zlo ne učinite, pa da se zbog onoga što ste učinili pokajete*. (El-Hudžurat, 6.)

Prenosi se kod Omera ibn Abdul-Aziza, r.a., ušao neki čovjek i nešto rekao o drugom čovjeku, Omer mu na to reče: "Ako hoćeš, provjerit ćemo to što govoriš, pa ako budeš slagao, onda ti potpadaš pod ajet: *ako vam nekakav nepošten čovjek donese kakvu vijest, dobro je provjerite* (El-Hudžurat, 6.) a ako budeš iskren i kažeš istinu, potpadaš pod ajet: *klevetnika, onoga koji tuđe riječi prenosi*, (El-Kalem, 11.) a ako hoćeš, možemo ti i oprostiti?" Čovjek mu odgovori: "Vladaru pravovjernih, oprosti mi, neću više nikad ponoviti ovu grešku."

[41] Bilježi ga Muslim.

Hasan el-Basri je rekao: "Ko tebi prenosi tuđe riječi, taj će i tvoje riječi prenijeti drugome."

Od Alije, r.a., se prenosi da je neki čovjek pred njim klevetao drugoga čovjeka. Alija, r.a., mu reče: "Slušaj ti, mi ćemo se raspitati o tome što si rekao. Ukoliko budeš iskren, postat ćeš nam jako mrzak, a ako budeš slagao, kaznit ćemo te. A ako hoćeš odustati od ovoga što si rekao, dozvolit ćemo ti to." Čovjek mu odgovori: "Odustajem od toga, Vladaru pravovjernih." Ovdje je upotrijebljena riječ *ikaletun* koja znači vraćanje ili odustajanje od učinjenoga.

Nemimet ima svoje povode i uzroke, od kojih su najvažniji: zavist, mržnja i oholost. Tu spada i želja za ostvarenjem ciljeva, pogotovo na račun drugih ljudi. Tada, klevetnik klevetanog spominje po negativnim i niskim stvarima kako bi time postigao da ga zamrze oni koji su ga voljeli i poštivali, a sve to samo da bi mu napakostio i nanio štetu. Klevetnikov cilj je da taj kome priča obustavi pomoć ili uskrati uslugu onome o kome mu govori, a kojega je volio i cijenio. Klevetnik time nastoji spriječiti onoga kojega kleveće da postigne neko dobro i uspjeh, jer ga mrzi i prezire, ili se nada da će to dobro koje je trebao dobiti klevetani dobiti lično on, na ovaj ili onaj način.

Nemimet nastaje zbog toga što se klevetnik raduje nesreći i zlu ljudi koje prezire i prema kojima ispoljava neprijateljstvo. On to postiže raspirivanjem vatre među njima. Sve ove metode su isključivo šejtanske, u njima ne postoji niti jedan jedini oblik koristi i dobra.

Kaburska patnja je istinita. Postoji mnogo kur'anskih pokazatelja koji jasno ukazuju na činjenicu postojanja kaburske patnje. Spomenut ćemo samo neke od njih:

A da ti je vidjeti nevjernike u smrtnim mukama, kada meleki budu ispružili ruke svoje prema njima: "Spasite se ako možete! Od sada ćete neizdržljivom kaznom biti kažnjeni...". (El-En'am, 93.) Imam Buhari, r.a., je ovaj ajet naveo kao dokaz da će meleki mučiti nevjernike na samrti.

Njih ćemo na dvostruke muke staviti, a zatim će biti u veliku patnju vraćeni. (Et-Tevba, 101.)

Ovaj ajet ukazuje na činjenicu da postoje dvije patnje kojima će munafici (dvoličnjaci) biti izloženi prije nastupanja Sudnjega dana. Prva patnja je ono što će im Allah, dž.š., priuštiti na ovome svijetu, bilo da ih lično kazni ili posredstvom vjernika. Druga patnja je kaburska.

Taberi, r.a., u komentaru ovoga ajeta, kaže: "Najviše je pokazatelja da je jedna od tih patnji kaburska patnja, a druga podrazumijeva neku od mogućnosti, koje su prethodno spomenute,

gladovanja, ropstva (sužanjstva), ubistva, poniženja ili bilo čega drugoga."

I Allah ga je sačuvao nevolje koju su mu oni snovali, a faraonove ljude zla kob zadesi. Oni će se ujutro i naveče u vatri pržiti, a kada nastupi Čas: "Uvedite faraonove ljude u patnju najtežu!". (El-Mu'min (Gafir), 45-46.)

Kurtubi, r.a., kaže: "Većina učenjaka je na stajalištu da je ovo prženje u berzehskoj vatri, ovo je jasan dokaz postojanja kaburske patnje."

Iz ovoga ajeta se jasno vidi da je Allah, dž.š., već odredio da se faraonovi ljudi (porodica) izlažu vatri ujutru i navečer. Ovo je prije nastupanja Sudnjega dana.

Postoje i druge kur'anske naznake o postojanju kaburske patnje i iskušenja: *Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovom i na onom svijetu.* (Ibrahim, 27.)

Buhari je u svome Sahihu naveo dokaz da je ajet *Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti* objavljen o kaburskoj patnji.

Od Avfa ibn Malika, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na jednoj dženazi, što sam ja uspio zapamtiti od njegove dove, rekao: 'Allahu moj, oprosti mu i smiluj mu se i podari dobro, a pređi mu preko hrđavih djela, učini udobnim boravište njegovo i učini mu ga prostranim. Očisti ga vodom, snijegom i ledom. Očisti ga od grijeha kao što bijelu odjeću učiniš čistom od prljavštine i nečisti. Daj mu, umjesto ove kuće koju je imao, bolju kuću, i bolju porodicu nego što je imao, i bolju ženu nego što je imao, i u Džennet ga uvedi. Zaštiti ga od kaburske patnje i od patnje u Vatri (džehennemske patnje)...' Kad sam sve to čuo, poželio sam da budem taj mejt."[42]

Od Aiše, r.a., se prenosi da joj je došla neka Židovka koja je, kad je spomenula kabursku patnju, rekla: "Da te Allah sačuva kaburske patnje!" Aiša je upitala Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., o patnji u kaburu, a on joj je rekao: "Da, kaburska patnja je istina. Oni će u svojim kaburima biti paćeni takvom patnjom koju će čuti životinje." Aiša, r.a., kaže: "I nikad ga, nakon toga, više nisam vidjela da je obavio namaz, a da se nije utjecao Allahu od kaburske patnje."

Od Berraa ibn Aziba, r.a., se prenosi da je rekao: "Izišli smo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., radi dženaze jednom Ensariji. Dođosmo do njegova kabura dok još nije bio spušten u njega. Allahov Poslanik, s.a.v.s., sjede okrenut prema Kibli, pa i mi posjedasmo oko njega, kao da su nam ptice bile na glavama. On je u ruci držao

42 Bilježi ga Muslim.

grančicu kojom je kopkao po zemlji. Povremeno je gledao prema nebu, pa prema zemlji. Tri puta je podizao pogled i spuštao ga prema zemlji. Potom je rekao: 'Utječite se Allahu od kaburske patnje', zatim je nastavio: 'Kad vjernik bude na rastanku sa ovim svijetom i na odlasku na Ahiret, dođu mu meleki s neba, lica bijelih (svijetlih) poput Sunca. Sa sobom donesu džennetske ćefine i mirise, i sjednu od njega daleko koliko mu pogled dopire. Zatim mu dođe Melek smrti, a.s., sjedne pored njegove glave i kaže: 'O ti dušo smirena, iziđi k Allahovom oprostu i zadovoljstvu'. Pa, ona isklizne kao što kap isklizne preko grlića posude, i melek je prihvati.'"

U drugom predanju stoji: "Kad njegova duša iziđe (iz tijela), svaki melek između neba i Zemlje donese na njega salavat, i svaki melek na nebu. Otvore mu se sva nebeska vrata. Ko god bude iza tih vrata, Allahu se moli da ga dalje uzdigne. Kada je Melek smrti prihvati, ne ostave je u njegovim rukama ni koliko treptaj oka, već je odmah stave u taj ćefin i namirišu tim mirisom. Na to se odnose Allahove riječi: *izaslanici Naši mu, bez oklijevanja, dušu uzmu.* (El-En'am, 61.) To će biti kao najljepši miris miska koji je ikada postojao na Zemlji. Pa će se sa njim uzdići. Neće proći ni pored jedne skupine meleka, a da oni ne upitaju: 'čija je ova dobra duša?'. Ovi će im odgovoriti da je to taj i taj, i oslovit će ga naj-

ljepšim imenom kojim su ga nazivali na dunjaluku. Tako će ići s njegovom dušom sve dok ne dođu do zemaljskoga neba, gdje će zatražiti da mu se otvore vrata, pa će mu se otvoriti. Na svakom nebu će ga dočekivati i ispraćati oni koji su bliski Allahu – sve do sljedećega neba. Ići će sa njim dok ne stignu do sedmoga neba. Allah, dž.š., kaže: *Upišite Moga roba u Illijjunu, a znaš li ti šta je Ilijjun? Knjiga ispisana! – nad njom bdiju oni Allahu bliski* (El-Mutaffifin, 19-21.) Njegova knjiga će biti napisana u Illijjunu. Zatim bude rečeno: 'Vratite ga u zemlju . Ja sam im obećao da sam ih od nje stvorio, da ću ih u nju vratiti i da ću ih ponovo iz nje izvaditi.' Ponovo će biti vraćen u zemlju i duša će mu biti vraćena u tijelo. On sigurno čuje korake svojih drugova kada se počnu razilaziti od njegovoga kabura.

Tada mu dođu dva jako snažna meleka, grubo ga posade da sjedne, i upitaju:

- Ko ti je Gospodar?
- Moj Gospodar je Allah, dž.š.
- Koja je tvoja vjera?
- Moja vjera je islam.
- Šta si ti radio?
- Čitao sam Allahovu Knjigu, pa sam joj povjerovao i vjerovao u Allaha, dž.š.

Opet ga grubo upitaju: 'Ko ti je Gospodar? Koja je tvoja vjera? Ko je tvoj Poslanik? To je

posljednji ispit kojem vjernik bude izložen. Allah, dž.š., je rekao: *Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovom i na onom svijetu.* (Ibrahim, 27.) Vjernik tada odgovori: 'Moj Gospodar je Allah, moja vjera je islam, a moj Poslanik je Muhammed, s.a.v.s.' Povikat će glasnik s nebesa: 'Istinu je rekao Moj rob. Prostrite mu džennetsku prostirku, odjenite ga džennetskom odjećom i otvorite mu vrata ka Džennetu!' Tada mu počne dolaziti prijatni miris, a kabur mu se proširi koliko oko dopire.

Nakon toga mu dođe jedan čovjek izrazito lijepa lica, lijepe odjeće i prijatna mirisa, i kaže mu:

- Raduj se onome što će te usrećiti. Raduj se Allahovom zadovoljstvu i Džennetu u kojem su uživanje i blagodati vječni. Ovo je dan koji ti je obećan.
- A ti, Allah te svakim dobrom obradovao, ko si ti? Imaš lice koje samo s dobrom dolazi.
- Ja sam tvoje dobro djelo. Tako mi Allaha, znam te samo kao jako poletnog i brzog na pokornosti Allahu. Neka te Allah svakim dobrom nagradi.

Zatim mu budu otvorena vrata prema Džennetu i vrata prema Džehennemu. Pa mu se kaže: 'Ovo bi bilo tvoje boravište da si bio nepokoran Allahu, a Allah ti je to zamijenio ovim.

Kad vidi šta sve ima u Džennetu, kaže: 'Allahu moj, ubrzaj nastanak Kijametskog dana, da se ponovo vratim svojoj porodici i imetku.' Na to mu se odgovori: 'Budi spokojan.'

Kada Allahov nepokorni rob bude na rastanku s ovim svijetom i blizak odlasku na Ahiret, s neba mu dođu grubi i osori meleki, crnih lica, koji sa sobom nose grubu odjeću od vatre, i sjednu na udaljenosti dometa pogleda. Zatim mu dođe Melek smrti, sjedne pored njegove glave i kaže: 'O ti dušo pokvarena (prljava), iziđi k srdžbi i ljutnji Allahovoj!' Ona se od straha razbaca po tijelu, a melek je trga kao što se trga trnovita grana iz mokre vune i s njom mu raskida vene (arterije) i živce. Njega proklinje svaki melek između neba i Zemlje, svaki melek na nebu. Zatvore mu se nebeska vrata. Nema nikoga s druge strane vrata da ne moli Allaha da njegovu dušu ne uzdigne dalje. Kad je Melek smrti zgrabi ovi je ne ostave u njegovim rukama ni koliko treptaj oka. Hitro je stave u tu grubu odjeću od vatre. Ona tu dobije najsmrdljiviji smrad crkotine koji je ikad postojao na Zemlji. S njom se meleki uzdignu - ne prođu ni pored jedne skupine meleka a da oni ne upitaju: 'Koja je to pokvarena duša?' 'To je taj i taj', odgovore im ovi, oslovljavajući ga najružnijim imenom kojim je ikada bio nazvan na dunjaluku. Kad dođu do zemaljskoga neba i zatraže

da mu se otvore vrata, ona mu se ne otvore." Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada prouči kur'anski ajet: *njima se kapije nebeske neće otvoriti, i prije će debelo uže kroz iglene uši proći nego što će oni u džennet ući.* (El-E'raf, 40.) "Allah, dž.š., kaže: 'Upišite toga Mog roba u Sidždžinu (najnižoj zemlji).' Zatim bude rečeno: 'Vratite Moga roba u zemlju. Ja sam im obećao da sam ih od nje stvorio, da ću ih u nju vratiti i da ću ih ponovo iz nje izvaditi (proživjeti).' Pa, njegovu dušu bace s neba tako da tresne o Zemlju i ponovo padne u njegovo tijelo." Poslanik, s.a.v.s., tada prouči ajet: *A onaj ko bude smatrao da Allahu ima iko ravan – biće kao onaj koji je s neba pao i koga su ptice razgrabile, ili kao onaj kojeg je vjetar u daleki predio odnio.* (El-Hadždž, 31.) "Duša se vrati u njegovo tijelo. On sigurno čuje korake svojih drugova kada budu odlazili od njegova kabura.

Tada mu dolaze dva jako snažna meleka koja ga grubo posade u sjedeći položaj, i upitaju:

- Ko je tvoj Gospodar?
- Aaah, ne znam.
- Koja je tvoja Vjera?
- Aaah, ne znam.
- Šta ti kažeš o ovom čovjeku koji vam je poslan?

A on ne zna ni ime njegovo (Poslanikovo). Reći će mu da se on zove Muhammed, a on će samo ponavljati:

- Aaah... Aaah..., ne znam. Čuo sam da ljudi pričaju o njemu.
- Niti si znao, niti si razmišljao!

Poviče glasnik s nebesa: 'Laže! Prostrite mu prostirku od džehennemske vatre i otvorite mu vrata prema Džehennemu.'. Pa će mu iz Džehennema dopirati vrelina i otrovi, a kabur će mu biti stiješnjen toliko da će mu se rebra polomiti i ispreplitati se. Doći će mu čovjek ružna lica, ružne odjeće i sav smrdljiv, pa će mu reći:

- 'Raduj' se onome što će te unesrećiti. Ovo je dan koji ti je obećan!
- A ti, Allah ti zlo podario, ko si ti? Imaš lice koje donosi samo zlo.
- Ja sam tvoje ružno djelo. Tako mi Allaha, znam te samo kao jako nemarnog u pokornosti Allahu i jako hitrog i brzog u nepokornosti Njemu. Neka ti Allah podari svako zlo.

Njemu se tada odredi jedno slijepo, gluho i nijemo biće koje u ruci ima ogroman željezni kovački čekić, kojim kada udari brdo pretvori u prah, pa ga on tim čekićem jednom udari toliko jako da ga u prah pretvori. Allah ga ponovo povrati u prvobitno stanje, a ovaj ga udari po drugi put toliko jako da to čuje sve živo osim

ljudi i džinna. Nakon toga mu budu otvorena vrata prema Džehennemu, i prostre mu se postelja od vatre, a on kaže: 'Gospodaru, nemoj da nastupi Kijametski dan.'"[43]

* * *

[43] Bilježi ga Ahmed.

U NJOJ NEMA NIKAKVA DOBRA, ONA JE U VATRI

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., je rečeno: 'Allahov Poslaniče, ta i ta žena klanja po cijelu noć, a danju posti. Ali, na jeziku je nezgodna, zlostavlja komšije.' Poslanik, s.a.v.s., na to odgovori: 'U njoj nema nikakva dobra, ona je u Vatri.' Rečeno mu je: 'Ta i ta žena klanja pet dnevnih namaza, dijeli sadaku komadima mladoga sira, i nema ništa više osim toga, ali nikoga ne zlostavlja.' Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Ona je stanovnik Dženneta.'"[44]

Ovaj hadis nosi jaku opomenu i prijetnju ženi koja zlostavlja komšije. Allah, dž.š., je, u zapovijesti Svojim robovima, rekao: *I Allahu se klanjte i nikoga Njemu ravnim ne smatrajte! A roditeljima dobročinstvo činite, i rođacima, i siročadi, i siromasima, i komšijama bližnjim, i komšijama daljnjim...* (En-Nisa, 36.)

Pod pojmom *bližnji komšija* podrazumijeva se komšija koji stanuje u blizini, ili je blizak zbog

[44] Bilježi ga Ahmed, Hakim i Buhari u djelu *El-Edebul-mufred.* Sened ovoga hadisa je vjerodostojan (sahih).

čestog kontakta, porijekla ili pripadnosti istoj vjeri. *Daljnji komšija* podrazumijeva onoga koji nije ni u kakvom srodstvu, makar bio i mušrik (mnogobožac).

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Džibril, a.s., mi je toliko napominjao da pazim komšije da sam pomislio kako će komšija komšiju nasljeđivati."[45]

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Tako mi Allaha, nije vjernik... tako mi Allaha, nije vjernik... tako mi Allaha, nije vjernik!" "Ko, Allahov Poslaniče?" – upitaše ashabi. "Onaj čijeg se zla boji njegov komšija", odgovori Poslanik, s.a.v.s.[46]

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka čini dobročinstvo prema komšiji."[47]

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Od svih drugova, kod Allaha je najbolji onaj koji je najbolji prema svojim drugovima, a najbolji komšija kod Allaha je onaj koji je najbolji prema komšijama."[48]

Dobročinstvo prema komšiji i zbližavanje s njim na svaki koristan i dobronamjeran način je jedno od najboljih djela koja čovjeka pribli-

45 Bilježe ga Buhari i Muslim.
46 Bilježi ga Buhari.
47 Bilježi ga Muslim.
48 Bilježi ga Tirmizi i kaže da je hadis hasen.

žavaju Allahu, dž.š. Kloniti se zlostavljanja komšije i izbjegavanje pričinjavanja mu bilo kakvih nelagodnosti je obaveza svakoga muslimana i muslimanke.

Iz Poslanikovih, s.a.v.s., hadisa razumijemo da su klanjanje noćnih namaza, post i sadaka veličanstvene nafile (dobrovoljni ibadeti) i vrijedni ibadeti koji iskupljuju grijehe, ali uprkos velikoj vrijednosti tih djela kod Allaha, dž.š., tegobi njihova prakticiranja, i veličini nagrade za post kod Allaha, dž.š., jer je On u hadisi-kudsiju rekao: "Svako djelo koje čovjek učini je njegovo, osim posta. Post je Moj, i za njega Ja nagrađujem.", sva djela koja je ona prakticirala nisu je mogla spasiti od Vatre samo zbog toga što je zlostavljala komšije. Prema tome, zlostavljati komšiju je haram, što podrazumijeva da je dobročinstvo prema njemu obaveza.

Jedan od najkonkretnijih vidova dobročinstva prema komšijama jeste da mu se pomogne kada je u potrebi. Primjer toga je da se obiđe kad je bolestan, da mu se pomogne kada je u krizi, da mu se izrazi saučešće i obiđe se kada ga pogodi kakva žalost i nesreća, da mu se pomogne i ponudi usluga, da mu se izrazi poštovanje i uvažavanje, da se ničim ne zlostavlja – ni riječju ni djelom – da mu se ne uskraćuje nikakvo zakonito pravo, strpljiv

odnos prema njemu, da se štiti, da se njegova intima i tajnost ne povrjeđuju, da ga se ne špijunira i ne istražuju mu se mahane i nedostaci, da se ne zagleda ženski dio njegove porodice i da se ne vara.

* * *

OTKRIVENE I RAZGOLIĆENE

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Dvije vrste stanovnika Džehennema još uvijek nisam vidio. Ljudi koji u rukama imaju bičeve poput kravljih repova i njima udaraju ljude, i obučene a razgolićene žene (gološavo obučene), uvrću se i uvijaju (pri hodu) i privlače pažnju na sebe, glave su im kao kamilje grbe, neće ući u Džennet, niti će osjetiti njegov miris, iako se njegov miris prostire na toliku i toliku udaljenost."[49]

Ovaj hadis ukazuje da dvije vrste ljudi koje će biti u Džehennemu nisu postojale u Poslanikovo vrijeme nego će doći u budućnosti. To je pokazatelj jedne od njegovih mudžiza, jer je govorio o nečemu što će uslijediti kasnije, pa je i uslijedilo baš onako kao što je i rekao iskreni i povjerenja dostojni Muhammed, s.a.v.s.

Prva vrsta ovih ljudi, su nasilnici koji su uspostavili dominaciju nad Allahovim robovima udaranjem, ponižavanjem, mučenjem i zlostavljanjem. Sve su to uradili zbog niske ovosvjetske koristi, koja nema nikakve vrijednosti i značaja,

[49] Bilježi ga Muslim.

osim oholosti i nadmenosti nad drugima. Oni ne osjećaju milost prema slabima, ne cijene čast. Nad svima sprovode nemilost i neprijateljstvo, bez izuzetka. Oni nemaju na umu taj strašni momenat na Sudnjem danu *kad svi ljudi budu stajali pred Gospodarom svjetova.* Poslanik, s.a.v.s., ih je opisao kao ljude koji drže grube i strašne bičeve, a koji su, po grubosti i debljini ili krutosti i bolu koji nanose ljudima kada ih tuku i muče, slični kravljim repovima.

Druga vrsta stanovnika Džehennema su griješnice koje su odbacile ono što islam govori o čednosti i pokrivanju, poskidale odjeću, pokazale ruke i noge, obukle tijesnu i prozirnu garderobu koja ne pokriva tijelo i ne sakriva stidna mjesta (ono što se ne smije pokazivati, a to je cijelo tijelo žene osim lica, šaka i nogu do članaka, op. p), već samo još pojačava strast i nagon muškaraca i njihovu pohotu i požudu prema ženama. One se u takvoj odjeći još više razmahuju, uvrću i uvijaju pri hodu kako bi privukle pažnju i poglede muškaraca i tako na teška iskušenja stavile kako oženjene ljude tako i mladiće u kriznim godinama života.

Poslanik, s.a.v.s., je okarakterizirao ove žene kako se nadmeno i oholo šetkaju ulicama i putevima, preplavljuju javna mjesta i trgove, i tako zavode muškarce i upropaštavaju omla-

dinu. On ih je opisao tako kao da one namjerno i planski pospješuju kvarenje, izopačenje i zavođenje ljudi, kako bi bili svjesni da ona svojom gološavom pojavom i hodom priziva pažnju i mami na činjenje razvrata i nemorala. Značenje Poslanikovih, s.a.v.s., riječi *mailatun mumilat* jeste da se one uvijaju hodeći i tako na sebe privlače poglede i pažnju muškaraca izazivajući pohotu i požudu. Poslanik, s.a.v.s., je spomenuo još neke negativnosti od kojih je i to da vežu kosu na vrh glave, tako da im one liče na kamilje grbe po ispupčenosti i isticanju, i ukrašavaju ih raznim ukrasima i farbaju privlačnim bojama, pa ih nagomilavaju na vrhovima glava tako da liče na visoka brda ili brane.

Riječi *kasijatun arijat* (obučene a gološave) znače da one na sebi formalno imaju neku odjeću, ali su, suštinski, razgolićene, jer je njihova odjeća tijesna ili prozirna tako da ne sakriva tijelo, niti pokriva avret (ono što se ne smije pokazivati). Osnovni cilj i uloga odjeće jeste da pokrije tijelo i stidna mjesta. Allah, dž.š., kaže: *O sinovi Ademovi, dali smo vam odjeću koja će pokrivati stidna mjesta vaša, a i raskošna odijela, ali, odjeća čestitosti, to je ono najbolje.* (El-E'raf, 26.)

Hadis ukazuje na žene koje se oholo i samodopadljivo uvijaju i razmahuju u hodu s ciljem

privlačenja pažnje na sebe i pospješivanja izopačenja i kvarenja muškaraca čija srca privlače gološavošću.

U hadisu su upotrijebljene riječi *esnimetul-baht* (kamilje grbe). Riječ *esnimetun* je množina riječi *senam* (nešto uzvišeno, visoko), a riječ *baht* je kamila ili deva. Otuda se kamilja grba zove *senamul-baht* zato što je visoka, izbačena. Time se hoće reći da takve žene vežu i sakupljaju kosu na vrhu glave da izgledaju kao kamilja grba ili brdo.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ovaj hadis završio riječima koje čovjeku ulivaju strah u srce: "One neće ući u Džennet, niti će osjetiti njegov miris..." Postoji li stravičnije kazne od toga da čovjeku bude uskraćen ulazak u Džennet, i sve te njegove blagodati, i da nikad ne osjeti njegov miris mada se on širi na razdaljini od pet stotina godina?!

* * *

NEKA SE NI JEDAN ČOVJEK NE OSAMLJUJE SA ŽENOM

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Neka se ni jedan čovjek ne osamljuje sa ženom osim da sa njom bude njen mahrem. Ženi nije dozvoljeno putovati osim sa mahremom.". Neki čovjek reče: "Allahov Poslaniče, moja žena je pošla na hadždž a ja sam odlučio ići na taj i taj pohod (s vojskom)". Poslanik, s.a.v.s., mu odgovori: "Idi i obavi hadždž sa svojom ženom."[50]

Ko je *mahrem*? To je svako kome je zauvijek zabranjeno s dotičnom ženom sklopiti brak, kao što su: otac, brat, amidža, dajdža...

Ko je *edžnebi*"? Svaka osoba s kojom dotična žena može stupiti u brak. Svaki od njih je za nju stranac s kojim se ne smije osamljivati. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da se kod njih ulazi kada su same: "Nipošto ne ulazite kod žena (samih)." Neki Ensarija upita: "Allahov Poslaniče, a šta kažeš za djevera?" "Djever je smrt" - odgovori Poslanik, s.a.v.s.[51]

[50] Bilježe ga Buhari i Muslim.
[51] Bilježe ga Buhari i Muslim.

Hamvu (djever) je mužev brat ili neko od muževe rodbine. Poslanikove, s.a.v.s., riječi "djever je smrt" govore da je veća mogućnost da se zlo desi sa njima nego sa drugima zato što je njima lakše ući u bratovu kuću. Zbog toga je to okarakterizirao kao smrt, ne bi li to upozorilo, uplašilo i odvratio od osamljivanja s njima, jer osamljivanje s djeverom vodi izopačenju, iskušenju, skretanju i propasti u vjeri, kao što život propadne smrću.

Zato je svaka muslimanka obavezna postupati shodno časnoj Poslanikovoj oporuci, ponašati se u skladu sa istom i ne dopustiti sebi osamljivanje sa bilo kime s kim bi joj, inače, bilo dozvoljeno stupiti u brak. To je haram i zabranjena stvar.

Iz ovoga hadisa izvlačimo zaključak da islam ženi ukazuje dostojno poštovanje, jer nalaže njenu zaštitu od svega što bi joj eventualno moglo naškoditi na bilo koji način. Iz istog razloga, islam zabranjuje osamljivanje sa ženom, jer je ona, kada ostane sama s nekim ko joj nije mahrem, slabašnija od njega i samim tim podložnija utjecaju. Upravo zbog toga je Allah, dž.š., zabranio da se žena osamljuje s takvima ukoliko nema sa sobom mahrema (staratelja) koji bi je zaštitio od eventualnih neugodnosti i zla. Isti propis za ženu, koji važi za osamljiva-

nje, važi i za njeno putovanje. Njoj, dakle, nije dozvoljeno putovati sama, osim uz pratnju mahrema, pod uvjetom da je bezbjedna na tom putu i da joj ne prijeti realna opasnost po život i čast, te ako putuje u skupini žena. Tada nema razloga za zabranu.

* * *

Bismillahirrahman
Elhamdulillahi we
salatu wa sallam
ala rasulillah

Meni još nije poznat
Hadis da skupina žena
smije sama putovat
Koliko mi je poznato
žena svaka žena mora imati
Mahrema sa kime
putuje! Allah najbolje
zna!

DA JE DOZVOLJENO UČINITI SEDŽDU LJUDSKOM BIĆU, NAREDIO BIH ŽENI DA JE UČINI MUŽU

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Ljudsko biće ne smije učiniti sedždu ni jednom ljudskom biću. Da iko ikome smije učiniti sedždu, naredio bih ženi da je učini mužu zbog silnog prava koje on nad njom polaže."[52]

Neka žena je došla kod Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Kada je završila što je htjela, Poslanik, s.a.v.s., je upita:

- Imaš li muža?
- Imam.
- Kakva si prema njemu?
- Sve što mogu nastojim mu podariti i priuštiti.
- Vodi računa kakva si prema njemu, jer, on ti je i Džennet i Džehennem.[53]

[52] Bilježe ga Ahmed i Bezzar, prenosioci ovoga hadisa su vjerodostojni i zadovoljavaju kriterije prenosilaca sahih-hadisa.

[53] Bilježe ga Ahmed i Hakim koji za njega kaže da je vjerodostojnog seneda (lanca prenosilaca).

Ovi hadisi ukazuju ženi na način i metodu kako da, bez napora, dostigne Allahovu nagradu. Njena pažnja prema mužu, briga o kući, ispunjenje obaveza za koje je odgovorna (kao što su održavanje kuće, odgoj i briga o djeci jer je čovjek mnogo odsutan iz kuće), sposobnost pridobijanja muževa srca, ljubavi, pažnje i poštovanja i otklanjanje svega što može biti povod razdoru kako se ne bi okrnjila čistota bračnoga života su najbolji načini da žena zasluži Allahovu bliskost, tako postaje dobra vjernica.

Od Ummu Seleme, r.a., se prenosi da je rekla: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Koja god žena umre a njen muž bude sa njom zadovoljan, ući će u Džennet.'"[54]

Muslimanka je svjesna da joj je Allah, dž.š., zagarantirao vrijednu nagradu za pokornost mužu, zbog toga je uvodi u Džennet, a da je, istovremeno, onoj ženi koja bezrazložno ljuti muža zaprijetio Svojom srdžbom, prokletstvom i protjerivanjem iz Svoje milosti.

U dvjema najvjerodostojnijim zbirkama hadisa stoji da Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Kada čovjek pozove svoju ženu u postelju a ona mu se ne odazove,

[54] Bilježe ga Ibn Madža i Hakim koji kaže da je ovo hadis vjerodostojnoga seneda.

pa on zanoći ljut na nju, meleki je proklinju dok ne osvane."[55]

Ovaj hadis je jasan pokazatelj da nepokorne, uzjogunjene i drske žene zaslužuju Allahovo prokletstvo. Zato što je brak propisan da bi osigurao zaštitu i čovjeku i ženi. To je razlog da je žena obavezna odazvati se pozivu muža kada osjeti potrebu za njom. Nije joj dozvoljeno izbjegavati tu obavezu pravdajući se nekakvim neopravdanim i klimavim razlozima. Postoji dosta hadisa koji ženu motiviraju i podstiču na odziv mužu bez obzira na obaveze i posao, osim ukoliko postoji stvaran i opravdan razlog koji nije moguće zaobići niti otkloniti.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Kada čovjek pozove ženu u postelju, neka mu se odazove, makar bila na jahalici (na leđima kamile)."[56]

U drugom predanju stoji: "Kada čovjek osjeti potrebu za ženom i pozove je, neka mu se odazove, makar bila na vodi (vodoskoku)."[57]

Zaštita čovjeka i njegovo udaljavanje od iskušenja je bitnije od svakog drugog posla koji žena obavlja, ma koliko bio vrijedan. Islam

[55] Bilježe ga Buhari i Muslim.

[56] Bilježi ga Bezzar, a prenosioci hadisa su po kriterijima vjerodostojnih hadisa.

[57] Bilježi ga Tirmizi, a hadis je hasen-sahih.

želi da čovjek i žena žive u atmosferi svekolike čistote i da se međusobno udaljavaju od svih vidova iskušenja i traženja zabranjenoga naslađivanja. Zbog svega toga, brak i bračni život je, zapravo, prirodan i dozvoljen način ispoljavanja prirodnih potreba koji neutralira zabranjene strasti i štiti čovjeka od mogućnosti podlijeganja zabranjenim stvarima.

Prijetnja ženi na koju je muž ljut je toliko opasna da se zbog nje uznemiri srce svake vjernice koja želi Allahovo zadovoljstvo i spas od Njegove kazne. U hadisu kojega prenosi Džabir ibn Abdullah, r.a., od Poslanika, s.a.v.s., kaže: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Trima osobama neće biti primljen nikakav namaz, niti će im na nebo biti uzdignuto ikakvo dobro koje učine: robu koji se odmetne od svoga gospodara sve dok mu se ne vrati i ponovo mu bude pokoran, ženi na koju se muž naljutio sve dok se ne odljuti i odobrovolji i pijanici sve dok se ne otrijezni."[58]

Nema sumnje da se pod muževom ljutnjom podrazumijeva da je on u tom slučaju. Međutim, ukoliko je čovjek nasilnik i nepokoran Allahu, dž.š., njegova srdžba neće nimalo škoditi ženi na onome svijetu, Allah, dž.š., će joj platiti za strpljivost. Bez obzira na sve, od žene se

[58] Bilježi ga Ibn Hibban u svome Sahihu.

traži da se lijepo i s poštovanjem odnosi prema mužu, te da mu, osim u zabranjenim stvarima, bude pokorna i poslušna, jer se nikome ljudi ne smiju pokoravati u nepokornosti Allahu, dž.š.

Dvije najljepše osobine koje krase dobru ženu su majčinska briga prema djeci i pažnja prema mužu. Ove dvije prelijepe osobine je Allahov Poslanik, s.a.v.s., spomenuo u stihovima obraćajući se ženama plemena Kurejš: "Najbolje žene koje su ikada jahale na devama su Kurejšijke, najbrižnije su prema djeci dok su mala i najpažljivije su prema muževima."[59]

Ova Poslanikova, s.a.v.s., tvrdnja je istovremeno i poziv svakoj muslimanki da se njima poistovijeti u brizi prema djeci i pažnji prema mužu, jer ove dvije osobine su garant bračnoga uspjeha, a cijela porodica u tom slučaju živi u raskoši ljubavi i slozi, pa time i cijelo društvo ide prema boljem sutra.

Majka pravovjernih, Aiša, r.a., je pratila Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., na putovanju na hadždž. Na tom putu ga je okružila pažnjom i uslužnošću. Ona ga je vlastitom rukom namirisala prije nego je obukao ihrame. Buhari i Muslim bilježe hadis u kojem ona kaže: "Ja sam rukama namirisala Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., prije nego je

[59] Bilježi ga Muslim.

obukao ihrame, a i nakon što ih je skinuo, prije nego je činio tavaf oko Kabe."[60]

Dobročinstvo prema mužu je, zaista, jedna od osnovnih vrlina i primarnih moralnih kvaliteta kojima se odlikuju pripadnice ovoga ummeta. To je i u džahilijjetu bila jedna od primarnih vrlina kod žena, islam je to još dodatno potvrdio i naredio. Naša svijetla tradicija je očuvala briljantne tekstove u kojima majke savjetuju kćerima pažnju, dobročinstvo i plemenitost prema muževima. Jedan od najljepših takvih primjera je prenio Abdulmelik ibn Umejr El-Kureši od Umame bint El-Haris, koja je bila primjer rječitosti, govorništva, oštroumnosti i razboritosti. Ibn Umejr je prenio njenu oporuku kćeri neposredno pred udaju: "Kada je Auf ibn Muhallim eš-Šejbani, koji je u vrijeme džahilijjeta među Arapima bio jedan od velikodostojnika i uglednika čija se riječ poštivala, udao kćerku Ummu Ijas za Harisa ibn Amra el-Kindija, opremili su je, okitili i doveli da mu je predaju, kod nje je ušla njena majka, Umama, da joj još koji savjet oporuči. Tada joj je rekla sljedeće: 'Kćerkice moja, ako je ikome suvišno ostavljati oporuku, jer je ionako lijepoga odgoja ili časnoga porijekla, onda si to ti. Ali, oporuka

[60] Bilježe ga Buhari i Muslim.

je nemarnome podsjetnik, a pametnome potpora i pomoć.

Kćerkice moja, kada bi se ijedna žena, zbog očeva bogatstva i privrženosti njemu, osjetila neovisnom od muža, ti bi onda bila ona koja najmanje ovisi o mužu. Ali, žene su stvorene za muškarce, a muškarci su stvoreni za žene.

Kćerkice moja, ti se sada odvajaš od ambijenta u kojem si ponikla i gnijezda u kojem si odrasla, a odlaziš u sklonište koje ne poznaješ i saputniku na kojeg se nisi privikla. On je time što je tebe dobio postao kralj, pa budi mu robinja, bit će ti rob.

Uzmi od mene deset stvari, bit će ti pohranjena zaliha i opomena:

Prva i druga: Budi mu skromna i zadovoljna saputnica, budi mu poslušna i pokorna. Zaista skromnost i zadovoljstvo donose smiraj srca, a poslušnost i pokornost donose Allahovo zadovoljstvo.

Treća i četvrta: Vodi računa o onome što će njegov nos pomirisati i njegovo oko vidjeti na tebi. Neka na tebi ne vidi ništa što bi mu bilo ružno i odvratno, neka mu od tebe dođe najljepši miris. Zaista je surma najbolji postojeći ukras, a voda je najbolji izgubljeni miris.

Peta i šesta: Neka mu hrana na vrijeme bude gotova, i neka mu bude tišina kad spava. Vrelina gladi donosi vatru, a prekidanje sna izaziva srdžbu.

Sedma i osma: Budi dobrostiva prema njegovoj porodici i ukućanima, i čuvaj njegov imetak. Čuvanje imetka će učiniti da te cijeni i poštuje, a dobrostivost prema njegovoj porodici i ukućanima da sve teče lijepo i planirano.

Deveta i deseta: Ne razglašavaj nijednu njegovu tajnu, nikad mu nemoj odbijati poslušnost. Ako odaš neku njegovu tajnu, nikad nećeš biti sigurna od njegove prevare, a ako mu budeš odbila poslušnost, rasrdit ćeš ga.

Osim toga, kćerkice moja, vodi računa da ne budeš radosna i vesela kada je on tužan i potišten, niti tužna i očajna kada je on radostan. Prvo svojstvo je nemar prema njemu, a drugo će ga rastužiti i ražalostiti.

Poštuj ga i uvažavaj koliko god možeš, bit će najdarežljiviji i najplemenitiji prema tebi. Budi saglasna sa njim i ne razilazi se pa će, kad god bude mogao, biti sa tobom.

Znaj, kćerkice moja, da nećeš postići ono što voliš sve dok njegovo zadovoljstvo ne pretpostaviš svome zadovoljstvu i njegov prohtjev

svome prohtjevu, u svemu onome što voliš ili ne voliš. Allah ti pomogao i sačuvao te!"'[61]

Nakon toga su mu predali djevojku. Ona je ubrzo kod njega dobila visoko i dostojno mjesto i rodila mu je sinove koji su kasnije bili vladari.

Islamska historija je prepuna priča o ženama ashaba koje su postigle visoke stepene imana i napisale mnogo toga što treba ugravirati zlatnim slovima a tiče se umijeća ophođenja žene prema mužu. Ovu temu ćemo završiti pričom jedne izvanredne muslimanke koja se zvala Ummu Sulejm bint Milhan, supruga Ebu Talhe el-Ensarija. Iznenadila je vijest o sinovljevoj smrti, a njen muž Ebu Talha je bio na putu. U toj situaciji postupila kao niko drugi da to čak liči na jednu od bajkovitih priča. Pa, evo sestro muslimanko, cijele te priče baš onako kao što je i Muslim bilježi u *Sahihu*.

Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je rekao: "Ebu Talhi je umro sin od njegove žene po imenu Ummu Sulejm. Ona je kazala porodici: 'Nemojte govoriti Ebu Talhi za smrt našega sina dok mu ja to ne kažem.' Kad je Ebu Talha došao, ona mu prinije večeru, on se lijepo najede i napi. Nakon toga se sredi kao nikad do

[61] Pogledati: Džemheretu hutabil-Areb, 1/145.

tada, i oni te večeri imadoše odnos. Kad je vidjela da se zadovoljio, ona ga upita:

- O Ebu Talha, ako neko jednoj porodici posudi nešto na upotrebu bez nadoknade, pa im to kasnije zatraži – imaju li oni pravo odbiti vratiti posuđeno?
- Nemaju.
- E, sin ti je preselio na Ahiret.

Ebu Talha se razljuti, i reče: 'Čekala si da se unečistim pa da mi kažeš za sinovu smrt?' On odmah ode do Allahova Poslanika, s.a.v.s., i ispriča mu šta se desilo. Poslanik, s.a.v.s., prouči dovu: 'Neka vam Allah blagoslovi protekli dio večeri.'

Ona je te noći zanijela. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio na putovanju, a bila je i ona. Kada se Poslanik, s.a.v.s., vraćao s puta nije volio ulaziti u Medinu noću. Nadomak Medine, nju spopadoše porođajni bolovi. Ebu Talha zastade, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., nastavi putovanje. Ebu Talha reče: 'Gospodaru moj, Ti znaš da ja volim izići s Tvojim Poslanikom kad on iziđe i ući s njim kad uđe, a evo vidiš šta me je zaustavilo.' Ummu Sulejm mu reče: 'O Ebu Talha, više ne osjećam ono što sam osjećala maloprije. Nastavimo.' Nastaviše putovanje. Kad su stigli u Medinu, ponovo joj dođoše porođajni bolovi, i ona tada rodi sina. Majka mi se obrati

riječima: 'Enese, nemoj da ga iko zadoji dok ga ne odneseš Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.' Kad je osvanulo jutro, ja sam ga uzeo i odnio ga Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Kad me vidje, on reče: 'Izgleda da se Ummu Sulejm porodila.' 'Da', rekoh, i spustih mu novorođenče u krilo. Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatraži da mu donesu jednu hurmu Adžve. Kad mu doniješe, on je stavi u usta i samlje. Kad je sasvim rastoči, ubaci je novorođenčetu u usta, ono je odmah poče izdvajati i ispijati. Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Pogledajte koliko Ensarije vole datule.' On ga rukom pomilova po licu i dade mu ime Abdullah."[62]

U drugom predanju stoji da je Ebu Talha upitao Ummu Sulejm: "Kako je dijete sada?" "Miruje." Ebu Talha je znao da im je dijete bolesno, pomislio je da mu se stanje poboljšava. Ona nije ništa slagala, samo je bila jako vješta u izražavanju kada je čovjeku ostavila dojam da je djetetu lakše. Mada je u principu rekla da je dijete preselilo na Ahiret i da se smirilo.

Bravo, Ummu Sulejm! Svaka čast! Kako si samo veličanstvena žena! Kako si samo strpljiva na Božijoj odredbi! Kako si samo razumna i razborita! Kako se samo primjereno i dolično odnosiš prema mužu i dostojno mu se dotjeruješ! Kako ti je samo uspjelo savladati bol i tugu za sinom. Kako ti je uspjelo toliko se uzdržati i

[62] Bilježi ga Muslim.

kontrolirati, dok strpljivo i pribrano, želeći Allahovo zadovoljstvo, provodiš takve trenutke s mužem, a izgubila si voljeno biće?! Tako si dobila dovu Allahova Poslanika, s.a.v.s., za sebe i svoga muža da vam Allah blagoslovi tu noć. Allah, dž.š., se odazvao pozivu Svoga Poslanika, s.a.v.s., i blagoslovljenom je učinio tu vašu noć, pa si u njoj zanijela. Kada ti je plod otežao i tvom mužu je bilo žao ostaviti Allahova Poslanika, s.a.v.s., ti si se pretvarala kao da ti je bolje i lakše, pa si s njim otišla na pohod u džihad, iako si bila u takvoj situaciji. Uporno si nastojala učestvovati s Poslanikom, s.a.v.s., u džihadu, iako je bilo teško podnositi muke i bolove trudnoće. Uspješno si završila pohod i učestvovala u oslobađanju Mekke. I ti i tvoj muž ste postali istinski heroji sa svima koji su čvrsto bili uz Poslanika, s.a.v.s., u Bici na Hunejnu, kada su ljudi bili poraženi i kada su mnogi junaci pobjegli.

Kada si, po povratku u Medinu, rodila dijete, zahtijevala si da pljuvačka iz Vjerovjesnikovih usta bude prvo što će ući u usta tvome novorođenčetu, čak prije nego si ga i zadojila. Poslanik, s.a.v.s., mu je obavio tahnik[63] s datulom nakon što je samljeo ustima u kojima se ona pomiješala s njegovom blagoslovljenom pljuvačkom, i dao mu je ime Abdullah.

[63] Postupak mazanja desni novorođenčeta hurmom

Na posljetku, ostvarila se dova Allahova Poslanika, s.a.v.s., da Allah blagoslovi novorođenče, jer je iz njegove loze rođeno deset vrsnih učenjaka.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio svjestan tvoga iskrenog vjerovanja, i na njegovom jeziku ti je došla radosna vijest da si među stanovnicima Dženneta. Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Ušao sam u Džennet i čuo neko šušketanje. 'Ko je ovo?', upitao sam. 'Ovo je Gumejsa bint Milhan, Ummu Enes ibni Malik.'"[64]

Muslimanka bi trebala iz ovih imanskih primjera učiti i izvlačiti pouke. Ovo je samo jedna od mnogo priča kojih su prepune knjige historije časnoga islama. Naša časna vjera nikada nije imala nedostataka. Nedostaci su isključivo u nama, jer smo se udaljili od onoga čemu nas vjera uči. Zato smo spali na ovako niske grane i doživjeli nemoć, slabost i poniženje. Ovaj ummet nikada neće postići uspjeh, osim na način kako su ga postigle i prve generacije koje su slijedile sunnet Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., i povodile se za njim i jedino to prihvatale kao vodilju u životu, uz životopis časnih ashaba, učenjaka i čestitih vjernika i vjernica. Neka je Allah zadovoljan svima njima!

* * *

[64] Bilježi ga Muslim.

POSLJEDNJA OPORUKA: RUKJA PROTIV UROKA I DRUGIH BOLESTI

Od Aiše, r.a., se prenosi da je rekla: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ušao i čuo kako malehno dijete plače. Upitao je: 'Zašto to vaše djete plače? Proučite mu rukju od uroka.'"[65]

Rukja je učenje određenih kur'anskih ajeta i određenih dova koje su prenešene od Allahova Poslanika, s.a.v.s. To svaki musliman može učiti sebi, svome djetetu ili porodici kao lijek od bolesti koje snađu njega ili bilo koga u njegovom okruženju. To je lijek i od uroka koji dođe od ljudskoga ili džinskoga oka, od šejtanskoga dodira ili sihra (vradžbine), i od drugih duševnih i tjelesnih bolesti.

Dokaz utemeljenosti rukje u Kur'anu su Allahove riječi: *Reci: "On je vjernicima uputstvo i lijek."*. (Fussilet, 44.)

Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima. (El-Isra, 82.)

Ibn Kajjim, r.a., u knjizi *Zadul-mead* kaže: "Kur'an je kompletan lijek od svih bolesti, psi-

[65] Bilježi ga Ahmed, a sened hadisa je hasen.

hičkih i tjelesnih, kako bolesti ovoga svijeta tako i bolesti onoga svijeta. Ali, nije svako dostojan, niti svako ima dovoljno umijeća i nadarenosti za liječenje Kur'anom! Kada bolesnik adekvatno primijeni liječenje Kur'anom, bolest iskreno i vjerujući počne liječiti, primjenjujući sve što takvo liječenje nalaže, čvrsto bivajući uvjeren u to i upotpunjujući propisane sve uvjete – bolest zasigurno biva izliječena. Kako da se bolest odupre govoru Gospodara nebesa i Zemlje, koji da je bio objavljen brdu, zdrobio bi ga, ili Zemlji, rasparčao bi je. Ne postoji niti jedna duševna niti tjelesna bolest a da u Kur'anu nema uputa kako je liječiti, pojašnjenje njena uzroka i povoda, kao i preventivna zaštita od nje. To je samo za one kojima je Allah podario razumijevanje Njegove Knjige. Allah, dž.š., je u Kur'anu spomenuo bolesti srca i tijela, pa je i duše i tijela na lijek uputio.

U sunnetu ima dokaza koji pospješuju liječenje rukjom koja je u skladu sa šerijatskim propisima. Džibril, a.s., je liječio našega Poslanika, s.a.v.s. Muslim bilježi ud a je Džibril, a.s., došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao:

- Muhammede, jesi li bolestan?
- Jesam.

Džibril, a.s., je tada izgovorio: "BISMILLAHI ERKIKE MIN KULLI ŠEJ'IN JU'ZIKE, MIN KULLI

NEFSIN EV AJNI HASIDIN ALLAHU JEŠFIKE, BISMILLAHI ERKIKE (U ime Allaha te rukjom liječim od svega što ti škodi, od svake duše ili zavidničkoga oka Allah neka te izliječi. U ime Allaha te rukjom liječim.)."[66]

Od Aiše, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., desnom rukom potirao mjesto na tijelu koje je boljelo i govorio: "EZHIBIL-BE'SE RABBEN-NASI, IŠFI ENTEŠ-ŠAFI, LA ŠIFAE ILLA ŠIFAUK, ŠIFAEN LA JUGADIRU SEKAMA (Otkloni bol, o Gospodaru ljudi. Ti lijek daj jer samo Ti možeš lijek dati. Nema lijeka mimo Tvoga lijeka, lijeka koji ne napušta bolest)."[67]

Od Osmana ibn Ebil-Asa es-Sekafija, r.a., se prenosi da se požalio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na bolest koju je osjećao od kako je prihvatio islam. Poslanik, s.a.v.s., mu reče: "Stavi ruku na mjesto koje te boli, i reci: 'BISMILLAHI' tri puta, i sedam puta: 'EUZU BI IZZETILLAHI VE KUDRETIHI MIN ŠERRI MA EDŽIDU VE UHAZIR (Utječem se časću Allahovom i silom Njegovom od zla onoga što osjećam i onoga čega se pribojavam)."[68]

[66] Bilježi ga Muslim.
[67] Bilježi ga Muslim.
[68] Bilježi ga Ahmed.

Rukja i traženje lijeka

Neophodno je napomenuti da rukja, shodno šerijatskim uputama, nikako ne znači da ne treba tražiti lijek, odlaziti doktorima ili konzumirati adekvatne medikamente. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zapovidio da se to čini, a i sam je tako postupao. Na to ukazuje hadis kojega prenosi Ibn Ebi Huzame, r.a: "Upitao sam: 'Allahov Poslaniče, da li rukje kojima se liječimo, lijekovi koje koristimo i bogobojaznost kojom se čuvamo mijenjaju išta od Allahove odredbe?' 'Pa, i one su sastavni dio Allahove odredbe' – odgovori mi Poslanik, s.a.v.s."[69]

Kada je neki beduin upitao Allahova Poslanika, s.a.v.s: "O Allahov Poslaniče, trebamo li se liječiti kad se razbolimo?", on mu je odgovorio: "Naravno, liječite se, o Allahovi robovi. Jer, zaista, Allah nije dao nijednu bolest kojoj nije dao lijeka, osim jedne jedine." "Koja je to bolest?" – upitaše. "Oronulost (duboka starost)", odgovori Poslanik, s.a.v.s."[70]

---

[69] Bilježe ga Ahmed i Tirmizi koji za njega kaže da je hasen-sahih hadis.

[70] Bilježe ga Ahmed i Ibn Madža, a hadis je vjerodostojan (sahih).

Kada treba učiti rukju

Rukja je propisana radi liječenja psihičkih, duševnih i tjelesnih bolesti. Rukja se može učiti sebi, djetetu ili rodbini.

Neophodno je upozoriti da je nemar prema zikru (spominjanju Allaha, dž.š.), nečuvanje i neosiguravanje dovama i zikrovima koje su prenešene od Poslanika, s.a.v.s., u svim prilikama (jutarnji i večernji zikr, dove pri ulasku i izlasku iz kuće i drugih prostorija), kao i neučenje Kur'ana, dova i istigfara najveći uzroci koji čovjeka izlažu zavisti prijatelja, rodbine i drugih koji vide ono čime je Allah obdario tu osobu i ureknu je i ne htijući. To se desi kad im se dopadne ono što vide, a ne kažu: MA ŠAELLAH... (Kako je Allah htio), TEBAREKELLAH... (Blagoslovljen i slavljen neka je Allah!), LA KUVVETE ILLA BILLAH... (Sva sila pripada samo Allahu). Dokaz za to su riječi Allahova Poslanika, s.a.v.s: "Urok je istinit. Da postoji išta što može preteći kader (Allahovo određenje) bi to bio urok."[71]

Među stvarima koje se čovjeku vrlo lahko mogu desiti, ukoliko je nemaran prema zikru, i krnjavo obavljao ibadete Allahu, dž.š., jesu i to da džin uspostavi dominaciju nad njim. U tom slučaju koristila bi se šerijatski opravdana rukja

---

[71] Bilježi ga Muslim.

za otklanjanje toga problema, da nas Allah sačuva. Rukja je obavezna pri liječenju bolesti uroka i sihra, kao i sličnih problema.

Uvjeti za valjanost rukje

Među uvjete rukje spada da ona bude isključivo Allahovim, dž.š., riječima (Kur'anom), Njegovim imenima i svojstvima, ili poznatim i vjerodostojnim hadisima koji su prenešeni od Poslanika, s.a.v.s. Uvjet rukje je i to da se uči isključivo na čistom, književnom arapskom jeziku ili riječima razumljivog i jasnog značenja. Vrlo bitan je i to da se cijelo vrijeme ima na umu da rukja sama po sebi ne liječi, nego isključivo Allahova intervencija i moć. Rukju ne smije učiti sihirbaz, prorok, vrač, niti gatar. Rukja ne smije sadržati zabranjene rečenice niti dijelove rečenica, kao ni brojke i znakove, jer Allah, dž.š., nije dao lijek u zabranjenim stvarima.

Dove koje su propisane kao lijek

1. Kur'anske dove:

Prouči sljedeće sure i pljuni (vrhom jezika) na mjesto na kojem osjećaš bol: EUZU BILLAHI MINEŠ-ŠEJTANIR-RADŽIM MIN HEMEZIHI VE NEFHIHI VE NEFESIHI (Utječem se Allahu od prokletoga šejtana, od njegovoga nagovaranja, puhanja i pljuvanja).

﴿ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴾ ١ ﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾ ٢ ﴿ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴾ ٣ ﴿ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴾ ٤ ﴿ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴾ ٥ ﴿ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴾ ٦ ﴿ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴾ ٧

„U ime Allaha, Milostivoga, Smailosnoga. Tebe, Allaha, Gospodara svjetova, hvalimo, Milostivog, Samilosnog, Vladara Dana sudnjeg, Tebi se klanjamo i od Tebe pomoć tražimo! Uputi nas na Pravi put, na Put onih kojima si milost Svoju darovao, a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali!"[72]

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿ قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ﴾ ١ ﴿ اللهُ الصَّمَدُ ﴾ ٢ ﴿ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴾ ٣ ﴿ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴾ ٤

U ime Allaha, Milostivoga, Samilosnoga. Reci: «On je Allah – jedan! Allah je Utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!»

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴾ ١ ﴿ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ﴾ ٢ ﴿ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴾ ٣ ﴿ وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴾ ٤ ﴿ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴾ ٥

[72] Hadis bilježe Buhari i Muslim od Ebu Seida.

U ime Allaha, Milostivoga, Samilosnoga. Reci: "Utičem se Gospodaru svitanja od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kada razastre tmine, i od zla smutljivca kad smutnje sije, i od zla zavidljivca kad zavist ne krije!»

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ
١ ﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿ ٢ ﴾ إِلَٰهِ النَّاسِ ﴿ ٣ ﴾ مِن شَرِّ
الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿ ٤ ﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
النَّاسِ ﴿ ٥ ﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ ﴿ ٦

U ime Allaha, Milostivoga, Samilosnoga. Reci: «Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana-napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi – od džinova i od ljudi!»

2. Dove iz sunneta Allahova Poslanika, s.a.v.s:

"Postavi ruku na mjesto koje te boli, i reci: 'BISMILLAHI (tri puta), EUZU BILLAHI VE KUDRETIHI MIN ŠERRI MA EDŽIDU VE UHAZIR (sedam puta) *(U ime Allaha. Utječem se Allahu i Njegovoj sili od zla onoga što osjećam i čega se pribojavam).* '"[73]

[73] Bilježi Muslim.

"ES'ELULLAHEL-AZIM RABBEL-ARŠIL-AZIM EN JEŠFIJENI (sedam puta) *(Molim Allaha Silnoga, Gospodara Arša veličanstvenoga da me izliječi).*"[74]

"IMSEHIL-BE'SE RABBEN-NASI, BI JEDIKEŠ-ŠIFA LA KAŠIFE LEHU ILLA ENTE. *(Otkloni bolest, Gospodaru ljudi. Lijek je samo u Tvojoj Ruci, i samo ga Ti možeš otkriti).* "[75]

"Potari desnom rukom mjesto bola, i reci: 'ALLAHUMME RABBEN-NASI EZHIBIL-BE'SE, VEŠFI ENTEŠ-ŠAFI, LA ŠIFAE ILLA ŠIFAUKE ŠIFAEN LA JUGADIRU SEKAMA. *(Allahu moj, Gospodaru svih ljudi, otkloni mi bolest, i izliječi me, jer samo Ti lijek daješ. Daj mi lijek koji neće bolest ispustiti).* '[76]

"EUZU BIKELIMATILLAHIT-TAMMATI MIN ŠERRI MA HALEK. *(Utječem se Allahovim savršenim riječima (Njegovim imenima i svojstvima) od zla svega što je stvorio).*"[77]

"EUZU BIKELIMATILLAHIT-TAMMATI MIN GADABIHI VE IKABIHI VE ŠERRI IBADIHI VE MIN HEMEZATIŠ-ŠEJATINI VE EN JAHDURUN. *(Utječem se Allahovim savršenim riječima (Njegovim imenima i svojstvima) od Njegove srdžbe i kazne i zla Njegovih robova, od zla šejtanskih spletki*

[74] Sahihul-Džami, 5/180.

[75] Bilježi ga Buhari.

[76] Bilježe ga Buhari i Muslim.

[77] Bilježi ga Muslim.

i nagovaranja i utječem se od toga da budu uz mene)."[78]

"ALLAHUMME RABBES-SEMAVATIS-SEB'I VE RABBEL-ARŠIL-AZIM, RABBENA VE RABBE KULLI ŠEJ'IN, FALIKAL-HABBI VEN-NEVA, MUNZILET-TEVRATI VEL-INDŽILI VEL-KUR'AN, EUZU BIKE MIN KULLI ŠEJ'IN ENTE AHIZUN BI NASIJETIHI. ENTEL-EVVELU FE LEJSE KABLEKE ŠEJ'UN, VE ENTEL-AHIRU FE LEJSE BA'DEKE ŠEJ'UN, VE ENTEZ-ZAHIRU FE LEJSE FEUKAKE ŠEJ'UN, VE ENTEL-BATINU FE LEJSE DUNEKE ŠEJ'UN...".[79] (Allahu moj, Gospodaru svih sedam nebesa i Arša veličanstvenoga, Gospodaru svih nas i svega postojećega, Ti Koji daješ da sjemenje i koštice proklijaju, Ti Koji si objavio Tevrat, Indžil i Kur'an, utječem Ti se od zla svega čime Ti upravljaš. Ti si Prvi, ništa nije bilo prije Tebe. Ti si Posljednji, ništa nije vječnije od Tebe. Ti si Uzvišeni, ništa nije iznad Tebe. Ti si Prisutni, i ništa Ti ne može promaći...).[80]

Dove za liječenje uroka

1. Kur'anske dove

[78] Sahihut-Tirmizi.
[79] Bilježi ga Muslim.
[80] Bilježi ga Muslim.

Kao lijek za ovakve bolesti, uče se sura El-Fatiha. Ajetul-Kursija, suretul-Ihlas, suretul-Felek i suretun-Nas.

2. Poslanikove dove

"BISMILLAHI ERKIKE MIN KULLI ŠEJ'IN JU'ZIKE VE MIN ŠERRI KULLI NEFSIN EV AJNI HASIDIN ALLAHU JEŠFIK, BISMILLAHI ERKIK. *(U ime Allaha ti učim rukju od svega što ti škodi, od zla svake duše ili zavidničkoga oka neka te Allah izliječi. U ime Allaha ti učim rukju).*"[81]

"BISMILLAHI JUBRIK, VE MIN KULLI DAIN JEŠFIK, VE MIN ŠERRI HASIDIN IZA HASEDE VE ŠERRI KULLI ZI AJN. *(U ime Allaha Koji liječi svake bolesti iscjeljuje, od zla zavidnika kad zavist ispoljava i od zla svakoga uroklj ivca).*"[82]

"EUZU BI KELIMATILLAHIT-TAMMATI MIN KULLI ŠEJTANIN VE HAMMETIN VE MIN KULLI AJNIN LAMMEH. *(Utječem se Allahovim savršenim riječima (Njegovim imenima i svojstvima) od svakoga šejtana i otrovnice, i svakoga urokljivoga oka).*"[83]

Na kraju, jedna od najboljih zaštita od uroka jeste redovno učenje dnevnih zikrova. To je, zaista, istinska zaštita. Isto tako, zaštita je i učenje dvije posljednje kur'anske sure. Poželjno je pri-

[81] Bilježi ga Muslim.
[82] Bilježi ga Muslim.
[83] Bilježi ga Buhari.

krivati blagodati i vrline onome za koga postoji bojazan da bi mogao biti urečen. To je kada su u pitanju ljudska bića. Međutim, kada se radi o džinnima, onda se na sve ovo što smo već spomenuli dodaje još i redovno učenje zikra prije ulaska u hamam (kupatilo ili WC) i poslije izlaska, kao i neposredno pred spolni akt (koitus). Džinni često borave na nečistim mjestima i tamo gdje ima kostiju. Oni se tim nečistima hrane. Dova koja se uči prije ulaska u hamam je: "ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MINEL-HUBUSI VEL-HABAISI. *(Allahu moj, utječem Ti se od zlokobnika i zlokobnica (muških i ženskih džinna)).*"[84]

Onaj koji vidi nešto što mu se dopadne, treba reći: "MA ŠAELLAHU, LA KUVVETE ILLA BILLAHI" *(Kako je Allah htio! Sva sila pripada samo Allahu!)*", ALLAHUMME BARIK ALEJHI *(Allahu moj, prospi na njega Svoj blagoslov!)*" Ovo je neophodno izgovoriti kako dotična osoba ili bilo šta drugo ne bi bili pogođeni urokom.

Neposredno pred spolni akt spružnika, neophodno je proučiti: "ALLAHUMME DŽENNIBNEŠ-ŠEJTANE VE DŽENNIBIŠ-ŠEJTANE MA REZAKTENA *(Allahu moj, udalji nas od šejtana, i šejtana udalji od onoga čime si nas opskrbio).*"[85]

* * *

[84] Bilježe je Buhari i Muslim.

[85] Bilježi je Buhari.

Priče iz života sahabijki

HALIMA ES-SA'DIJJA, R.A., DOJILJA ALLAHOVOGA POSLANIKA

Osmoga dana po rođenju Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., u Mekku je došlo osam žena iz plemena Benu Sa'd ibn Bekr koje su tražile djecu za dojenje. Među Mekelijama je bio raširen običaj davanja djece na dojenje ženama pustinje. To su činili da bi djeca rasla u zdravijoj sredini, a i zbog usvajanja čistoga arapskoga jezika, rječitosti i govorništva koje su takve sredine posebno njegovale.

Halima es-Sa'dija je bila među ženama koje su došle u Mekku. U njenom društvu su, kao pratioci, bili njezin muž Haris i mali sinčić Abdullah ibn Haris.

Halima es-Sa'dijja, r.a., nam kazuje kako je upravo njoj pripala neizmjerna čast da bude dojilja Allahovoga poslanika, Muhammeda, s.a.v.s:

„Ja i muž smo s našim malim sinom izišli iz kuće i uputili se prema Mekki u potragu za nekim djetetom koje bih dojila. U našem društvu je bilo još žena iz plemena Benu Sa'd. I one su s istim razlogom krenule na isti put. To

je bilo jedne jako teške i sušne godine; vrtovi su se posušili, a plodovi izdali. Ništa nam nije rodilo. Imali smo dvije postarije i mršave deve koje nisu davale ni kapi mlijeka. Na jednoj smo jahali ja i sinčić, a na drugoj muž. Njegova deva je bila još starija i mršavija.

Tako mi Boga, noćima ne bismo ni trena zaspali, jer nam je dijete mnogo plakalo od gladi. Nisam imala dovoljno mlijeka nahraniti ga, deva nije davala ni kapi.

Jahali smo jako sporo, jer nam je tovarna mazga oronula. Naši saputnici su se ljutili, jer im je zbog nas putovanje bilo mučno.

Kad smo stigli u Mekku i tražili dijete koje bih dojila, desilo se nešto čemu se nimalo nisam nadala... Svakoj je nuđeno dijete po imenu Muhammed ibn Abullah i sve smo ga odbijale, nismo ga htjele uzeti zato što je jetim. Govorile smo: "Ne mislimo da nam može ičim platiti majka jetima. Sumnjamo da će nam njegov djed išta dati za to.

Za dva dana boravka u Mekki, svaka od žena je uspjela naći po neko dijete, osim mene. Jedino ja nisam uspjela naći dijete za dojenje. Kad smo već izgubili nadu da ću naći bilo kakvo dijete, odlučili smo ići kući. Rekoh mužu: 'Meni se ne ide kući praznih šaka i bez djeteta koje bih dojila. Svaka od mojih drugarica nosi

po dojenče. Tako mi Boga, ja ću se vratiti po onog jetima i uzeti ga.' Muž mi reče: "Slobodno ga uzmi. Možda nam baš u njemu Allah da neko dobro." Tako otiđoh do njegove majke, i uzeh ga. Tako mi Allaha, uzela sam ga samo zbog toga što nisam našla drugo dojenče. Kad se vratih u odmorište, uzeh ga ukrilo i počeh dojiti – kad navali mlijeko kojeg do maloprije nije bilo nikako! Dijete je dojilo dok se nije zasitilo. Nakon njega se i njegov brat napio koliko je god mogao, pa obojica utonuše u blaženstvo sna.

Uz njih, i ja i muž malo prilegosmo – nakon toliko neprespavanih noći. U neko vrijeme, muž baci pogled na našu staru i mršavu devu – kad ono njeno vime nabreklo, puno mlijeka. On, sav u nevjerici, skoči na noge... ne može vjerovati vlastitim očima! Pomuze mlijeka i napi se koliko je mogao. Pomuze i meni dovoljno, pa se i ja napih. To nam je bila najprijatnija noć.

Kad osvanusmo, muž mi reče: 'Halima, jesi li ti svjesna da si dobila blagoslovljeno dijete?' Rekoh: 'Zaista je tako. Nadam se da će nam donijeti veliko dobro.'.

Istoga dana pođosmo iz Mekke, uzjahah našu staru mazgu, i njega popeh uz sebe. Ona hitro pođe brzim korakom pretičući jahalice naših saputnika. Nijedna je nije mogla sustići.

Moje saputnice počeše vikati: 'Uspori malo, kćeri Ebu Zuejbova! Nije li to ona vaša stara mazga s kojom ste došli?" "Jeste, tako mi Boga, ista ona mazga" – odgovorih. "Tako mi Boga, nešto se s njom desilo" – rekoše one.

Napokon stigosmo kućama. Nisam znala da igdje postoji nerodnija zemlja nego što je zemlja Benu Sa'da, suha i beskišna. Ali, i pored svega toga, naše ovce su svako jutro pasle po tim poljima i tokom dana, a vraćale se u predvečerje. Muzli smo koliko bi nam Allah odredio i pili mlijeka koliko smo god mogli. Drugima stada ni kapi mlijeka nisu davala. Ljudi su govorili svojim pastirima: 'Nesreće jedne! Čuvajte i vi stoku tamo gdje čuva pastir Ebu Zuejbove kćeri!' Oni su, zbog toga, stalno stoku tjerali za našom, ali su je, i pored toga, uvijek vraćali gladnu i bez kapi mlijeka.

Cijelo vrijeme smo bili očevici neshvatljive Božije blagodati dok se ne navršiše dvije godine dojenja, dok se dijete ne odvoji od prsa i poče koristiti drugu hranu. Dijete je neobično brzo raslo i razvijalo se. Njegov rast i razvoj nisu ličili na razvoj ostalih vršnjaka. Dok je jedva punio drugu godinu, narastao je u pravog snažnog i kompletnog dječaka. Tada smo došli njegovoj majci i, kao nikad do tada, htjeli da on i dalje

ostane s nama, da i dalje bude kod nas, zbog njegove velike blagoslovljenosti.

Kad sam došla njegovoj majci, svim sredstvima sam je nastojala nagovoriti da i dalje bude kod nas. Govorila sam joj: 'Da hoćeš ovog sinčića još ostaviti kod mene nek još malo ojača i naraste u pravoga mladića, bojim se za njega mekanske sredine." Uporno sam se trudila da ga, opet, uzmem sve dok u tome nisam i uspjela. Ponovo sam ga uzela. Neobično veseli i radosni, vraćali smo se kući skupa s njim. Međutim, par mjeseci nakon što je dječak ponovo bio uz nas, desilo se nešto što nas je jako preplašilo, zabrinulo i uzdrmalo. Tog jutra je on, sa svojim bratom, izišao čuvati to naše stoke, nedaleko iza kuća. Nije prošlo mnogo vremena, a njegov brat trčeći stiže kući i povika: 'Požurite, mom bratu Kurejšiji se nešto desilo! Dvojica ljudi u bijeloj odjeći ga uzeše, povališe na zemlju i rasporiše mu stomak!' Ja i muž potrčasmo prema dječaku. Kad dođosmo do njega, primijetismo da mu se boja lica promijenila i da se sav trese od straha. Muž ga prihvati, a ja privih na grudi. Upitah ga: 'Šta ti je, sinčiću moj?' 'Dođoše mi dva čovjeka u bijeloj odjeći, povališe na zemlju i rasporiše mi stomak. Nešto su po njemu tražili, ne znam šta. Zatim me ostaviše i odoše' – odgovori dječak.

Uzesmo dječaka i vratismo se kući prepla-šeni i nesigurni. Kad stigosmo, muž se, očiju punih suza, okrenu prema meni i reče: 'Bojim se da je ovog blagoslovljenog dječaka snašlo nešto što mi nikako ne možemo odagnati. Vrati ga porodici, jer će oni sigurno znati bolje šta im je činiti.'

Tako mi pođosmo s dječakom prema Mekki vratiti ga njegovima. Kad stigosmo u Mekku i uđosmo u kuću njegove majke, ona se zagleda u lice svoga sina, pa mi se brižno obrati:

- Halima, šta te je navelo da mi dovedeš Muhammeda, a toliko si bila uporna ponovo ga uzeti kod sebe. Toliko ti je bilo žao odvojiti se od njega?
- On je već postao jak i čvrst, narastao je u pravoga mladića. Ja sam ispunila sve obaveze prema njemu, a bojim se da mu se šta ne desi. Zbog toga ti ga vraćam.
- Reci mi iskreno: šta je razlog? Ti ga ne bi vratila zbog toga što si navela?

Bila je uporna u pripitkivanju sve dok joj nisam morala reći pravi razlog. Ispričala sam joj cijeli slučaj. Kad to ču, Amina se uspokoji i upita me:

- Halima, da se nisi pobojala za njega da mu šejtan ne napakosti?
- Jesam.

- Ne, tako mi Allaha! Šejtan nema nikakva pristupa njemu. Moj sin je nešto posebno. Hoćeš li da ti kažem nešto više o njegovom slučaju?
- Hoću.
- Kad sam zatrudnila, vidjela sam svjetlo koje je izišlo iz mene i osvijetlilo mi dvorce Basre u Šamu. Čim sam ga rodila, spustio je ruke na zemlju i podigao glavu prema nebu. Slobodno ti njega ostavi, i mirno i spokojno se vrati kući. Neka ti Bog, zbog njega i nas, podari svako dobro.

Ja i moj muž se vratismo neopisivo ožalošćeni i tužni zbog rastanka s njim. Naš sin ništa manje nego mi nije bio tužan i žalostan zbog rastanka s bratom.

Tako je Halima, r.a., ispratila tog blagoslovljenog dječaka i uručila ga njegovoj majci Amini. Suze su joj navirale iz očiju govoreći o bolu koji je nosila u srcu zbog rastanka sa sinom po mlijeku.

Dani su prolazili jedan za drugim. Dječak bez oca je postao prvak kako Arapa tako i nearapa, predvodnik cijeloga čovječanstva. Halima mu je došla i dala mu prisegu na vjernost nakon što je povjerovala u Knjigu koja mu se objavljuje. Kad je ugleda, Poslanik, s.a.v.s., samo što ne poletje od sreće. Poče govoriti: "Majko... majko!"

Poslanik, s.a.v.s., skide ogrtač, prostrije ga pod njom, plemenito ugosti sve koji su bili s njom i, nakon što muslimani osvojiše veliki ratni plijen u borbi protiv plemena Hevazin u Taifu, udovolji svim njenim zahtjevima.

Delegacija plemena Hevazin, koju su činili muslimani, dođe i, moleći Halimu da se zauzme kod Allahova Poslanika, s.a.v.s., zamoli da im Allahov Poslanik, s.a.v.s., vrati sav ratni plijen koji su muslimani zaplijenili od njih. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: „Sve ono što je pripalo meni i potomcima Abdulmuttalibovim, vraćam vam." Kad to čuše, Muhadžiri rekoše: „Ono što je pripalo nama to dajemo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s." Tako isto rekoše i Ensarije: „I sve što je nama pripalo, dajemo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s."

Tako muslimani vratiše plemenu Hevazin njihovu djecu i žene. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je to učinio iz poštovanja prema majci koja ga je dojila, kao satisfakciju za sav trud i pažnju prema njemu.

Neka je Allah s tobom zadovoljan, dojiljo Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., i neka ti Allah, dž.š., zbog našega miljenika i Njegova Poslanika, s.a.v.s., podari najljepšu nagradu i svako dobro.

UMMU EJMEN EL-HABEŠIJJE

Ona je bila štićenica Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., i njegova paziteljica nakon smrti njegove majke.

Njeno puno ime je Bereka bint Sa'leba ibn Amr. Allahov Poslanik, s.a.v.s., ju je naslijedio od svoga oca i odmah je oslobodio, čim je oženio majku pravovjernih Hatidžu, r.a.

Abdullah ibn Abdulmuttalib, otac Allahovoga poslanika Muhammeda, s.a.v.s., je umro u Medini vraćajući se iz Šama, i u njoj je sahranjen. Amina bint Vehb, majka Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., je svake godine dolazila zijaretiti mužev kabur. Jedanput je došla sa sinom, Muhammedom ibn Abdullahom, koji je imao šest godina. S njima je bila i Ummu Ejmen. Na povratku iz Medine je umrla u mjestu El-Ebva, gdje je i ukopana. Ummu Ejmen se u Mekku vratila s Muhammedom ibn Abdullahom. Tako je on izgubio oba roditelja. Ummu Ejmen mu je blagošću, brižnošću i pažnjom razgaljivala bol. Bila je izuzetno dobra prema njemu i pažljivo ga je odgajala. Istinski mu je nadomjestila pravu majku.

Tako je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rastao pod Ummu Ejmeninim okriljem. Zvao ju je majkom. Kada bi je vidio, govorio bi: „Od moje porodice je ostala još samo ona."

Kada je Vjerovjesnik, s.a.v.s., oženio Hatidžu, odmah je oslobodio svoju štićenicu Ummu Ejmen, i udao je za Zejda ibn Harisa. Ona mu je kasnije rodila sina Usamu ibn Zejda. Usame ibn Zejd je bio miljenik i sin miljenika Allahovoga Poslanika, s.a.v.s.

*** *** ***

UMMU MA'BED EL-HUZAIJJE, ATIKA BINT HALID IBN HULEJF

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u noći Hidžre iz Mekke prema Medini izišao s Ebu Bekrom, r.a., i Amirom ibn Fuhejrom, Ebu Bekrovim štićenikom. S njima je pošao i njihov hrabri vodič Abdullah ibn Urejkit. Na putu su prošli pored šatora Ummi Ma'bed el-Huzaijje, koja je prodavala neke stvari i čedno sjedila pred šatorom. To je bila jaka žena. Ljudima je prodavala putnu opskrbu.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatraži da im proda mesa ili datula, ali ništa ne nađoše kod nje, jer je to bila jako sušna i nerodna godina. Poslanik, s.a.v.s., vidje jednu ovcu na kraju šatora, pa je upita:

- O Ummu Ma'bed, kakva je ono ovca?
- To je ovca koja zbog umora i bolesti nije mogla otići na pašu.
- Ima li mlijeka?
- Mnogo je slabija od toga da bi mogla dati imalo mlijeka.
- Hoćeš li mi dopustiti da je pomuzem?

- Kao svome ocu i majci, naravno da ti dopuštam. Ako misliš da će dati mlijeka, pomuzi je.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., zamoli Allaha, dž.š., da ovcu obdari mlijekom i, s bismilom, pomilova je rukom po vimenu. Poslanik, s.a.v.s., prouči dovu, a vime se napuni mlijeka. Allahov Poslanik, s.a.v.s., zatraži da mu donesu posudu. Kad mu je donijeşe, on poče musti ovcu dok ne napuni posudu. Njegovi saputnici počeše piti jedan za drugim dok se ne napiše, a potom se i Poslanik, s.a.v.s., napi. Na posljetku joj još i napuni cijelu posudu mlijeka, plati za popijeno mlijeko, pa sa svojim saputnicima krenu dalje na svoj put.

Ebu Ma'bed se vraćao s kozama koje je sporo i tromo gonio, iscrpljen umorom i glađu. Kad je stigao i ugledao kod žene mlijeko, sav zaprepašćen, upita je:

- O Ummu Ma'bed, odakle ti ovo mlijeko?! Ova ovca ti je smorena i bolesna, a u kući nemamo nijednu ovcu koja se muze?!
- Ne, tako mi Boga. Maloprije prođe neki blagoslovljen čovjek koji postupi tako i tako.
- Ummu Ma'bed, opiši mi kako je izgledao taj čovjek!
- Vidjeh nekakvog mnogo čista i uredna čovjeka, blistava i svijetla lica, lijepe građe, prazna stomaka, omanje glave, mnogo bijaše lijep, otmjen i elegantan. Imaše jako crne oči, bijahu krupne i široko otvorene. Vrat mu bijaše podug, a brada gusta... crnih očiju podvučenih surmom. Obrve mu bijahu tanke, duge i povijene... Dok šuti, djeluje smireno, a kada progovori, nekako se prosvijetli. Bijaše najljepši čovjek iz daleka i najljupkiji iz bliza. Govor mu bijaše lijep i prijatan. Govorio je malo, ali punoznačno i jezgrovito, bez brbljanja i blebetanja. Govor mu je bio poput zrna niske koja klizi. Bijaše osrednjeg rasta, ni previsok ni prenizak. Bijaše najljepšeg izgleda i najveličanstveniji među svojim saputnicima. Sa sobom je imao saputnike koji su se natjecali u ljubaznosti prema njemu... Kada progovori, svi pažljivo slušaju svaku riječ... Ako im bilo šta zapovidi, utrkuju se koji će prije izvršiti njegovu zapovijest. Svi su prema njemu ljubazni i na usluzi su mu. Bijaše razborit i oštrouman.
- Tako mi Allaha, to je onaj Kurejšija o kojem nam je mnogo toga govoreno iz njegova života u Mekki. Da sam bio ovdje i da sam se sreo sa njim, sigurno bih s njim i otišao. I ako ikako budem mogao, to ću i učiniti.

Ebu Ma'bed prihvati islam. To isto učini i njegova supruga Ummu Ma'bed, pa zajedno uči-

niše hidžru u Medinu. Tako je Ummu Ma'bed, r.a., dala prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na pokornost. Njen muž, Ebu Ma'bed je učestvovao u Oslobađanju Mekke s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i bio jedan od muslimanskih vojnika, mudžahida, koji su tada ušli u Mekku. Neka je Allah zadovoljan s njim i njegovom suprugom Ummu Ma'bed, i neka nas, zajedno s njima, na Sudnjem danu proživi s poslanicima, iskrenima, šehidima i Svojim dobrim robovima. Divno li su oni društvo!

*** *** ***

SAFIJJA BINT ABDULMUTTALIB, POSLANIKOVA TETKA

Safijja bint Abdulmuttalib je rođena sestra Hamze ibn Abdulmuttaliba, amidže Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Ona je majka Zubejra ibn Avvama, r.a., jednoga od deseterice kojima je za života obećan Džennet, neka je Allah zadovoljan sa svima!

Safijja je još u Mekki prihvatila islam i skupa sa sinom je doživjela mnogo iskušenja i zlostavljanja od strane mekanskih mušrika u to vrijeme. Vlastitim očima je gledala kako joj teškim patnjama pate sina, a nije bila u stanju ičim mu pomoći, niti olakšati. Njegov rođeni amidža ga je objesio u sušnici za datule i dimio ga ne bi li ga natjerao da se vrati u nevjerstvo. Zubejr je govorio: "Nikad neću zanijekati Allaha, dž.š!" Njegova majka je sve to gledala, srce joj se cijepalo od tuge i bola za sinom. Ipak, sve je to, kao pravi junak, strpljivo podnosila s ciljem stjecanja Allahovoga, dž.š., zadovoljstva.

Zubejr je vidio kako mu je majka ustrajna i strpljiva. To mu je još više davalo snagu i moral

da ustraje i bude čvrst u svom vjerovanju, mada je još uvijek bio dvanaestogodišnjak.

Safijja, r.a., je, zajedno s još nekima, učinila hidžru u Medinu, bježeći od svega što se u Mekki dešavalo i njoj i njenom sinu od strane mušrika. U Mekki je ostavila i kuću i porodicu, i otišla je na put hidžre k Allahu i Njegovom Poslaniku.

Safijja, r.a., je u Medini, kao i ostale Muhadžirke i Ensarijke, išla u borbe s mudžahidima i obavljala poslove određene za ženu. Pravila je hranu za borce, donosila vodu na bojište i liječila ranjenike.

U Bici na Uhudu je, kao šehid, preselio Safijjin brat Hamza ibn Abdulmuttalib, r.a. Mušrici su izmasakrirali njegovo tijelo, rasporili mu stomak, odsjekli nos i uši. Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., je mnogo pogodilo to što su mušrici učinili njegovom amidži, pa je rekao: "Da se neće Safijja mnogo ožalostiti i da se ne bojim da će to nakon mene postati praksa, ostavio bih ga da ga pojedu divljač i ptice; a ako bi mi Allah ikada omogućio da, na bilo kojem mjestu, pobijedim Kurejšije, izmasakrirao bih trideset njihovih ljudi."

Kada su muslimani vidjeli koliko je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tužan zbog Hamze, rekli su: "Tako nam Allaha, ako nam Allah ikada omogući pobjedu, makar na dan, izmasakrirat ćemo ih kao što to nikada niko od Arapa nije uradio."

Te Poslanikove, s.a.v.s., riječi i riječi njegovih ashaba bile su povod da Allah, dž.š., objavi sljedeći ajet: *Ako hoćete da na nepravdu uzvratite, onda učinite to samo u onolikoj mjeri koliko vam je učinjeno; a ako otrpite, to je, doista, bolje za strpljive. Strpljiv budi! ali, strpljiv ćeš biti samo uz Allahovu pomoć. I ne tuguj za njima, i neka ti nije teško zbog spletkarenja njihova.* (En-Nahl, 126-127) Allahov Poslanik, s.a.v.s., je shvatio poruku, strpio se i zabranio masakriranje žrtava.

Safija je saznala da joj je brat ubijen u toj bici i došla je vidjeti ga. Kad to primijeti, Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče njenom sinu Zubejru: "Sustigni je i vrati da ne vidi šta joj je urađeno s bratom.". Zubejr joj priđe i reče:

- Majko, Allahov Poslanik, s.a.v.s., ti naređuje da se vratiš.
- Zašto? Rekoše da mi je brat izmasakriran, a to se desilo na Allahovom putu! Mi smo, zaista, zadovoljni sa svim što se na tom putu desi. Sigurno ću se, ako Bog da, dostojanstveno strpiti nadajući se i želeći Allahovu nagradu.

Zubejr dođe i ispriča Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., šta je Safijja rekla. On mu na to reče: "Pusti je neka ga vidi."

Safijja priđe Hamzi, pogleda ga onako izmasakriranoga, pa reče: "Mi smo svi, zaista, Allahovi, i svi se Njemu vraćamo." Ona, potom, uputi dovu Allahu, dž.š., za njega.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., zapovijedi, pa Hamzu sahraniše sa ostalim šehidima Uhuda.

Historija je ubilježila Safijji jedno od najvećih junaštava i hrabrosti. Ona je bila prva žena koja je na Allahovom putu ubila muškarca iz redova neprijateljske vojske.

U Bici na Hendeku, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je smjestio svoje žene na jednoj medinskoj uzvišici zvanoj Fari'. Ostavio je Hasana ibn Sabita, r.a., da ih čuva, koji je već imao šezdeset godina. Jedan Židov od onih koji su opkoljavali muslimane u toj bici, pope se preko zidina i uđe unutra. Safijja ga primijeti kako špijunira muslimane i razgleda okolo, pa reče Hasanu, r.a: "Idi i ubij onoga čovjeka!" "Da sam ga u stanju ubiti, ja ne bih sjedio kod vas, nego bih bio tamo s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s." – odgovori Hasan. Kad to ču, Safijja ustade, uze jednu motku, spusti se k njemu i udari tako snažno otraga da Židov pade na zemlju. Ona ga tu dotuče do smrti.

Dvadesete godine po hidžri, Safijja, r.a., preseli na Ahiret u Medini. Sahranjena je u Bekiji,[86] pored najistaknutijih muhadžira i ensarija, neka je Allah sa svima njima zadovoljan.

Neka se Allah, dž.š., smiluje Safijji bint Abdulmuttalib, uzoritoj, bogobojaznoj i hrabroj muslimanki, i neka joj zbog svega što je učinila za islam i muslimane plati najljepšom nagradom.

*** *** ***

[86] Mezarje u kojem se sahranjuju stanovnici Medine od vremena Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., do današnjih dana. (Op. prev.)

UMMU HANI, AMIDŽIČNA ALLAHOVOGA POSLANIKA

Njeno ime je Fahita bint Ebu Talib ibn Abdul-muttalib. Nju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., još dok mu nije počela dolaziti Objava, zaprosio, ali je ovaj već obećao Hubejru ibn Ebi Vehbu za kojega je kasnije i udao.

Početkom Objave, Ummu Hani primi islam, njen muž osta u nevjerstvu, pa se tako moraše rastaviti shodno propisima islama. Nakon razvoda s mužem, Ummu Hani se posveti djeci. Imala je četvero malehne djece.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zaprosi po drugi put, na što mu ona odgovori: "O Allahov Posla-niče, ti si mi, zaista, draži i od sluha i od vida, a prava muža nad ženom su ogromna. Bojim se, ako se udam da ću u nečemu zapostaviti djecu, a ako se istinski posvetim djeci bojim se da neću u potpunosti ispoštovati pravo svoga muža." Allahov Poslanik, s.a.v.s., joj odgovori: "Zaista su najbolje žene koje su jahale na devama, Kurej-šijke. Najpažljivije su prema djeci dok su mala, i najpokornije su prema muževima."

Ummu Hani je štitila bojažljive, a spokojila uplašene. Tako je ona zaštitila dvojicu ljudi od muževe rodbine koji su trebali biti ubijeni na dan oslobođenja Mekke. Ummu Hani nam lično prenosi tu priču i ono što se tada desilo: "Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., došao pred Mekku, kod mene potražiše utočište dvojica muževih rođaka iz plemena Mahzum. Ubrzo, zatim, kod mene uđe moj brat Alij ibn Ebi Talib, i reče: 'Tako mi Allaha, ubit ću ih obojicu'. Ja brzo zaključah vrata i ostavih ih kući, pa odoh do Allahova Poslanika, s.a.v.s. Kad me vidje, on reče: 'Dobrodošla, Ummu Hani'. Šta te je dovelo u ovaj čas?' Ispričah mu šta se desilo sa tim ljudima i šta je rekao Alij. Kad me sasluša, Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Koga ti zaštitiš i mi mu dajemo zaštitu, i koga ti uspokojiš, spokojan je i kod nas. Neka ih Alij ne ubije.'"[87]

*** *** ***

[87] Ovaj slučaj bilježi Buhari u svome Sahihu.

EL-HANSA BINT AMR IBN EŠ-ŠERID

Hansa je bila pjesnikinja koju su drugi oponašali i slijedili u pjesništvu. Bila je jako rječita žena, snažnoga izraza i slikovitoga i vještoga opisa.

Njen muž je bio jako siromašan. Posjedovao je vrlo malo imetka, i bio je ograničene nafake. Ona se uglavnom oslanjala na brata Sahra koji joj je pomagao, tješio je i ublaživao joj teškoće u njenom siromašnom životu.

Sahr je bio glavni mladić i prvi gospodin svoga plemena. U jednom sukobu sa plemenom Benu Esed, Sahra smrtno raniše, i nedugo zatim umrije. Od silne ljubavi prema njemu i tuge zbog smrti, Hansa umalo ne umrije. Ispjevala je mnogo dugih kasida žaleći i plačući za bratom Sahrom. Neki kažu da nikada, ni prije ni poslije nje, nije bilo rječitije žene.

Hansa se prisjećala Sahrove ljubavi prema njoj, ljepote njegova govora, plemenitosti i pomaganja, pa je govorila:

Ako si sada, Sahre, moje oči učinio plačnim,
Toliko si ih činio sretnim,
Ako je za bilo kojim poginulim ružno plakati
Smatram da je za tobom jako lijepo pustiti suzu.

Dugo je Hansa u kasidama žalila za svojim bratom Sahrom. Svijet je upamtio mnogo takvih stihova.

Hansa prihvati islam, iman nađe stanište i čvrsto uporište u njenom srcu i ovlada njenim emocijama, svim bićem, tijelom i dušom. Vjera je kontrolirala njene osjećaje, postala je vrsna vjernica, poznavalac vjerskih propisa, i odlična odgajateljica i učiteljica koja je djecu učila pokornosti Allahu, dž.š., ljubavi prema džihadu na Allahovom putu s ciljem da Njegova Riječ bude iznad svake druge riječ, širenju Njegove vjere i stjecanju Njegova zadovoljstva.

Hansa je, zajedno sa sinovima, izišla prema Iraku s muslimanskom vojskom koja se trebala boriti s Perzijancima, te slomiti i uništiti njihovo nevjerstvo. Kada su se ljudi sakupili na Kadisijji, Hansa je sakupila četvericu sinova i tada im je ostavila oporuku sljedećim riječima: „O sinovi moji, vi ste dobrovoljno i pokorno prihvatili islam, dobrovoljno ste i hidžru učinili. Tako mi Boga, niste se od kuće udaljivali, niti vas je na to natjerala suša i nerodna godina, niti vas je očaj i beznađe uništilo. Tako mi Allaha, osim Kojega drugoga boga nema, vi ste sinovi jednoga čovjeka kao što ste sinovi jedne žene. Nisam vam oca iznevjerila, niti sam vam dajdžu posramila. Nisam porijeklo vaše promijenila,

niti sam omalovažila i povrijedila vašu svetost, niti sam posjed vaš dozvoljenim učinila. Vi dobro znate kako veličanstvenu nagradu vam je Allah pripremio zbog borbe protiv nevjernika. Imajte na umu da je vječna kuća bolja od prolazne. Ako sutra, ako Bog da, osvanete živi i zdravi, grčevito se borite protiv dušmana, pa da ih ako Bog da, oslanjajući se na Allaha, porazite. Kada vidite da se rat rasplamsa i razbukti, uđite u najveću vatru. Postojano se borite protiv njih i njihovog vođe, kada se vojske udare borbeni plamen raspiri, pa ćete steći veliki ratni plijen i zdravlje ili pobjedu i počast u vječnoj kući i neprolaznom boravištu."

Njeni sinovi poslušaše savjete i pođoše na poprište. Kada osvanu jutro, stupiše na odredište. Prvi od njih izrecitira:

O braćo moja, ona starica što nas je savjetovala,
jučer nam je ostavila oporuku,
riječi s jasnom porukom,
stupite u žestoku i mučnu borbu
srest ćete se kad kuknjava i lelek nastanu,
s lajavim psima Sasanove porodice,
koji su uvjereni da će vas iskorijeniti,
a vi imate – ili lijep život
ili smrt koja vas do najvećeg uspjeha vodi.

Nakon tih riječi, grčevito se borio dok nije pao kao šehid, neka mu se Allah, dž.š., smiluje.

Poslije njega, i drugi brat izgovori sljedeće riječi:

Ona starica čvrste volje i odlučnosti,
pronicljiva viđenja i smjela stava,
zapovidjela nam je postojanost i razboritost,
njen savjet je dobročinstvo prema svome djetetu,
pa rano ujutro započnite borbu,
da steknete pobjedu živi i zdravi,
ili smrt koja će vam donijeti vječno blagostanje,
u Firdevsu i raskošan život u izobilju.

I on se borio kao pravi junak do posljednjeg časa kada je pao kao šehid, neka mu se Allah smiluje.

I treći brat, pred ulazak u borbu, izgovori sljedeće riječi:

Tako mi Allaha, nećemo ni slova odstupiti od onoga
što nam starica reče,
sve nam je zapovidjela odano i naklonjeno,
savjetujući nas dobronamjerno, iskreno i ljubazno,
zato odmah u žestoku borbu stupajte,
dok ne bacite Kisraove podanike na koljena,
i dok ih ne otjerate u bijeg od vaše međe.
Odustati od borbe s njima bi bila velika slabost,
a njihovo ubijanje je spas i dobročinstvo.

I on se lavovski borio dok ga Allah, dž.š., ne uze kao šehida, neka mu se Allah smiluje.

Četvrti brat, pred ulazak u borbu, reče sljedeće:

Ne pripadaš Hansa ni Ahzemu,
ni Amru slavnom i uglednom,
ako ne napadneš ovu gomilu tuđina,
gomilu Ebu Sasana i Rustuma,
dostojanstveno i lavovski kao što dolikuje,
riječi koja nam je oporučena,
da ih porazimo brzo i ratni plijen zaplijenimo,
ili najdostojanstveniji život zaradimo,
u kojem ćemo dobiti najveću nagradu.

Borio se do posljednjeg časa, sve dok ga Allah nije uzeo kao šehida, neka mu se Allah smiluje.

U ovoj bici, Allah, dž.š., podari muslimanskoj vojsci jasnu pobjedu u kojoj poraziše perzijsku vojsku. Kada Hansa dobi vijest o pogibiji sva četiri sina, reče: „Neka je hvala Allahu Koji me je počastio njihovom pogibijom na Njegovom putu. Molim svoga Gospodara da me sastavi s njima pod okriljem Njegove milosti na Budućem svijetu.

*** *** ***

FATIMA EZ-ZEHRA, MUHAMMEDOVA KĆERKA

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jednom ušao u harem Kabe i počeo klanjati, a upravo je bila zaklana jedna deva pred jednim od kipova. Još uvijek je bilo njene balege, krvi i druge nečisti. Ebu Džehl ibni Hišam, Ukbe ibni Ebi Muajt i drugi zlikovci plemena Kurejš su sjedili u blizini Kabe i, kada su vidjeli Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., kako skrušeno stoji u namazu, počeli su se ismijavati s njegovim namazom i izrugivati ga imitirajući stajanje na kijamu, i činjenje rukua i sedžde. Ebu Džehl reče: "Koji će od vas uzeti ovaj otpad, iznutrice i balege, i baciti ih na Muhammedova leđa dok bude na sedždi?" Ukbe ibni Muajt, najveći nesretnik među svojim narodom, dobrovoljno se javi: "Ja ću to učiniti." Ustade, uze onu prljavštinu i baci na Poslanikova leđa, dok je bio na sedždi. Ljudi prsnuše u smijeh, počeše se jedni na druge naslanjati u naletu smijeha. Niko od muslimana se ne okuraži priteći u pomoć i to skinuti s leđa Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. U tom dođe Fatima ez-Zehra, r.a. Kada ugleda nečist i prljavštinu na leđima svoga oca, žurno je skide s njega i opra

tragove prljavštine. Pogleda mušrike koji su se ismijavali i izrugivali, pa im se pogrdno obrati. Oni joj ničim ne uzvratiše.

Kada Allahov Poslanik, s.a.v.s., završi namaz, podiže ruke prema nebesima i reče: "Allahu moj, kazni Šejbeta ibni Rebiu! Allahu moj, kazni Ebu Džehla ibni Hišama! Allahu moj, kazni Ukbeta ibni Ebi Muajta! Allahu moj, kazni Umejjeta ibni Halefa!" Sva četverica, protiv kojih je dovio Allahov Poslanik, s.a.v.s., poginuše u Bici na Bedru.

Kada su mušrici bojkotirali pleme Benu Hašim, Fatima ez-Zehra, r.a., je toliko patila da joj je to naškodilo zdravlju i ostavilo posljedice cijeloga života. Kada se završio iscrpljujući bojkot koji je potrajao cijele tri godine, umrije majka pravovjernih, Hatidža, r.a., koja je, također, bila žrtva posljedica i bolesti koje su uslijedile tokom izolacije. Fatima, r.a., je bila jako ožalošćena, srce joj je bilo ispunjeno tugom i bolom; izgubila je majku, izvor ljubavi i topline i kolijevku poziva u Allahovu vjeru.

Za vrijeme Bitke na Uhudu, Fatima, r.a., je vodom prala rane Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i donosila vodu i lijekove borcima i ranjenicima tokom bitke.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je Fatimu dao svome amidžiću Aliji ibn Ebi Talibu, r.a. Alija, r.a., kaže: "Oženio sam Fatimu, a nismo ni ja ni

ona imali kao postelju ništa drugo osim jedne ovnove kože na kojoj bismo spavali noću, a danju je poprskali vodom i očistili. Nismo ni ja ni ona imali nikakvog sluge niti sluškinje.

Kada ju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., udao za Aliju, r.a., s njom je poslao jednu košulju (haljinu), mehki kožni jastuk, dva mlina, jedan ibrik i dva ćupčića. Ona je rukama okretala mlin sve dok joj nije ostavio žuljeve na rukama. Nosila je vodu dok joj nije ostavilo traga na vratu. Kuću je mela metlom dok joj se sva garderoba nije uprašila, i vatru je ložila pod loncem i svu je odjeću uprljala čađu.

Alija, r.a., je saznao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dobio nekih sluga, pa je iz sažaljenja rekao Fatimi, r.a.: "Trebala bi otići do svoga oca i zatražiti slugu." Ona tako i učini. Kad je došla Poslaniku, s.a.v.s., on je upita: "Šta te je dovelo meni, kćerkice moja?" Nju bi stid da kaže stvarni razlog, pa reče: "Došla sam samo da te pozdravim." Potom se vrati kući.

Sutradan je Allahov Poslanik upita: "S kakvom potrebom si došla jučer?" Ona je šutjela. Alija, r.a., reče: "Allahov Poslaniče, ja ću ti reći. Okretala je mlin dok joj nije nažuljao ruke. Nosila je vodu dok joj to nije ostavilo žuljeve na vratu. Kada su ti došli sluge, ja sam joj rekao da dođe i zatraži slugu da joj pomogne u poslovima."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Tako mi Allaha, neću vam dati slugu. Oni ljudi koji na sofama borave su gladni i stomaci su im se uvrnuli od gladi, a ja im nemam ništa udijeliti. Zato ću prodati sluge i taj novac podijeliti njima."

Kad se njih dvoje vratiše kući, dođe im Allahov Poslanik, s.a.v.s. Oni su već bili ušli u kuću. Pripremili su se za spavanje. Kada bi pokrili glave, otkrile bi im se noge; kada bi pokrili noge, glave bi im se otkrile. Allahov Poslanik, s.a.v.s., im reče: "Ostanite gdje jeste. Hoćete li da vam kažem nešto bolje od onoga što ste tražili?" "Hoćemo.", odgovoriše. Poslanik, s.a.v.s., im reče: "Ovo su riječi kojima me je poučio Džibril: Slavite Allaha nakon svakog namaza po deset puta (SUBHANELLAHI), zahvaljujte Mu po deset puta (EL-HAMDU LILLAHI) i veličajte Ga po deset puta (ALLAHU EKBER). A kada legnete u postelju, slavite Allaha, dž.š., po trideset i tri puta, zahvaljujte Mu po trideset i tri puta i veličajte Ga po trideset i tri puta."

Od majke pravovjernih, Aiše, r.a., se prenosi da je rekla: "Nisam vidjela nikoga sličnijeg Allahovome Poslaniku, s.a.v.s., kad ustaje i sjeda, od Fatime, njegove kćerke. Kada bi ulazila kod njega, on bi ustao, poljubio je i posadio na njegovo mjesto; a kada bi on ušao kod nje,

ona bi ustala, poljubila ga i posadila na njeno mjesto."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio sretan i zadovoljan onim što bi nju činilo sretnom i zadovoljnom, a ljutio se zbog onoga što bi nju naljutilo: "Fatima je dio mene, pa ko nju razljuti i mene je razljutio."

Allahovome Poslaniku, s.a.v.s., se u posljednjim danima života bolest jako pogoršala. Fatima je u tim danima često obilazila oca. Od Aiše, r.a., se prenosi: "Fatima je jednom prilikom došla, hod joj je mnogo ličio na hod Allahovoga Poslanika. Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Dobro mi došla, kćerkice!', i posadi je s njegove desne strane. On joj nešto tiho šapnu nakon čega zaplaka, a potom joj ponovo šapnu još nešto nakon čega se ona razveseli i nasmija."

Aiša, r.a., joj reče: "Nikad nisam vidjela da su tuga i radost tako blizu. Šta ti je to Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao u povjerenju?" "Ne mogu ti odati tajnu Allahovoga Poslanika, s.a.v.s." – odgovori Fatima, r.a.

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., preselio na Ahiret, Aiša, r.a., je ponovo upita isto. Fatima, r.a., joj odgovori: "Rekao mi je: 'Džibril, a.s., mi je svake godine dolazio po jedanput i preslišavao me cijeli Kur'an, a ove godine je došao dva puta. To mi jasno govori da mi se smrt približila.

Divan li sam ti ja prethodnik! Zaista ćeš ti biti prva iz moje porodice koja će mi se pridružiti.' Zbog toga sam se zaplakala. On me upita: 'Pa zar ne želiš biti najčasnija žena ovoga ummeta?', i ja sam se nasmijala kad sam to čula."

Fatima, r.a., je prenosila hadise Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Ona je jedina od njegovih kćeri koja prenosi hadise. Od nje su, dalje, prenosili njeni sinovi Hasan i Husejn, r.a., kao i njihov otac Alija ibn Ebi Talib, r.a. Fatima, r.a., je prenijela osamnaest hadisa od Allahovoga Poslanika, s.a.v.s.

Fatima ez-Zehra, r.a., je preselila na Ahiret šest mjeseci nakon Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Dženaze-namaz joj je obavljen u džamiji Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., u Medini, a ukopana je u Bekiju pored najodabranijih ashaba, muhadžira i ensarija. Neka je Allah, dž.š., zadovoljan svima njima i neka nas sve sastavi pod okrilje Svoje neizmjerne milosti na Sudnjem danu. Amin!

*** *** ***

UMMU SULEJM BINT MILHAN

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Kad sam ušao u Džennet, čuo sam šum koraka. Upitao sam: 'Ko je ovo?' Rekoše mi: 'Ovo je Gumejsa bintu Milhan.'"[88]

Od Džabira ibn Abdullaha, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Pokazan mi je Džennet i u njemu sam vidio Ebu Talhinu suprugu."[89]

Ummu Sulejm, r.a., je došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., sa svojim sinom Enesom ibn Malikom, r.a., kada je imao deset godina, i rekla mu je: "Ovo je Enes. On će ti biti na usluzi." Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga prihvati i zamoli Allaha, dž.š., za njega: "Allahu moj, podari mu i povećaj imetak, i brojnim učini njegovo potomstvo." On mu je tada izabrao nadimak Ebu Hamza. Blagoslovom dove Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., Enes ibn Malik, r.a., je bio mnogo imućan čovjek, a broj njegovih sinova i unuka je premašio stotinu.

[88] Hadis bilježi Muslim.
[89] Hadis bilježi Muslim.

Ummu Sulejm, r.a., je prihvatila islam još dok je Allahov Poslanik, s.a.v.s., bio u Mekki. Prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na vjernost i pokornost dala je kada je on došao u Medinu. Ona je prihvatila islam uprkos svome mužu Enesovom ocu, Maliku ibn Nadiru, koji je tada bio mušrik. Ona je svome sinu Enesu, još dok je bio malo dijete, govorila: "Reci: 'LA ILAHE ILLALLAHU (Nema boga osim Allaha)'. Reci: 'EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN RESULULLAH (Svjedočim da je Muhammed Allahov Poslanik).'" Enes je sve to izgovarao, a njen muž se mnogo ljutio što ona tako postupa. Govorio joj je: "Nemoj mi upropaštavati dijete!" "Ne upropaštavam" – odgovarala mu je Ummu Sulejm.

Malik ibn Nadir je otišao na put u Šam. Na tom putu ga je susreo neki od njegovih neprijatelja i ubio.

Kada Enes ibn Malik stasa u pravog mladića, Ebu Talha el-Ensari zaprosi Ummu Sulejm, tada je još uvijek bio mušrik. Ona mu reče: "O Ebu Talha, tako mi Boga, takvog čovjeka kao što si ti ne treba odbiti. Ali, ti si nevjernik, a ja muslimanka, i meni nije dozvoljeno udati se za tebe. Pa, ako prihvatiš islam, to će mi biti mehr, ništa ti drugo ne tražim."

Ebu Talha je bio jedan od najimućnijih Medinelija. Imao je plantaže palmi. Ona mu je rekla:

"O Ebu Talha, zar ne vidiš da ta vaša božanstva kleše (vaja) jedan obični rob te i te porodice. Ako biste naložili vatru blizu njih, sva bi pogorjela!"

Ummu Sulejmine riječi ostaviše dubok trag u Ebu Talhinom srcu i duši. On odmah oglasi prihvaćanje islama i oženi se s Ummu Sulejm, mehr je bio njegov ulazak u islam. Tako je mehr Ummu Sulejm bio daleko najčasniji mehr ikada dat ženi.

Allah, dž.š., mladencima podari dijete koje nazvaše Ebu Umejr. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je mnogo volio to dijete i igrao se s njim. On bi ga, kad god bi ga vidio, pitao: "O Ebu Umejre, šta je uradio nugajr?" Nugajr je vrsta malehne ptičice koja je uginula, Ebu Umejr se mnogo ožalostio zbog njene smrti. Vjerovjesnik, s.a.v.s., se sa njim šalio kako bi mu makar malo ublažio tugu i žalost zbog ptičicine smrti.

Ebu Umejr se teško razbolio od neke bolesti, potom je i umro dok je Ebu Talha bio na putu. Ona je rekla porodici: "Nemojte govoriti Ebu Talhi da mu je preselio sin dok mu ja ne kažem." Kad Ebu Talha dođe i upita za svog sina, ona mu reče: "Sada mu je bolje nego ranije." Nakon toga se namirisa i dotjera, pa mu prinese večeru. Poslije večere njih dvoje jedno drugome ponudiše ono što supružnici mogu

ponuditi, pa ga ona upita: "O Ebu Talha, šta kažeš na to kad neko od nekoga posudi nešto na korišćenje i to koristi kako treba i hoće, pa kad se od njih zatraži da to vrate vlasniku, njima to bude teško i neprijatno?" "Ne postupaju pravedno" – odgovori Ebu Talha. "Tvoj sin je bio nešto što ti je posuđeno od Allaha, pa ga je On sada uzeo" – reče Ummu Sulejm. Kad to ču, Ebu Talha zahvali Allahu, dž.š., i reče: "INNA LILLAHI VE INNA ILEJHI RADŽIUN (Svi smo mi Allahovi i svi se Njemu vraćamo)."

Kada osvanu jutro, Ebu Talha otiđe Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Kad ga Vjerovjesnik, s.a.v.s., vidje, prouči mu dovu riječima: "Allah vam blagoslovio sinoćnu noć!" Te noći je Ummu Sulejm zanijela. Kad je rodila dijete, odnijela ga je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. On ga uze, pomilova blagoslovljenom rukom po licu, pa uze jednu datulu, sažvaka je u ustima dok se ne razmekša, a onda je ubaci novorođenčetu u usta. Dijete je poče sisati, a potom jezikom obliza usne. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: "Pogledajte kako ensarije vole datule." Tako je tekućina iz usta Allahova Poslanika, s.a.v.s., bila prvo što je novorođenče okusilo od hrane na ovom svijetu. Poslanik, s.a.v.s., potra još jedanput lice novorođenčeta i dade mu ime Abdullah. Među ensarijama nije bilo boljeg mladića od njega. Od njegovog potomstva se kasnije rodilo mnogo velikana.

Abdullah ne napusti ovaj svijet dok mu Allah ne podari deset sinova, svi su bili hafizi. Na kraju je dao život na Allahovom putu.

Ummu Sulejm je učestvovala u džihadu i bitkama s Vjerovjesnikom, s.a.v.s. Donosila je vodu, pojila borce, liječila im i previjala rane. U Bici na Hunejnu, Ummu Sulejm je uzela handžar (nož) i zadjela ga za pojas, a bila je trudna sa Abdullahom. Ebu Talha reče: "Allahov Poslaniče, Ummu Sulejm za pojasom nosi hanžar." "Allahov Poslaniče, ako mi se primakne neki mušrik ja ću mu rasporiti stomak ovim nožem" – reče ona. Kad to ču, Allahov Poslanik, s.a.v.s., se nasmija. Njoj je bilo drago razveseliti Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa reče: "Allahov Poslaniče, ovim nožem ću ubiti svakoga ko pobjegne od onih koji su prihvatili islam na dan kada si oslobodio Mekku, pa si ih oslobodio, oprostio i pustio." To su bili oni koji su prihvatili islam na dan Oslobođenja Mekke i kao skorojevići bili slabi i nedovoljno čvrsti u vjerovanju. Njihova slabost je došla do izražaja pri prvoj kriznoj situaciji u koju su došli na dan Bitke na Hunejnu kada su pobjegli s poprišta borbe. Na te njene riječi Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Allah je, zaista, dovoljan i osim Njega nam ništa ne treba."

Ummu Sulejm je imala toliko vrlina da ih je teško nabrojati. Ne postoji niti jedno dobro, a

da ona u njemu nije imala udjela i da ga nije nastojala činiti. Dala je znatan doprinos u nauci. Od Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., je prenijela četrnaest hadisa. Neka je Allah, dž.š., zadovoljan njom i neka joj, zbog toga što je učinila za islam i muslimane, plati najljepšom nagradom.

*** *** ***

UMMU HARAM BINT MILHAN

Ona je Ummu Sulejmina sestra i rođena tetka ashaba Enesa ibn Malika, r.a., sluge Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., a supruga Ubadeta ibn Samita, r.a. Ona je i tetka Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., po mlijeku.

Njen sin Haram je poginuo kao šehid u bici zvanoj Bi'ru meune. Dostojno jedne vrsne vjernice strpljivo je podnijela gubitak svoga sina želeći Allahovu nagradu i čvrsto joj se nadajući.

Ummu Haram je živjela na Kubau,[90] zapadno od džamije koju je sagradio Allahov Poslanik, s.a.v.s., kada je bio nadomak Medine. To je bila prva džamija koja je sagrađena u islamu.

Kada je god Allahov Poslanik, s.a.v.s., dolazio u Kuba, svraćao je u tu džamiju i klanjao dva po dva rekata dobrovoljnog namaza.

Ummu Haram je imala posebno mjesto kod Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. On nikada

[90] Kuba je ime kvarta, tj. predgrađa Medine. U vrijeme Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., je to bilo dosta daleko od Medine, a danas je urbanizacija utopila Kuba u Medinu i učinila ga njenim sastavnim dijelom.

nije došao u Kuba, a da je nije obišao u njenoj kući. Nekada bi u njenoj kući odspavao kajlulu (popodnevni odmor), i klanjao kod nje u kući, nakon toga bi Allahu činio dovu za nju i njene ukućane.

Ummu Haram je čula Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao: "Prvoj vojsci iz mojega ummeta koja bude ratovala na moru, zagarantiran je Džennet." Ummu Haram upita: "Allahov Poslaniče, jesam li i ja među njima?" "I ti si među njima" – odgovori joj Poslanik, s.a.v.s.[91]

U drugom predanju stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dolazio Ummi Haram bint Milhan, ona bi mu prinosila hrane i on bi jeo. Jednom je došao kod nje i, nakon što je pojeo hranu koju mu je iznijela, sjela je pored njega i biskala mu glavu dok nije zaspao. Nakon što malo dspava, Poslanik, s.a.v.s., se probudi smijući se. Ona ga upita: "Šta te je nasmijalo, Allahov Poslaniče?" "Prikazani su mi neki ljudi iz moga ummeta koji, ratujući na Allahovom putu, jezde posred mora. Oni su raljevi na divanima ili su poput kraljeva na divanima svojim", odgovori joj Poslanik, s.a.v.s. Ona mu reče: "Allahov Poslaniče, zamoli Allaha da i mene učini jednom od njih." Poslanik, s.a.v.s., joj reče: "Ti si jedna od prvih među njima."

[91] Hadis bilježi Buhari.

Ummu Haram je kasnije plovila morem vodeći borbu na Allahovom putu u vrijeme Muavije ibn Ebi Sufjana, r.a., u Bici za Kipar iz pravca Šama. U toj bici je i preselila na Ahiret kao šehid na Allahovom putu, neka je Allah zadovoljan njome. Allah je odredio muslimanima pobjedu u toj prvoj bici na moru. Rimska vojska je bila poražena, a stanovnici ostrva se predadoše muslimanima i potpisaše primirje s njima.

Ummu Haram je uspjela na mnogim poljima kao dobrotvor i prava vjernica. Njen život je bio u znaku borbe na Allahovom putu i činjenja svakolikoga dobra. Dala je doprinos i u prenošenju hadisa Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., pa je prenijela pet hadisa koje je čula od njega. Od nje su preuzimali ostali časni ashabi i tabiini.

Neka je Uzvišeni Allah zadovoljan s Ummu Haram kao jednom od prvih boraca na Njegovom putu, i neka nas zajedno s njom okupi pod hladom Njegovoga Arša na Sudnjem danu, a njoj neka, zbog svega što je učinila za islam i muslimane, plati najljepšom nagradom.

VLASNICA DVA POJASA, ESMA BINT EBI BEKR

Od Aiše, r.a., se prenosi da je rekla: "Jednog dana smo sjedili u Ebu Bekrovoj kući u podnevsko vrijeme. Neko reče Ebu Bekru: 'Evo Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., dolazi nam umotane glave i prekrivena lica, u neuobičajeno vrijeme u koje nikad nije dolazio.' Ebu Bekr reče: 'Za njega dajem i oca i majku! Tako mi Allaha, ne dolazi nam u ovo vrijeme bez dobrog razloga.'"

Aiša, r.a., priča: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., dođe i, nakon što zatraži dozvolu za ulazak, uđe u kuću i reče Ebu Bekru: 'Neka iziđu svi iz kuće.' 'Ali, ovo je tvoja porodica, Allahov Poslaniče!' – reče Ebu Bekr.".

Aiša kaže: "U kući smo tada bile samo ja i Esma. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče:

- Dopušteno mi je izići iz Mekke (hidžra iz Mekke u Medinu).
- Mogu li ti i ja praviti društvo, od oca si mi preči, Allahov Poslaniče?
- Možeš.
- Uzmi jednu od ove dvije deve.
- Uzet ću je, ali za protuvrijednost."

Aiša, r.a., nastavlja: „Pa smo ih brzo i temeljito pripremili za putovanje; napravile smo nešto hrane, zamotali je u zavežljaj i napunile im pića u posudu. Esma bint Ebi Bekr, na brzinu, odsječe od svoga pojasa jedan dio i sveza usta zavežljaja. Tako Allahov Poslanik, s.a.v.s., u Ebu Bekrovom društvu učini hidžru ka Medini.

Kad su mušrici saznali da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nestao, bili su zaprepašteni. Bjesomučno su se dali u potragu za njim. Ali, uzalud. Svi pokušaji da mu otkriju trag završili su se neuspjehom. Ni na koji način nisu mogli doći do njega, pa su raspisali veliku nagradu onome ko uspije saznati gdje se nalazi.

Jednoga dana dođe jedna grupa najvećih zlikovaca plemena Kurejš, među njima je bio i Ebu Džehl. Uđoše u Ebu Bekrovu kuću, i upitaše njegovu kćer gdje joj je otac. Esma odgovori: ‚Ne znam gdje je.' Oni počeše ispoljavati divljaštvo i grubost prema njoj, a Allahov neprijatelj – Ebu Džehl – je ošamari tako snažno da joj otpade naušnica. Esma se strpi računajući na nagradu kod Allaha, dž.š., zbog toga što je doživjela od mušrika."

Ebu Bekr je ponio sav imetak sa sobom. Kad njegov otac – Ebu Kuhafa – uđe u kuću, a bijaše potpuno slijep čovjek, reče: „Tako mi Boga, mislim da vas je mnogo unesrećio i doveo u

tešku situaciju time što je otišao i ponio sav imetak." Esma mu odgovori: „Nije nas unesrećio, djede. Ostavio nam je dosta imetka."

Esma kaže: „Uzela sam kamenja i stavila ih u kutiju u koju je naš otac stavljao imetak. Pokrila sam to haljinom, pa uzela njegovu ruku i rekla mu: ‚Djede, stavi ruku na ovo da vidiš koliko nam je otac ostavio imetka.' Kad stavi ruku na to, smireno reče: ‚Dobro je ako vam je ovoliko ostavio. Dobro je uradio. Ovo će vam biti dovoljno.' A tako mi Boga, nije nam ostavio ništa, time sam htjela umiriti staroga djeda," – kazuje Esma.

*** *** ***

UMMU AMARA, NESIBA BINT KA'B

Sahabijka i veliki mudžahid, Ummu Amara, izišla je na dan Bitke na Uhudu u borbu na Allahovom putu. Na početku bitke, mušrici bijahu dobro potučeni i razbijeni. Ali, nakon što strijelci siđoše s obližnjeg brdašca, na koje ih je smjestio Allahov Poslanik, s.a.v.s., situacija se preokrenu na štetu muslimana. Mušrički konjanici iskoristiše priliku i napadoše muslimansku vojsku s leđa, s druge strane brda, i tako poubijaše i iskasapiše mnoge borce. Mušrici se sjatiše oko Allahova Poslanika, s.a.v.s., ne bi li ga konačno ubili. Ummu Amara je bila jedna od najodlučnijih boraca koji su bili u blizini Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., i od njega odbijali neprijateljske sablje i strijele. Cijelo vrijeme je bdjela oko njega i udarala po mušricima čime je stizala. Gađala je strijelama i udarala sabljom.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., govoreći kako se ona toga dana ponašala, kaže: "Kad god sam se okrenuo desno ili lijevo, vidio sam je kako se bori."

Ummu Amara, opisujući kako je ta stravična bitka izgledala, govori: "Na Uhudu je većina

muslimanskih boraca razbijena, i ostao je mali broj odabranih ashaba među kojima smo bili ja, moja dva sina i muž. Grčevito smo odbijali mušrike od Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Neki ljudi su, razbijeni i rastureni, prolazili nedaleko od nas. Allahov Poslanik, s.a.v.s., primijeti da ja nemam pancira, a kod jednoga čovjeka koji je već izmicao, primijeti pancir, pa mu reče: 'Dodaj taj pancir onome ko se bori!' On ga baci, a ja ga uhvatih. Tim pancirom sam štitila Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., od strijela.

Nama je najviše gubitaka nanijela mušrička konjica. Da su bili pješadija kao i mi, brzo bismo ih potukli. Neki konjanik je jurio prema meni želeći me sasjeći, pa Allahov Poslanik, s.a.v.s., povika: 'O sine Ummu Amare! Pazi majku! Pazi majku!' Tada mi sin pomoga protiv njega, i ja ga ubih."

Ummu Amara, r.a., je u Bici na Uhudu zadobila četrnaest rana.

Njen sin, Abdullah ibn Zejd, r.a., govoreći o toj bici, kaže: "Toga dana sam ranjen u lijevu nadlakticu. Nikako nisam mogao zaustaviti krvarenje. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi reče: 'Previj ranu.' Majka mi priđe i izvadi zavoj koji je nosila za pasom i pripremila u te svrhe. Previ mi ranu, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stajao i gledao me. Kad previ ranu, majka mi reče: 'Ustaj

sine, i udri nevjernike!' Allahov Poslanik, s.a.v.s., joj reče: 'Ummu Amara, ko je u stanju izdržati sve ono što ti možeš izdržati!'"

Zbog svega što je Ummu Amara, r.a., toga dana učinila, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Danas se Nesiba bint Ka'b bolje držala nego što su se držali taj i taj."

*** *** ***

UMMU ED-DAHDAH

Od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: "Kad je spušten ajet: *Ko je taj koji će Allahu drage volje zajam dati, pa da mu ga On mnogostruko vrati?* (El-Bekara, 245) Ebu Ed-Dahdah el-Ensarij reče:

- Allahov Poslaniče, pa zar Allah, zaista, od nas želi zajam?
- Naravno, Ebu Dahdahe.
- Daj mi ruku, Allahov Poslaniče.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu pruži ruku, a on je prihvati, pa reče:

- Ja svome Gospodaru dajem u zajam svoj palmenjak.'

Ebu ed-Dahdah je u toj plantaži imao šest stotina hurminih stabala. Ummu ed-Dahdah je tu bila s djecom. Ebu ed-Dahdah dođe i zovnu je:

- O Ummu ed-Dahdah!
- Odazivam ti se.
- Iziđi iz palmenjaka! Ja sam taj palmenjak posudio Uzvišenom Gospodaru.
- Uspjela ti trgovina, o Ebu ed-Dahdah!

Ona odmah iznese stvari i izvede djecu vani, i tako napusti njihovo dotadašnje vlasništvo.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je, tada, rekao: 'Koliko će samo palminih grana krcatih hurmama, i koliko prostranih kuća imati Ebu ed-Dahdah!'"

*** *** ***

UMMU SELEMA BINT ZADI ER-REKB

Otac Ummu Seleme bijaše jedan od najuglednijih i najčasnijih prvaka plemena Mahzum. Bijaše jedan od najplemenitijih i najdarežljivijih Arapa. Zbog toga je dobio nadimak Zadu er-Rekb, tj. putnički skrbnik. Putnici se nikada nisu opremali o svom trošku kada bi njemu dolazili kući, niti bi sa sobom išta od hrane i pića nosili kada bi u njegovom društvu putovali bilo gdje. On je uvijek nosio onoliko koliko može biti dovoljno svim saputnicima, tako da ih je i hranio i pojio o svom trošku.

Muž Ummu Seleme, r.a., je Abdullah ibn Abdul-Esed, jedan od deseterice prvih muslimana. Prije njega su Ebu Bekr i još mala grupica ashaba prihvatili islam. Njihov broj nije prešao broj prstiju na dvjema rukama.

Ummu Selema je prihvatila islam zajedno sa svojim mužem, tako da je i ona jedna od prvih muslimana. Podnosila je sve one muke koje su podnosili i ostali muslimani u početku Poslanikova, s.a.v.s., poziva u islam. Trpjeli su muke, pritiske i ponižavanja od strane mušrika koji su ih time nastojali ponovo vratiti u nevjerstvo i

odbiti od njihove vjere. Ona je bila izuzetno uporna i stabilna, nije dopuštala da je poljuljaju nevjerničke spletke niti prijetnje sljedbenicima Muhammeda, s.a.v.s.

Kada su nevjernička zlostavljanja ashaba dostigla kulminaciju, a još uvijek ih je bilo malo, tako da ni na koji način nisu mogli odvratiti njihova nasrtanja i napade, Allahov Poslanik, s.a.v.s., im dozvoli da učine hidžru u Abesiniju. Abesinijom je u to vrijeme vladao Nedžaši, vladar koji nije dopuštao nepravdu.

Ummu Selema, r.a., je bila među prvim muhadžirima koji su otišli u Abesiniju. Za sobom je ostavila i kuću, i porodicu, i prijatelje. Sve je to učinila tražeći Allahovo, dž.š., zadovoljstvo.

U Abesiniji je neprestano nastojala pratiti posljednje vijesti o Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i njegovim ashabima u Mekki. Počele su pristizati vijesti kako je broj muslimana u Mekki svakoga dana u porastu, da mušrička tortura polahko jenjava i da su muslimani postali respektabilan faktor u Mekki, više nisu minorna grupica, posebno nakon što islamu pristupiše Hamza ibn Abdulmuttalib i Omer ibn Hattab. Zbog toga jedan broj muslimana odluči vratiti se u Mekku. Među prvima se vratiše Ummu Selema i njen muž, neka je Allah zadovoljan njima.

Po povratku u Mekku, iznenadiše se otkrićem da su vijesti bile neistinite i uljepšane. Situacija u Mekki nije bila ni blizu očekivanoj. Naprotiv, mušrici su još žešće mučili muslimane, utrkujući se u njihovom zlostavljanju i paćenju.

Zbog svega toga, Allahov Poslanik, s.a.v.s., dozvoli ashabima da učine hidžru u Medinu, nakon što sklopi ugovor s prvom delegacijom ensarija iz Medine, koji mu obećaše da će primiti i njega i njegove ashabe, te da će ih zaštititi i braniti kao što brane i sebe.

Ashabi počeše činiti hidžru u Medinu krijući to od stanovnika Mekke. Ummu Selema, r.a., pripovijedajući o tome kako je učinila hidžru, kaže: "Kad je Ebu Selema odlučio da pođemo na put ka Medini, pripremio mi je devu, postavio me na nju, a našeg malodobnog sina mi dao u naručje. Bez imalo odgađanja, on krenu i povede devu za povodac.

Prije nego se odvojismo od Mekke, primijetiše nas ljudi iz moga plemena, Benu Mahzum. Isprriječiše nam se na put i rekoše mom mužu, Ebu Selemi: 'Ako si nam se ti nekako oteo kontroli, šta misliš činiti s ovom ženom?! Ona je naša kćerka! Zašto da te pustimo da nam je uzmeš i odvedeš kud si naumio?!'

Nasrnuše na njega, i oteše me silom. To primijetiše saplemenici moga muža, ljudi iz plemena Benu Abdil-Esed. Naljutiše se, pa planuše, i rekoše mojima: 'Ne, tako nam Allaha, nećemo ostaviti dijete kod vaše kćeri ako ste već nju silom oteli. On je naše dijete, i mi smo preči preuzeti ga.'

Oni se, na moje oči, počeše otimati i prepirati oko moga sina Seleme, i istrgoše mu ga iz naručja i uzeše. Istoga časa sam se osjetila rastrganom i usamljenom. Moj muž se zaputi prema Medini, bježeći sa svojom vjerom... Sina mi iz naručja oteše ljudi iz plemena Benu Abdul-Esed... Mene oteše moji saplemenici, ljudi iz plemena Benu Mahzum, i zadržaše me kod sebe! Eto tako, za jedan tren, ja, muž i moj sin bismo rastavljeni jedni od drugih i odvedeni na tri različite strane.

Od toga dana sam svakoga jutra izlazila na Ebtah (dolina Mekke), sjedila na mjestu gdje mi se desila nesreća i evocirala nemila sjećanja na bolni trenutak kada su me otrgli od sina i muža. Plakala sam dok me noć ne bi pokrila.

Ta moja muka je trajala godinu dana, ili skoro godinu. Napokon, jednoga dana, dok sam bila u takvom stanju, pored mene prođe jedan čovjek kojem se smekša srce i smilova se. On ode do mojih rođaka i reče im: 'Zar nećete već jednom pustiti ovu siroticu?! Rastaviste je od muža i djeteta!' Uporno im je to ponavljao

sve dok im ne omekša srca i ne probudi emocije, nakon čega rekoše:

- Ako želiš, idi mužu!
- Kako da odem mužu u Medinu, a da ostavim dijete, komad svoje džigerice, u Mekki kod Benu Abdul-Eseda?! Kako da budem mirna i spokojna i da mi suze prestanu teći, da budem u muhadžirluku, a moj sinčić u Mekki i da o njemu ne znam ništa?!

Neki ljudi vidješe koliko sam bila tužna za sinom, i u njima se probudiše emocije. Srca im postaše milostivija, pa odoše ljudima iz Benu Eseda zamoliti ih da mi vrate dijete. Uspješe ih nagovoriti da mi se smiluju, i tako mi vratiše sina.

Nisam se htjela zadržati u Mekki više ni jednog trenutka da bih našla nekoga ko bi putovao sa mnom do Medine. Bojala sam se da mi se opet ne desi nešto neočekivano ili da mi se opet ne ispriječi neka prepreka koja bi mi, iznova, onemogućila susret s mužem. Zato sam požurila koliko sam mogla, opremila devu za put, uzela dijete u naručje i pohitala k Medini jedva čekajući da se sretnem s mužem. Bila sam potpuno sama. Nisam imala nikoga da me na tom putu prati do Medine.

Nisam došla ni do Ten'ima (na tri milje udaljenosti od Mekke), kad sretoh Osmana ibn Talhu. Kad me vidje samu, začuđeno me upita:

- Kuda si se zaputila, kćeri Skrbnika putnika?
- Idem mužu u Medinu.
- Pa zar nikoga nemaš pratiti te?!
- Ne, tako mi Boga. Nemam nikoga osim Allaha, dž.š., i ovoga sinčića.
- Tako mi Allaha, neću te ostaviti samu. Ići ću s tobom sve dok te ne odvedem mužu u Medinu.

On uze devu za povodac, i nastavismo dalje k Medini.

Tako mi Allaha, nikad u životu nisam vidjela plemenitijeg i časnijeg čovjeka od njega. Nigdje nismo došli do mjesta gdje bismo se odmorili od puta, a da mi nije prizemljio devu, udaljio se od nas dok ne siđem s nje, pa tek onda ponovo prišao, spustio tovar, i privezao je za obližnje drvo. Tek onda bi otišao pod neko obližnje drvo i tamo lega da se, u njegovom hladu, odmori.

Kad bi došlo vrijeme nastavka putovanja, prišao bi, opremio mi devu, natovario je tovarom, i priveo mi je, pa je prizemljivo da legne. Opet bi se udaljio i rekao mi: "Uzjaši!" Kad bih uzjahala i lijepo se smjestila na njoj, on bi prišao i uzeo je za povodac – opet bismo nastavili

putovanje. Tako je radio cijelo vrijeme, sve dok ne stigosmo do Medine.

Kad dođosmo nadomak Medine i ugledasmo jedno selo na Kubau (sada jedan od kvartova Medine), u kojem je živjelo pleme Benu Amr ibn Auf, Osman ibn Talha mi reče: 'Tvoj muž je ovdje, u selu. Idi mu s Allahovim blagoslovom.' Odmah nakon što to reče, Osman ibn Talha se okrenu i vrati u Mekku."

Tako se sreća ponovo osmjehnu Ummu Selemi, r.a., nakon što je dugo bila rastavljena od muža. Konačno, ponovo je bila s njim i svojim sinom. I Ebu Selema, r.a., je s njom jednako dijelio radost. Njegov ponovni susret s ženom i sinom je bio potresan i dirljiv.

Od tada, za njih dvoje, počinje put borbe na Allahovom, dž.š., putu na čelu s najčasnijim Allahovim robom – Muhammedom, s.a.v.s. Njih dvoje su se istinski i časno borili na Allahovom, dž.š., putu.

Ebu Selema, r.a., bi žestoko ranjen u Bici na Uhudu. Nakon bitke, liječili su ga nekoliko dana, sve dok nije potpuno ozdravio.

Dva mjeseca nakon toga, Allahov Poslanik, s.a.v.s., dade zastavu Ebu Selemi, r.a., postavi ga na čelo vojske koja je brojala stotinu i pedeset boraca i posla ga na pleme Benu Esed koje je živjelo u nahiji Fejd. On vrhunski obavi

zadatak, i, nakon što mu Allah, dž.š., pomoga i podari jasnu pobjedu nad neprijateljima, vrati se s mudžahidima u Medinu živ, zdrav a uz to donije i veliki ratni plijen.

U ovoj bici, Ebu Selemi, r.a., prokrvari rana koju je zadobio na Uhudu. Krv je ponovo tekla jednako kao i ranije. Ebu Seleme, r.a., ponovo pade u postelju. Dok su ga liječili, Ebu Seleme, r.a., reče, Ummu Selemi, r.a: "Čuo sam Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: 'Nikoga od muslimana neće zadesiti neki belaj poslije kojega kaže: INNA LILLAHI VE INNA ILEJHI RADŽIUN (Zaista smo svi mi Allahovi i svi se Njemu vraćamo) i kaže: ALLAHUMME U'DŽURNI FI MUSIBETI VAHLUF LI HAJREN MINHA (Allahu moj, podari mi nagradu zbog ovoga što me snašlo, i daj da mi poslije ovoga bude bolje nego što je bilo), a da mu Allah, dž.š., ne podari ono što bude tražio.'"

Dok je Ebu Seleme, r.a., bio u takvoj situaciji, dođe mu Allahov Poslanik, s.a.v.s., u zijaret. On i ne završi posjetu Ebu Selemi, r.a., a ovaj već ispusti plemenitu dušu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu svojim časnim rukama sklopi oči, pa podiže pogled prema nebu i izgovori sljedeće riječi: "Allahu moj, oprosti Ebu Selemi, podari mu visoko mjesto među Svojim bliskim robovima, daj mu dostojnog zamjenika u

porodici, i oprosti i nama i njemu, o Gospodaru svjetova!"

Ummu Selema, r.a., je to iskušenje podnijela krajnje dostojanstveno i strpljivo kao vjernica čije je srce ispunjeno imanom i strpljivošću. Pokorno se predala Allahovoj volji i odredbi.

Ona se sjeti riječi koje joj je, od Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., prenio njen muž, pa izgovori sljedeće: "ALLAHUMME U'DŽURNI FI MUSIBETI... (Allahu moj, podari mi nagradu zbog iskušenja koje me je zadesilo...)", ali nikako nije mogla izgovoriti nastavak dove: "VAHLUF LI HAJREN MINHU (i podari mi bolje nego što sam imala)", jer se pitala: "Ko bi to mogao biti bolji od Ebu Selema?!" Ipak, pokoravajući se Allahu, dž.š., i slijedeći sunnet Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., prouči dovu do kraja.

Kad joj je istekao iddet mnogi ashabi je počeše prositi.

U to vrijeme je bio običaj da se ženama šehida ukazuje čast ponudom braka kako bi time bile zbrinute i osigurane i one i njihova djeca. Najprije joj je brak ponudio Ebu Bekr, r.a., pa ga je ona blago i uljudno odbila. Nakon njega joj brak ponudi i Omer ibn Hattab, r.a., pa i njega odbi. Na kraju joj brak ponudi Allahov Poslanik, s.a.v.s., na što mu ona reče: "Dobro došao, Allahov Poslaniče! Kako bih te mogla

odbiti... ali... ja sam jako ljubomorna i... bojim se da kod mene ne primijetiš nešto zbog čega bi me Allah kaznio. Osim toga, ja sam žena koja je već ušla u godine, a ima i djecu."

Nakon što ču njene izgovore do kraja, Allahov Poslanik, s.a.v.s., joj odgovori: "Ti kažeš da si žena u godinama, ja sam još stariji od tebe. A, ionako, nije sramota čovjeku da se kaže da je oženio stariju ženu od sebe. To što kažeš da imaš djecu, pa o njihovoj opskrbi će se brinuti Allah i Njegov Poslanik. Ako kažeš da si jako ljubomorna žena, pa ja ću zamoliti Allaha da ti to otkloni."

I tako se desi taj blagoslovljeni brak između Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., i Ummu Seleme, r.a., ona posta majka pravovjernih. Nakon toga se prisjećala riječi Allahovoga Poslanika, s.a.v.s: "VAHLUF LI HAJREN MINHA (i podari mi bolje nego što sam imala)." Allah, dž.š., joj je podario boljega od Ebu Seleme, r.a., darovavši je Svojim Poslanikom, s.a.v.s.

*** *** ***

UMMU EL-FADL BINT EL-HARIS

Njeno ime je Lubaba bint el-Haris. Rođena je sestra majke pravovjernih, Mejmune bint el-Haris, r.a., a tetka Halida ibn Velida, r.a.

Ummu el-Fadl, r.a., je primila islam vrlo rano, na samom početku pozivanja u islam. Bila je druga žena koja je primila islam, nakon majke pravovjernih Hatidže, r.a.

Ummu el-Fadl, r.a., je zanijela Abdullaha, r.a., u vrijeme mušričkoga bojkota Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., njegove porodice i ashaba koji su bili smješteni na jednom putu koji je pripadao plemenu Benu Hišam, na obližnjem brdu.

Povod tom bojkotu je mušrička ozlojeđenost zbog stalnoga povećanja broja pristalica Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., naročito zbog prihvaćanja islama od strane Hamze ibn Abdulmuttaliba, r.a., i Omera ibn Hattaba, r.a., to što su muhadžiri u Abesiniji bili spokojni, sigurni i zaštićeni od strane Nedžašija – vladara Abesinije.

Mušrici su svakodnevno uviđali da se islam konstantno širi, da dobija nove pristalice u raznim plemenima, pa se dogovoriše da

zajedno ubiju Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Kada vijest o tome dođe do Ebu Taliba, on uze Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., u posjedu Benu Hašima. Ebu Talib sakupi dva plemena, Benu Hašim i Benu Abdilmuttalib, i naredi im da ne dozvole Kurejšijama da ubiju Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Oni svi poslušaše zapovijed njihova prvaka Ebu Taliba, i čak i nevjernici iz ta dva plemena staviše se u zaštitu Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Kod Arapa je i u džahilijjetu bio raširen običaj da maksimalno pružaju zaštitu svojim suplemenicima i rodbini. Niko od njih nije odstupio od tog običaja, osim Ebu Leheba koji se pridruži Kurejšijama u zlostavljanju Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., i njihovom neprijateljstvu i nasilju prema njemu.

Kad Kurejšije vidješe koliko su Benu Hašim i Benu Abdilmuttalib spremni i odlučni pomoći i štititi Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., odlučiše izolovati ih i bojkotirati. Bojkot je podrazumijevao da se od njih ne žene i ne udaju i da s njima ne trguju. Nisu željeli nikakvo izmirenje dok im ne izruče Allahovoga Poslanika, s.a.v.s.

Bojkot potraja tri godine. Cijelo to vrijeme, ljudi su trpjeli glad i žeđ. Samo im je ponešto krijomice dolazilo.

Kad Ummu el-Fadl, r.a., rodi Abdullaha, El-Abbas, r.a., ga uze i ponese Allahovom Posla-

niku, s.a.v.s. On mu obavi tahnik[92] pljuvačkom iz časnih usta, s.a.v.s. Abdullah ibn el-Abbas, r.a., je kasnije postao najbolji komentator Kur'ana i poznavaoc šerijatskih propisa. Zvali su ga *Terdžumanul-Kur'an* (komentator Kur'ana), *Habrul-ummah* (najveći učenjak ummeta), a zbog silnoga znanja *El-Bahr* (more).

Allahov Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi, nakon što proživješe svu tu patnju i mučenja od strane mekanskih mušrika, učiniše hidžru u Medinu. Ummu el-Fadl, r.a., ostade u Mekki uz supruga El-Abbasa, r.a. Ona je u Mekki nestrpljivo očekivala sve vijesti koje su im dolazile iz Medine, jer joj je stalo da zna u kakvoj je situaciji Allahov Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi, muhadžiri i ensarije, r.a.

Ebu Rafi, r.a., štićenik Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., prenosi zanimljivu priču vezanu za Ummu el-Fadl, r.a., dok je bila u Mekki, nakon što je Allahov Poslanik, s.a.v.s., učinio hidžru u Medinu, pa kaže: "Bio sam sluga Abbasu ibn

[92] Tahnik je čin pri kojem bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., u svojim ustima sažvakao hurmu i stavio je novorođenčetu u usta. To je činio odmah po rođenju djeteta prije nego počne dojiti, tako da prvo što dijete proba na ovom svijetu bude hrana pomiješana s pljuvačkom Allahovog Poslanika, s.a.v.s., jer je ona blagoslovljena i time dio blagoslova ulazi u organizam novorođenčeta do kraja života.

Abdulmuttalibu, r.a. Islam je već bio ušao u našu kuću. Ummu el-Fadl i ja smo već bili primili islam. Allahov neprijatelj Ebu Leheb, je izostao iz Bitke na Bedru, pa kada, u Mekku, stiže vijest o pogibiji i stradanju mušrika na Bedru, Allah ga ponizi i unesreći, a mi osjetismo snagu i ponos.

Ja sam bio slabašan čovjek. Pravio sam strijele koje sam oblikovao u sobi gdje je bio Zemzem, a Ummu el-Fadl je sjedila pored mene. Bili smo jako sretni zbog vijesti o porazu mušrika na Bedru i pobjedi muslimana koju im je Allah podario.

Ebu Leheb nije mogao vjerovati da su ih muslimani pobijedili. Kad dođe Ebu Sufjan, on ga pozva:

- Dođi ovamo, bratiću! Šta se to desilo s našim ljudima?!
- Neki ljudi nas presretoše na putu. Kada uđosmo u borbu s njima, u pomoć im pristigoše konjanici na šarenim konjima koji su jezdili između neba i Zemlje.

Ja rekoh: 'To su bili meleki', a Ebu Leheb me ošamari koliko je god mogao, pa me, nakon toga, počeo udarati čime je stigao. Ummu el-Fadl uze jednu motku koja je bila u sobi, pa ga njome udari po glavi, poprilično mu rasječe glavu i ljutito povika: 'Junačiš se nad njim zbog toga što je njegov zaštitnik odsutan?!'

Ebu Leheb, ponižen i prezren, smjesta ustade i pobježe. Tako mi Boga, nakon toga nije živio ni sedam dana, a Allah mu dade neku bolest i on sav bubuljičav umrije."

Ummu el-Fadl, r.a., je dobila posebno mjesto kod Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., zbog svih vrlina i lijepih osobina kojima se odlikovala. Bila je uzorita vjernica, bogobojazna i predana. Mnogo je postila i na dobro podsticala, odlično je poznavala fikh i, uz to, znala Kur'an i još dosta stvari napamet.

Ummu el-Fadl, r.a., je dojila Husejna sina Fatiminog, a unuka Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., zajedno sa svojim sinom, Kusemom, koji je bio brat po mlijeku s Husejnom, r.a.

Dala je doprinos širenju nauke i sunneta Allahova Poslanika, s.a.v.s., pa je prenijela trideset hadisa od njega. Od nje su te hadise dalje prenijeli mnogi ashabi i tabiini.

Koliko je bila bistra, razborita i pronicljiva žena dovoljno nam govori vjerodostojan primjer, a radi se o slučaju u kojem su se ljudi razišli po pitanju toga da li je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na dan Arefata postio ili nije. Neki su govorili da toga dana posti, a drugi su govorili da ne posti. Ona se dosjeti i posla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jednu posudu s mlijekom, a on bijaše na devi, pa je uze i napi se.

Ummu el-Fadl, r.a., je preselila na Ahiret za vrijeme vladavine Osmana ibn Affana, r.a., dženazu joj je klanjao treći halifa.

Ukopana je u Bekiji, pored sestara, uzoritih sahabijki koje su primile islam još od same njegove zore. Neka je Allah, dž.š., zadovoljan njom, neka joj se smiluje onako kako to samo On može i neka je nastani u savršenom izobilju Firdevsa.

*** *** ***

FATIMA BINT EL-HATTAB

Fatima bint el-Hattab, r.a., je rođena sestra Vladara pravovjernih, Omera ibn el-Hattaba, r.a., a supruga časnoga ashaba, Seida ibn Zejda, r.a., jednoga od deseterice obradovanih Džennetom.

Fatima, bit el-Hattab, r.a., je primila islam u vrijeme njegove pojave u Mekki, i time stekla čast jedne od prvakinja Allahove vjere, koja se temelji na svjedočenju da nema drugoga boga osim Allaha i da je Muhammed, s.a.v.s., Njegov rob i Poslanik.

Allah, dž.š., je Fatimi, r.a., ukazao i tu čast da je baš u njenoj kući svjetlo imana osvijetlilo srce njenoga brata Omera ibn el-Hattaba, r.a.

Mekanski mušrici su ljude koji su povjerovali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., stavljali na raznorazne muke i patnje, kako bi ih time odbili od njihove vjere i ponovo vratili u nevjerstvo. Omer ibn el-Hattab, r.a., je, u džahilijjetu, bio žestok i opasan čovjek, temperamentan i oštre naravi. Pripadao je onoj klasi ljudi koja je bila prepreka pozivu Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., u Mekki. Ispoljavali su jasno neprijateljstvo

prema sljedbenicima Muhammeda, s.a.v.s. Pripadao je onima koji su srdžbu i nasilje ispoljavali na nezaštićenim sljedbenicima Allahovoga Poslanika, s.a.v.s.

Ali, uprkos tome što je Omer ibn el-Hattab, r.a., u džahilijjetu bio jedan od najljućih protivnika muslimana, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je vidio da bi njegovo prihvaćanje islama bilo od velike važnosti za islam i muslimane. Zbog toga je često molio Allaha, dž.š., da Omera uputi u islam.

Tirmizi i drugi prenose hadis od Abdullaha ibn Omera, r.a., u kojem stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Allahu moj, počasti islam time što ćeš uputiti jednoga od dvojice Tebi dražih ljudi: Ebu Džehla (Amr ibn Hišam) ili Omera ibn el-Hattaba."

Prije nego je Omer ibn el-Hattab, r.a., prihvatio islam, bilo je nagovještaja da će se nešto tako uskoro desiti. Tome svjedoči i predanje koje prenosi Ibn Ishak od Ummu Abdillah bint Ebi Hasme, supruge časnoga ashaba Amira ibn Rebie, r.a., u kojem kaže: "Kad smo, kao muhadžiri, pošli u Abesiniju, a Amir je već otišao srediti nam neke stvari; u susret mi dođe Omer ibn el-Hattab. Od njega smo cijelo vrijeme doživljavali nezgode, trpjeli nasilje i teror. Kad mi priđe, upita me:

- O Ummu Abdillah, je li to odlazite nekud?
- Da, tako mi Boga, idemo Allahovom zemljom. Previše ste nas zlostavljali i mučili, pa nam Allah, evo, podari izlaz i spas.
- Neka Allah bude s vama.

Tog dana sam prvi put na njegovom licu primjetila blagost, koju nikad do tada ne vidjeh na njemu. On se okrenu od nas i otiđe, prmijetila sam da mu je bilo žao što selimo.

Kad dođe Amir, ja mu rekoh:

- O Ebu Abdullahu, da si samo vidio kako je, maloprije, Omer bio blag prema nama i tužan zbog našega odlaska!
- Da nisi pomislila kako će prihvatiti islam?!
- Jesam, baš sam to pomislila.
- Prije će Hattabov magarac prihvatiti islam nego što će ga prihvatiti Omer!

On je to tako rekao zato što je bio svjestan nedaća koje smo doživljavali od Omera ibn el-Hattaba i što je poznavao njegovu grubost i osorost."

Kurejšije se, jednoga dana, sakupiše u Mekki i, nakon dugog vijećanja i razmatranja pitanja Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., zaključiše da je njegovo ubistvo najbolje i najprikladnije rješenje. Upitaše: "Ko će ubiti Muhammeda?" "Ja ću

ga ubiti" – javi se Omer ibn el-Hattab. "Dobro, ti ćeš to učiniti, Omere!" – rekoše.

Jednoga podneva, po jako žestokoj vrelini, Omer ibn el-Hattab, sa sabljom u ruci, iziđe iz kuće s ciljem likvidacije Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Na putu ga susrete Nuajm ibn Abdillah en-Nehham, pa ga upita:

- Omere, kuda si se zaputio?
- Odoh ubiti ovoga čovjeka koji je promijenio vjeru predaka, rasturio Kurejšije, uništio im snove, omalovažio im vjeru i uvrijedio njihova božanstva.
- Ružan li je put na koji si pošao, Omere! Tako mi Allaha, zavaravaš se sobom... Zar misliš da će ti pleme Benu Menaf pustiti mirno hodati zemljom ako ubiješ Muhammeda?!

Njih dvojica se toliko žestoko počeše raspravljati da podigoše glasove jedan na drugoga, Omer mu reče:

- Smio bih se zakleti da si i ti već promijenio vjeru. Da znam da si to uradio, počeo bih od tebe. Odmah bih te ubio!

Kad Nuajm vidje da Omer ne želi odustati, reče mu:

- Samo ti kažem da su islam prihvatili i tvoja sestra i tvoj zet. Napustili su i tebe i tu tvoju zabludu koju još uvijek slijediš.

Kad Omer ču da su mu sestra i zet primili islam, obuze ga srdžba i sav planuo se zaputi prema njihovoj kući. Kad stiže do njihove kuće i pokuca na vrata, iz kuće se začu glas:

- Ko je?!
- Ibn el-Hattab!

Njih dvoje su držali u rukama i učili ono što je već objavljeno. Kad čuše Omerov glas, osjetiše koliko je srdit, pa skočiše i sakriše se. U žurbi zaboraviše jednu stranicu na podu.

Kad Omer uđe u kuću i kad ga sestra vidje, na njegovom licu osjeti da je došao sa zlom namjerom, pa onu stranicu sakri pod butinom. Omer ih upita:

- Šta ste ovo nerazumljivo i krijući izgovarali?!

Njih dvoje su učili su Et-Ta-Ha. Sestra mu odgovori:

- Nešto smo pričali.
- Izgleda da ste promijenili vjeru, i ostavili vjeru predaka?!

Njegov zet, Seid, r.a., mu, na to, reče:

- Omere, a šta bi ti učinio kada Istina ne bi bila u tvojoj vjeri?

Čim to ču, Omer planu, skoči na njega, zgrabi ga za bradu, poče ga mlatiti i sjede mu na prsa. Njegova sestra pokuša braniti muža,

a Omer je tako snažno ošamari da joj raskrvari lice. Fatima, srdito povika na brata:

- Allahov neprijatelju, zar me udaraš samo zato što Allahu nikoga ravnim ne smatram, i samo Njega Jednoga obožavam?!
- Da!
- Učini što god hoćeš! Svjedočim da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik! Primili smo islam uprkos tebi!

Kad Omer ču njene riječi i vidje joj okrvavljeno lice, pokaja se za ono što je maločas učinio, pa reče:

- Dajte mi tu stranicu da pročitam.
- Ti si nečist! *Samo ga čisti smiju dodirivati.* (El-Vakia, 79) Idi i očisti se! – odgovori mu Fatima.

Omer ustade i okupa se, a ona mu dade onu stranicu. On je uze, pogleda kao da uroni u nju, poče čitati suru Ta-Ha: *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog Ta-ha. Ne objavljujemo Kur'an da se mučiš, već da bude pouka onome koji se boji, objavljuje ga Stvoritelj Zemlje i nebesa visokih, Milostiv, koji upravlja svemirom svim. Njegovo je što je na nebesima i što je na Zemlji i što je između njih i što je pod zemljom! Ako se ti glasno moliš, - pa, On zna i šta drugom tajno rekneš i što samo pomisliš! Allah, drugog boga osim Njega nema, najljepša imena ima!* (Ta-Ha, 1-8)

Allahove Riječi ostaviše neopisiv dojam na Omera i on se, sav zaprepašćen, zapita:

- Pa, zar od ovoga Kurejšije bježe?!

Zatim nastavi dalje čitati suru Ta-Ha. Kad dođe do Allahovih riječi: *Ja sam, uisitnu, Allah, drugog boga, osim Mene, nema; zato se samo Meni klanjaj i molitvu obavljaj – da bih ti uvijek na umu bio! Čas oživljenja će sigurno doći- od svakog ga tajim -, kad će svaki čovjek prema trudu svome nagrađen ili kažnjen biti. I neka te zato nikako ne odvrati od vjerovanja u Nj onaj koji u Njega ne vjeruje i koji slijedi strast svoju, pa da budeš izgubljen.* (Ta-ha, 14-16) Omer, reče:

- Onaj Koji govori ove stvari, zaslužuje da se pored Njega niko drugi ne obožava... Recite mi gdje je Muhammed!

Tako Omer ibn el-Hattab užurbano otiđe Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i njegovim ashabima koji bijahu u El-Erkamovoj kući, i pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., obznani pripadnost islamu. Muslimani se tome toliko obradovaše da izgovoriše tekbir tako glasno da se cijela Mekka zatrese.

Omerov prelazak na islam je, u istinu, bio velika blagodat za islam i ogromna čast i dostojanstvo za muslimane. S druge strane, mušrici su time bili još više poniženi i prezreni.

Fatima bint el-Hattab, r.a., je bila neopisivo sretna prelaskom njenoga brata na islam, a svi su njegovo prihvaćanje islama smatrali velikom prednošću muslimana. Omerovim prelaskom na islam počinje potpuno nova i drugačija etapa pozivanja u Allahovu vjeru."

Od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., se prenosi da je rekao: "Omerov prelazak na islam je predstavljao otkrovenje; njegova hidžra je bila pobjeda, a njegov hilafet milost Allaha, dž.š. Mi, slabašniji i nejaki muslimani, nismo klanjali kod Kabe sve dok Omer nije prešao na islam, a kada je on prihvatio islam, borio se sve dok nije klanjao kod Kabe, a s njim smo, onda, i mi klanjali."

Neka je Allah zadovoljan s Fatimom bint el-Hattab, r.a., njenim bratom i mužem. Neka joj za sve što je učinila za islam i muslimane plati najljepšom nagradom i neka nas sve zajedno sakupi pod okrilje Svoje milosti na Sudnjem danu. Amin!

*** *** ***

ESMA BINT UMEJS

I Esma bint Umjes, r.a., je prihvatila islam na početku njegove pojave. Bila je jedna od prvih koje su prešle na islam. Dala je, Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., prisegu na pokornost i učinila je hidžru u Abesiniju, zajedno s mužem, Džaferom ibn Ebi Talibom, r.a., amidžićom Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., bježeći tako od nasrtaja i terora mekkanskih mušrika.

Mušrici su muslimanima zadavali izuzetno teške udarce bojkotom kojim su sprječavali da im dođe bilo kakva vrsta pomoći. Ništa im nije moglo biti dostavljeno – ni hrana ni piće – osim ono što bi neko uspio krijući dostaviti. Od silne gladi, dok su bili izolirani na Ebu Talibovoj teritoriji, muslimani su, nekoliko godina, bili prisiljeni jesti lišće s drveća.

Esma, r.a., i njen muž su doživjeli dosta muke i patnje od mekkanskih mušrika, pa im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., i njima sličnim nezaštićenim muslimanima, dopustio učiniti hidžru u Abesiniju. Esma, r.a., je u Abesiniji rodila troje djece: Abdullaha, Auna i Muhammeda. Lijepo se i majčinski trudila odgojiti djecu, a i mužu

dati njegovo pravo. Ostavila je rodnu grudu, porodicu i prijatelje s ciljem spašavanja vjere. Strpljivo je podnosila tuđinu i sve tegobe koje su joj se dešavale na tom putu, da bi stekla Allahovo zadovoljstvo.

Kurejšijama se nikako nije dopalo što ashabi čine hidžru u Abesiniju, u kojoj nalaze sigurnost, mir i spokoj, i u kojoj su zaštićeni pod okriljem pravedne vlasti. Oni Nedžašiju poslaše dvojicu ljudi koji su se odlikovali retoričkim sposobnostima i zatražiše da im isporuči muhadžire koji su kod njega našli utočište. Njih dvojica rekoše abesinijskom kralju:

- Vaše Veličanstvo, u vašu zemlju su došli neki naši lahkomisleni ljudi koji su se odmetnuli od vjere svoga naroda, a nisu ušli u vašu vjeru. Izmislili su novu vjeru koju ni mi ni Vi ne poznajemo. Nas je po njih poslao najugledniji dio našega i njihovoga naroda, među kojima su očevi, amidže i rodbina, pa tražimo da nam ih vratite.
- Neću vam ih vratiti dok ih ne pozovem i ne popričam s njima. Želim vidjeti o čemu se radi. Oni su ljudi koji su našli utočište u mojoj zemlji i odabrali su biti kod mene umjesto kod drugoga.

Nedžaši zatraži da se sretne s muslimanima i popriča s njima, kako bi uvidlo o čemu se stvarno radi.

Kad Nedžašijev izaslanik dođe muslimanima obavijestiti ih o tome da Nedžaši želi s njima porazgovarati. Oni izabraše Džafera ibn Ebi Taliba, r.a., da u njihovo ime govori s Nedžašijem.

Džafer, r.a., reče:

- Cijenjeni kralju, mi smo bili neuk narod u džahilijjetu. Obožavali smo kamenje i kipove, jeli mrcinu, činili razvrat, kidali rodbinske veze, loše se odnosili prema komšijama... Jači među nama je jeo slabijeg. Bili smo u takvoj situaciji sve dok nam Allah ne posla Svoga Poslanika koji je jedan od nas. Dobro poznajemo i njega i njegovo porijeklo. Znamo koliko je iskren, povjerljiv, čedan i častan. On nas je pozvao vjerovanju u Allaha, dž.š., da samo Njega obožavamo i da Mu ravnim nikoga ne smatramo; da napustimo kipove i idole koje smo do tada obožavali, i mi i naši preci. Od nas traži da govorimo samo istinu, povjerenje i povjerenu stvar čuvamo, održavamo rodbinske veze, lijepo se odnosimo prema komšijama, klonimo zabrana i krv ne prolijevamo. Zabranjuje nam da činimo razvrat, lažemo i neistinu govorimo, imetak

siročadi jedemo i čestite žene nemoralom potvaramo. Naređuje nam da samo Allaha, Jedinoga, obožavamo i nikoga Mu ravnim ne smatramo. Naređuje nam da obavljamo namaz i udjeljujemo milostinju... (nabrojao je sve islamske šartove). Mi smo povjerovali onome u što nas poziva, priznali ga za poslanika i slijedimo ga u onome što nam od Allaha donosi. Obožavamo samo Allaha i nikoga Mu ravnim ne smatramo. Ono što nam zabrani i mi smatramo zabranjenim, a što nam dozvoli i mi smatramo dozvoljenim. Zbog toga, naš narod prema nama poče ispoljavati nesnošljivo neprijateljstvo, na teške muke nas stavljati, raznim patnjama nas izlagati da bi nas ponovo vratili obožavanju kipova. Oni nas žele navesti da ponovo smatramo dozvoljenim sva ona pokvarenjaštva i loše stvari koje smo do skora takvim smatrali. Kad su nas stavili pod kontrolu, veliku su nam nepravdu i zlo počeli nanositi. Stijesnili su nam životni prostor i na svaki način nastojali odvojiti od naše vjere. Mi smo kod Vas potražili utočište i Vama dali prednost nad drugima. Želimo ovdje ostati još i nadamo se, pravedni Vladaru, da nam u tvojoj bizini niko ne smije učiniti nepravdu.

- Možeš li mi reći nešto od onoga što vam on donosi od Allaha?

- Mogu.
- Prouči mi to.

Džafer, r.a., mu prouči početak sure Merjem. Nedžašiju potekoše suze. Plakao je sve dok mu se cijela brada ne natopi suzama. Plakali su i biskupi koji bijahu oko njega, kad čuše ono što je Džafer učio.

Kad Nedžaši sasluša kur'anske ajete, reče: "Zaista je ovo što smo čuli i ono što je govorio Isa svjetlo iz iste svjetiljke. Odlazite vas dvojica! Tako mi Boga, niti ću vam ih predati niti im ovdje iko smije naškoditi."

Sedme godine nakon hidžre Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., u Medinu, hidžru u nju učini i Esma, r.a., s mužem Džaferom ibn Ebi Talibom, r.a., i njihovom djecom. Oni u Medinu dođoše baš u ono vrijeme kad muslimani uzeše Hajber i osvojiše posljednje židovsko utvrđenje. Kad Allahov Poslanik, s.a.v.s., ugleda Džafera, r.a., i njegovu porodicu, obasu ga nesvakidašnja radost. Tada je rekao: "Ne znam zbog čega bih se više radovao: da li zbog toga što smo uzeli Hajber ili što nam je došao Džafer?"

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao da oni koji su bili u Abesiniji imaju dvije hidžre.

Od Amira eš-Ša'bija, r.a., se prenosi da je rekao: "Kad je Esma došla iz Abesinije, Omer

ibn el-Hattab joj, u šali, reče: 'O Abesinjanko, mi prije vas učinismo hidžru.' 'U pravu si, vjeruj mi. Vi ste bili uz Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., dok vam je hranio gladne i učio neuke, a mi smo bili daleko protjerani. Tako mi Boga, spomenut ću to Allahovom Poslaniku.' Otiđe i sve mu ispriča, a on joj odgovori: 'Ostali ljudi imaju jednu hidžru, a vi dvije.'"

Esma, r.a., se u Medini pridružila porodici Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., i često obilazila njegove supruge i kćeri. Redovito je bila uz Fatimu. Džafer ibn Ebi Talib, r.a., se pridružio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i zajedno s njim je išao u nova oslobađanja kao mudžahid na Allahovom, dž.š., putu. Borio se za Allahovu vjeru i muslimane i nastojao da Njegova Riječ bude iznad svake druge, visoko uzdižući zastavu islama (LA ILAHE ILLALLAHU MUHAMMEDEN RESULULAH). Tako je bilo sve do Bitke na Mu'ti.

Toga dana je Esma, r.a., posljednji put ispratila muža. Muslimanska vojska se pripremala za dalek put k sjeveru Arapskoga poluostrva, gdje je bila smještena rimska armija na pograničnim dijelovima Šama. Džafer, r.a., je bio jedan od vojskovođa muslimanske vojske.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je za prvoga komandanta imenovao Zejda ibn Harisa, r.a., pa ako

on pogine Džafera ibn Ebi Taliba, r.a., ako i on pogine treći komandant će biti Abdullah ibn Revaha, r.a. Muslimanska vojska, s Allahovim blagoslovom, pođe na daleki put.

Do Allahovoga Poslanika, s.a.v.s., doprije vijest o pogibiji Džafera ibn Ebi Taliba. Poslanik, s.a.v.s., je bio mnogo pogođen tom viješću, što je samo po sebi dovoljno govorilo koliko je on značio Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.

Allah, dž.š., je Poslanika, s.a.v.s., obavijestio o dešavanjima na Mu'ti još prije nego se islamska vojska vratila s ratišta. Sva trojica komandanata islamske vojske su pali kao šehidi, pa Allahov Poslanik, s.a.v.s., zamoli Allaha, dž.š., za njihov oprost. On otiđe Džaferovoj kući. Uđe kod Esme, r.a., i reče: "Dovedi mi Džaferovu djecu." Ona mu ih dovede, a on ih pomirisa i poljubi, oči mu orosiše suze. Kad Esma to vidje, upita ga:

- Jesi li čuo kakvih vijesti o Džaferu i njegovoj vojsci?
- Jesam. Džafer je danas poginuo na Allahovom putu.

Kad to ču, Esma, r.a., zaplaka, jer se njen muž više neće vratiti. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Napravite hrane Džaferovoj porodici, jer su oni sada zaokupljeni iskušenjem."

Trećega dana po Džaferovoj, r.a., pogibiji na Mu'ti, Allahov Poslanik, s.a.v.s., uđe kod Esme,

r.a., i reče joj: "Nakon isteka ovoga dana, prestani ispoljavati žalost prema njemu (Džaferu)." Esma, r.a., se začudi tome, a spomenu i to da su joj djeca postala siročići. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upita: "Zar se bojiš siromaštva za svoju djecu, a ja sam im zaštitnik (staratelj) i na ovom i na Onom svijetu?!". Poslanik, s.a.v.s., prouči dovu Allahu, dž.š., za nju i njenu djecu.

Esma, r.a., je bila jako strpljiva na iskušenju koje je pogodilo, stalno je imala na umu Allahove, dž.š., riječi: *One koji, kada ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: "Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti!". Njih čeka oprost od Gospodara njihova i milost; oni su na pravom putu!* (El-Bekara, 156-157)

Dani su prolazili, Esmi, r.a., je već istekao iddet. Ebu Bekr, r.a., joj ponudi brak, i ona se udade za njega.

Kod Arapa je to bio raširen lijep običaj da žene šehida počaste ponudom braka kako bi zbrinuli i njih i njihovu djecu.

Ebu Bekr, r.a., je sa sobom na Oprosni hadždž poveo i Esmu, r.a., a bila je već trudna, pa mu je na putu k Mekki rodila sina Muhammeda. Esma, r.a., je te godine obavila hadždž uprkos porođajnim bolovima.

Ona je kod Ebu Bekra, r.a., ostala do njegove smrt, pa ga je, kako je i sam ostavio oporuku,

ogasulila. Nakon što joj je istekao iddet po Ebu Bekrovoj smrti, ona se udala za Aliju ibn Ebi Taliba, r.a., i rodila mu dva sina, Jahjaa i Auna.

Esma, r.a., je bila jedna od najrodnijih žena, imala je takvu sudbinu, pa je promijenila dosta muževa.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je posvjedočio da je Esma, r.a., dobra vjernica, pa je rekao: „Ove sestre su, zaista, prave vjernice:" A njih je bilo devet sestara.

Esmi, r.a., je pripala i čast prenošenja hadisa. Ona je od Poslanika, s.a.v.s., prenijela šezdeset hadisa.

Preselila je na Ahiret šezdesete godine po hidžri, pošto je život ispunila borbom na Allahovom, dž.š., putu i dobrim djelima. Neka se Allah, dž.š., smiluje Esmi, razboritoj i učenoj vjernici, strpljivoj, pobožnoj i velikom borcu na Allahovom putu, i neka joj, za sve što je učinila za islam i muslimane, podari najljepšu nagradu.

SADRŽAJ

OPORUKE ALLAHOVOG POSLANIKA ŽENAMA

PRIČE IZ ŽIVOTA SAHABIJKI